

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ ANA SANAT DALI

117 946

ESKİŞEHİR İL MERKEZİNDE
LÜLETAŞINDAN ÜRETİLEN TAKI
ÖRNEKLERİ
VE YENİ TASARIMLAR

SANATTA YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Emel ERKAPLAN

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Tez Danışmanı
Prof. Tevhide ÖZBAĞI

Ankara - 2000

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Emel ERKAPLAN'a ait "**Eskişehir İl Merkezinde Lületaşından Üretilen Takı Örnekleri ve Yeni Tasarımlar**" adlı çalışma jürimiz tarafından El Sanatları Ana Sanat Dalında, SANATTA YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye:

Üye:

ÖNSÖZ

İnsanların süsleme ve süslenme ihtiyaçları çok eski tarihlere dayanmakta olup kendisini güzel gösterdiğine inandığı her şeyi üzerinde taşımaya başlamıştır.

Türk el sanatları içerisinde önemli bir yeri olan takılar geniş bir yelpaze oluşturmaktadır. Kullanılan malzeme, teknik, şekil ve süslemeleriyle dikkat çeken takılar Türk insanının zevkini, estetiğini, inançlarını ve duygularını yansıttığı en güzel örneklerdir.

Geleneksel el sanatlarımızdan olan lüle taşı işlemeciliğinin yapıldığı yer olan Eskişehir önemli yörelerimizden birisidir. Yöre insanı taşı elinde motiflerle harmanlayarak şekillendirmektedir. Başta lüle taşı pipolar olmak üzere birçok ürün ortaya çıkartan ustalar takı da üretmektedirler. Taşın takıya dönüştüğü eserler eskiden rağbet edilen ancak teknolojinin gelişmesiyle insanların yeni arayışlar içine girmeleri sonucu unutulmaya yüz tutmuştur. Yörede takıya talebin az oluşundan üretim azalmaya başlamıştır.

Bu nedenle "Eskişehir İl Merkezinde Lületaşından Üretilen Takı Örnekleri ve Yeni Tasarımlar" araştırma konusu olarak alınmış takılar tespit edilerek bu örneklerden yararlanarak yeni tasarımlar ve uygulamalar yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırma da, yöre el sanatları içerisinde yer alan lületaşından üretilen takılar fotoğraflanarak gözlem formları ile belgelenmiştir. Örnekler boyut teknik, malzeme, konu ve şekilleri açısından incelenmiştir.

Çalışmam da beni yönlendiren, ilgi ve desteğini eksik etmeyen danışmanım Sayın Prof. Tevhide zbağı'ya,

Alan çalışmam sırasında yardımlarından dolayı Turizm Müdürü Sayın Güven Tanyeri'ye, Arkeoloji Mze Müdürü Sayın Kıymet Tuna'ya, fotoğraf çekimlerinde yardımcı olan Buket Uyguner'e, teknik izimlerimi hazırlamamda yardımcı olan zlem al'a, arkadaşlarıma, aileme ve Eskişehir'deki tüm kaynak kişilere teşekkür ederim.

Ankara - 2000

Emel ERKAPLAN

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	iii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	vii
ÇİZİMLER LİSTESİ	xii
TABLolar LİSTESİ	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Konunun Tanımı	1
1.2. Konunun Seçimi ve Önemi	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılığı	4
1.5. Materyal ve Yöntem	5
1.5.1. Materyal	5
1.5.2. Yöntem	5
2. LİTERATÜR ÖZETİ	7
3. LİTERATÜRDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER	12
3.1. Eskişehir İli Hakkında Genel Bilgiler	12
3.1.1. Eskişehir İlinin Genel Konumu, Coğrafi Durumu, Tarihçesi, Sosyal Yapısı ve Kültürel Etkinlikleri	12
3.2. Takılar Hakkında Genel Bilgiler	17
3.2.1. Takının Tanımı, Tarihçesi ve Önemi	17
3.2.2. Türklerde Takının Yeri ve Önemi	19
3.2.3. Takı Çeşitleri	20
3.2.3.1. Kúpeler	23

	<u>Sayfa No</u>
3.2.3.1.1. Küpenin Tanımı	23
3.2.3.2. Kolyeler	25
3.2.3.2.1. Kolyenin Tanımı	25
3.2.3.2.2. Kolye Çeşitleri	27
3.2.3.3. Broşlar	27
3.2.3.3.1. Broşun Tanımı	27
3.2.3.4. Bilezikler	29
3.2.3.4.1. Bileziğin Tanımı	29
3.2.3. Takı Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler	31
3.2.3.1. Araçlar	31
3.2.3.2. Gereçler	37
3.2.3.2.1. Madenler	37
3.2.3.2.2. Taşlar (Süs Taşları)	44
3.2.4. Takı Yapım Teknikleri	57
3.2.4.1. Üretim Teknikleri	57
3.2.4.2. Süsleme Teknikleri	57
3.2.4.2.1. Çalma ve Kazıma Tekniği	57
3.2.4.2.2. Kabartma (Repousse) Tekniği	58
3.2.4.2.3. Kalıpla Kabartma (Stampa Basma) Tekniği	58
3.2.4.2.4. Delik İş (Kesme, Ajur) Tekniği	59
3.2.4.2.5. Telkari (Filigre) Tekniği	59
3.2.4.2.6. Granül (Güherse) Tekniği	60
3.2.4.2.7. Savatlama (Niello) Tekniği	60
3.2.4.2.8. Yaldızlama (Kaplama) Tekniği	61
3.2.4.2.9. Değerli, Yarı Değerli Taşlarla ve Mine ile Süsleme	61

	<u>Sayfa No</u>
4. BULGULAR VE YORUM	62
4.1. Lületaşı (Sepiolit, Meerschaum, Eskişehir Taşı, Beyaz Altın)	62
4.1.1. Lületaşının Ocaklardan Çıkartılışı	68
4.1.2. Lületaşının Temizlenmesi ve İşlenilebilir Duruma Getirilmesi	71
4.1.3. Lületaşı Türleri	73
4.1.4. Lületaşının Kullanıldığı Yerler	74
4.2. Lületaşından Üretilen Mamüller	75
4.2.1. Eskişehir'de Lületaşından Üretilen Takılar	82
4.2.1.1. Yörede Lületaşından Üretilen Küpeler	82
4.2.1.2. Yörede Lületaşından Üretilen Kolyeler	83
4.2.1.3. Yörede Lületaşından Üretilen Broşlar	84
4.2.1.4. Yörede Lületaşından Üretilen Bilezikler	84
4.2.2. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Üretiminde Kullanılan Araç ve Gereçler	87
4.2.2.1. Kullanılan Araçlar	87
4.2.2.1.1. Üretimde Kullanılan Gereçler	87
4.2.2.1.2. Süslemede Kullanılan Araçlar	90
4.2.2.2. Kullanılan Gereçler	92
4.2.2.2.1. Üretimde Kullanılan Gereçler	92
4.2.2.2.2. Süslemede Kullanılan Gereçler	95
4.2.3. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Boyutlarına Göre Dağılımı	97
4.2.4. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Teknikler ...	100
4.2.5. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Üretim Aşamaları	102
4.2.5.1. Broş Yapım Aşamaları	102

	<u>Sayfa No</u>
4.2.5.2. Lületaşı Tanelerin Yapım Aşamaları	112
4.2.6. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Formlar ..	115
4.2.7. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Bezeme Konuları	117
4.2.8. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Kompozisyon Özellikleri	120
4.2.9. Yörede Üretilen Takılarda Birimlerin Biçimlendirilmesi ve Kullanılan Renkler	123
5. YÖREDE TESPİT EDİLEN TAKI ÖRNEKLERİ	126
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	261
6.1. Sonuç	261
6.2. Öneriler	264
KAYNAKÇA	266
SÖZLÜK	277
EKLER	
EK - 1. Görüşme Formu	
EK - 2. Gözlem Fişi	
EK - 3. Tasarımlar	
EK - 4. Uygulamalar	
ÖZET	
ABSTRACT	

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

<u>Fotoğraf No</u>		<u>Sayfa No</u>
1	Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan Bir Küpe	24
2	Lületaşından Üretilmiş Klipsli Bir Küpe	25
3	Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan Bir Gerdanlık	26
4	Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan Bir Broş	28
5	Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan Bir Bilezik	29
6	Altın	38
7	Gümüş	39
8	Platin	40
9	Bakır	42
10	Demir	43
11	Elmas	46
12	Yakut	47
13	Safir	48
14	Zümrüt	48
15	Akik	49
16	Firuze	50
17	Topaz	51
18	Ametist	52
19	Kuvars	53
20	Granat	54

<u>Fotoğraf No</u>		<u>Sayfa No</u>
21	Lapis	54
22	Kehribar	55
23	Lületaşı	63
24	Yüzyıl Başlarında Bir Lületaşı Atölyesi	65
25	Ustaların Piri Kral Osman Lakaplı Ali Osman Denizköpüğü	66
26	Çıkık Yöntemi ile Kuyuya İniş	69
27	Lületaşının Topraktan Çıkartılması	69
28	Lületaşının Topraktan Çıkartılması	70
29	Ocaktan Görünüm	70
30	Lületaşı ile Yapılmış Çeşitli Pipolar	77
31	Aslanbaşı, Türkbaşı, Şövalye, Kartalpençesi, Elde Gül İsimli Pipolar	77
32	Vitrinde Satılmak Üzere Bulunan Bir Türkbaşı	78
33	Lületaşından Yapılmış Tesbihler	79
34	Lületaşından Üretilmiş Pudralıklar	79
35	Lületaşından Çeşitli Ebatlarda Üretilmiş Tütün Kutuları	80
36	Lületaşından Üretilmiş Çeşitli Hayvan Figürlü Heykelcikler	81
37	Lületaşından Üretilmiş Dikiş Yüksükleri	81
38	Kütük	88
39	Satır	88
40	Kaba Bıçağı	89
41	Torna	89
42	İşleme Bıçakları	90
43	Freze	91

<u>Fotoğraf No</u>		<u>Sayfa No</u>
44	Çeşitli Freze Uçları	91
45	İskarpile	92
46	Balmumu	92
47	Perhidrol	94
48	Zımpara	94
49	Lületaşının Suda Bekletilerek Yumuşatılması	103
50	Lületaşına Yontularak Form Verilmesi	103
51	Lületaşına Yontularak Form Verilmesi	104
52	Lületaşı Üzerinde Ana Hatların Belirlenmesi	104
53	Motifin Lületaşı Üzerine İşleme Bıçağı ile İşlenmesi	105
54	Motifin Lületaşı Üzerine İşleme Bıçağı ile İşlenmesi	106
55	Motiflerin Lületaşı Üzerine Freze Ucu ile İşlenmesi	106
56	Broşun İğne Geçirilecek Kısımının Belirlenerek İşaretlenmesi	107
57	Freze Ucu ile Broşun Arka Kısımına Delik Açılması	107
58	İşlenen Taşın Tabanının Zımparalanarak Düzleştirilmesi ...	108
59	Lületaşı Üzerindeki Motiflerin Zımparalanarak Pürüzlerin Giderilmesi	109
60	Lületaşının Parafine Atılması	110
61	İşleme Bıçağı ile Motif Aralarındaki Boşlukların Düzgünleştirilmesi	110
62	Lületaşının Parlatılması	111
63	Lületaşından Üretilen Broşun Son Görüntüsü	111
64	Lületaşının Tornaya Yerleştirilmesi	112
65	Lületaşının Tornaya Yerleştirilmesi	113

<u>Fotoğraf No</u>		<u>Sayfa No</u>
66	Lületaşı Yüzeyinin İskarpile ile Yuvarlatılması	113
67	Lületaşı Üzerine Freze Ucu ile Motiflerin İşlenmesi	114
68	Lületaşı Üzerine Motiflerin Freze Ucu ile İşlenmesi	114
69	Lületaşı Üzerine Motiflerin Freze Ucu ile İşlenmesi	115
70	1 Nolu Örnek	126
71	2 Nolu Örnek	129
72	3 Nolu Örnek	132
73	4 Nolu Örnek	135
74	5 Nolu Örnek	138
75	6 Nolu Örnek	141
76	7 Nolu Örnek	144
77	8 Nolu Örnek	147
78	9 Nolu Örnek	150
79	10 Nolu Örnek	153
80	11 Nolu Örnek	156
81	12 Nolu Örnek	159
82	13 Nolu Örnek	162
83	14 Nolu Örnek	165
84	15 Nolu Örnek	168
85	16 Nolu Örnek	171
86	17 Nolu Örnek	174
87	18 Nolu Örnek	177
88	19 Nolu Örnek	180
89	20 Nolu Örnek	183
90	21 Nolu Örnek	186

<u>Fotoğraf No</u>		<u>Sayfa No</u>
91	22 Nolu Örnek	189
92	23 Nolu Örnek	192
93	24 Nolu Örnek	195
94	25 Nolu Örnek	198
95	26 Nolu Örnek	201
96	27 Nolu Örnek	204
97	28 Nolu Örnek	207
98	29 Nolu Örnek	210
99	30 Nolu Örnek	213
100	31 Nolu Örnek	216
101	32 Nolu Örnek	219
102	33 Nolu Örnek	222
103	34 Nolu Örnek	225
104	35 Nolu Örnek	228
105	36 Nolu Örnek	231
106	37 Nolu Örnek	234
107	38 Nolu Örnek	237
108	39 Nolu Örnek	240
109	40 Nolu Örnek	243
110	41 Nolu Örnek	246
111	42 Nolu Örnek	249
112	43 Nolu Örnek	252
113	44 Nolu Örnek	255
114	45 Nolu Örnek	258

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>		<u>Sayfa No</u>
1	Yörede Lületaşından Üretilen Takı Çeşitleri Döküm Tablosu ..	86
2	Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Üretiminde Kullanılan Araç ve Gereç Dörüm Tablosu	96
3	Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Boyut Döküm Tablosu	98
4	Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Tekniklerin Döküm Tablosu	101
5	Takılarda Kullanılan Formların Döküm Tablosu	116
6	Takılarda Kullanılan Bezeme Konuları Döküm Tablosu	119
7	Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Kompozisyon Türleri	122
8	Takılarda Birimlerin Biçimlendirilmesi ve Kullanılan Renklerin Döküm Tablosu	124

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Tanımı

"Sanat, insanoğlunun yarattığı yapıtlarda güzellik ölküsünün ifadesi biçiminde tanımlanır" (Sözen, Tanyeli, 1986: 208).

Sanat günlük yaşamın önemli bir parçası olup ustaların hünerli elleri tarih boyu işleyerek kalıcı ürünler ortaya çıkarmaktadır.

El sanatları ise insanları sevgilerini, sevinçlerini, hüznelerini, tutkularını ve tüm duygularını sergileyen yaratılar olup toplumların kültürel kimliklerini en canlı belgeleri olma özelliğini taşımaktadır.

Takı, takmak kelimesinden gelmektedir. Mücevher veya ziynet eşyası diye de adlandırıldığımız takılar insanların süslenmek amacıyla taktıkları çeşitli maden, taş, doğa ürünleri ve buna benzer malzemelerden yapılmış kullanım eşyalarıdır. Süslenmek, inançları yansıtmak, bir mesaj iletmek gibi amaçlarla yapılmış olan takılar geçmişte yaşamış insanların birikimi ile bütünleşerek günümüze kadar ulaşmış değerli belgelerdir.

Kadın süslemesinde takıların ayrı bir anlamı ve önemi vardır. Takı takma geleneği çok eskilere dayanmaktadır. Kadın özenle ve inançla kullandığı takıları ne zaman ve nasıl kullanacağını yaşam biçimi içerisinde öğrenerek ve toplumun geleneklerine bağlı olarak sürdürmektedir (Özbağı, 1993: 13, 14).

Kadın takıları tepeliğiyle, alınlığıyla, hamaylısıyla, bileziğiyle, kolyesiyle, küpesiyle ve birçok çeşidiyle geniş bir yelpazeye sahiptir. Birçok açıdan zenginliklerle dolu olan ülkemiz yeraltı zenginlikleri açısından da

önemli bir yer tutmaktadır. Eskişehir ilinde takılar dahil olmak üzere birçok ürünün üretiminde kullanılan lületaşı ocaklarına sahiptir. Yarı değerli olan bu taş ilimizde yoğun biçimde bulunmaktadır. Sepiolit adı ile de anılan lületaşı yumuşak ve kolay işlenme özelliğine sahip olduğundan yöre insanı tarafından işlenerek sanat eseri sayılabilecek ürünler ortaya çıkartmaktadır. Bu ürünler arasında pipolar büyük yer tutmakla birlikte, takı, tesbih ve çeşitli süs eşyaları üretilmektedir.

1.2. Konunun Seçimi ve Önemi

Her yönüyle zenginlik gösteren Türk el sanatları gösterdiği çeşitlilik bakımından Türk ulusunun bu dalda ne kadar başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Motifi, malzemesi, zanaatçının duygu ve düşüncesiyle harmanlanan ürünler ait olduğu yörenin karakterini taşıması bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Bu değerler korunup, devamlılığı sağlanırsa nesiller arasındaki iletişim bu sayede devam edecektir.

Eskişehir il merkezinde lületaşı üzerine bir çok çalışma yapılmış olmasına rağmen lületaşından üretilen takılar üzerine bir çalışma yapılmayışı dikkat çekmiştir. Bu nedenle "Eskişehir İl Merkezinde Lületaşından Üretilen Takı Örnekleri ve Yeni Tasarımlar" adlı çalışma tez konusu olarak alınmıştır.

Yapılan çalışmada, ülkemizde birçok malzemedan yapılan takıların yanı sıra Lületaşı'ndan da takı yapıldığının belirlenmesi, motif, teknik ve malzeme özelliği açısından belgelendirilmesi önemlidir.

İnceleme kapsamına alınan örneklerden esinlenerek yeni tasarımlar hazırlanması bu sanata destek olmak ve yenilik katmak açısından önemli bir yer tutacaktır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, daha önce hiç değinilmemiş olan Lületaşı'ndan üretilen takıların, biçim, renk, malzeme, teknik, motif özelliklerinin belgelenmesi, elde edilen örneklerden esinlenerek yeni tasarımlar yapılması ve uygulanması olarak belirlenmiştir.

Bu genel amaçlar doğrultusunda aşağıda sıralanan amaçlara da yer verilmiştir.

- Elde edilebilen her örnek için bir gözlem fişi hazırlanarak, Eskişehir il merkezinde Lületaşı'ndan üretilen takıları renk, motif, kompozisyon, biçim, malzeme, cins, onarım durumları ve diğer özellikleri ile belgelemek,
- Gözlem fişleriyle belgelendirilen her bir ürünün motiflerinin teknik çizimleri yapılarak bir katalog hazırlamak,
- Lületaşı'nın çıkartılmasını, işlenmesini ve ortaya çıkan ürün çeşitlerini sunmak,
- İncelenen örneklerden esinlenerek yeni ve tasarımlar hazırlanarak bir kaçıını uygulayabilmek,

- Yapılan tasarımlarla yörede yapılan takılar arasına yenilerini ekleyerek yeni bir anlayış getirerek kullanılabilirliğini arttırmak,
- Lületaşından takı üretiminin önemini ortaya koymak,
- Bu konuyla ilgili bilimsel çalışma yaparak, araştırmanın uygulamalı el sanatları alanında yeni çalışmalar yapacak kişilere belge niteliği taşıması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Sınırlılığı

Yörede lületaşı ile takı üretimine fazla ağırlık verilmediğinden kaynak kişilerle görüşmeler sınırlı kalmıştır. Ulaşılabilen 15 kaynak kişiden 45 örnek araştırma kapsamına alınarak incelenmiştir.

Bu araştırma Eskişehir il merkezinde bulunabilen lületaşı takıların renk, biçim, motif, kompozisyon, malzeme, teknik ve diğer özelliklerinin tespiti ile sınırlıdır.

İncelenen örneklerden esinlenerek yeni ve çağdaş tasarımlar hazırlanarak bu tasarımlardan üçü yörede üretilen takıların tekniğine uygun olarak uygulanması ile sınırlıdır.

Ayrıca literatür, konu ile ilgili bilgiler içeren yerli kaynaklarla sınırlıdır.

1.5. Materyal ve Yöntem

1.5.1. Materyal

Eskişehir il merkezinde üretilmiş olan küpe, kolye, broş ve bileziklerden oluşan 45 adet lületaşı, takı, imalathane ve satış mağazalarında çalışan kaynak kişilerden ve yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler, fotoğrafları çekilen örneklerin gözlem fişleriyle elde edilen bilgiler, tespit edilip incelenen örneklerden yola çıkarak hazırlanan tasarımlar araştırmanın materyalini oluşturmaktadır.

Eskişehir il merkezinde sadece takı üretimi yapan imalathaneye rastlanmamıştır, pipo ve diğer süs eşyaları yapan atölyelerde takı üretimi de yapıldığı gözlenmiştir. İnceleme yapılırken birçok atölyenin takı üzerine çalışma yapmadığı görülmüş, takı yapan ustaların azlığı da dikkat çekmiştir.

1.5.2. Yöntem

Bu araştırmada konu ile ilgili literatür taraması yapmak üzere çeşitli kütüplanelere gidilerek çalışma yapılmış, yörede incelenen takılarla ilgili katalog oluşturmak üzere gözlem formları düzenlenmiştir.

1998-2000 yılları arasında birkaç defa yöreye gidilerek ürünler gözlem formları doğrultusunda araştırmacı tarafından bizzat incelenmiş kaynak kişilerden elde edilen veriler görüşme formu doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Bulunabilen lületaşı takı örnekleri fotoğraflanarak ölçüleri alınmış, kaynak kişilerden elde edilen bilgilerle hazırlanan gözlem formları her örnek

için ayrı ayrı doldurulmuştur. Takı yapımında kullanılan araçlar, gereçler ve takının yapım aşamaları fotoğraflarla ayrıca belgelenmiştir.

Örneklerin genel ve detay fotoğrafları çekilerek teknik çizimleri yapılmış ve gözlem fişleriyle katalog oluşturulmuştur.

Katalog sıralaması takıların cinslerine göre belirlenmiş, buna göre sıralama küpe, kolye, broş ve bilezik olarak düzenlenmiştir. Gözlem fişlerindeki bilgilere göre takılar; teknik, boyut, form, araç, gereç, kullanılan konular, kompozisyon ve renk bakımından değerlendirilerek tablolar oluşturulmuştur. Tablolardan çıkan sonuçlar doğrultusunda değerlendirme yapılmış, görüşme formlarından elde edilen bilgiler ve literatür bilgilerinin sentezi yapılarak bulgular ve yorumlar bölümünde ele alınmıştır.

Lületaşının ocaklardan çıkartılması, işlenmesi, kullanılan araç ve gereçler, ürün çeşitleri, takı yapımında izlenen yol fotoğraflarla desteklenerek ilgili bölümlerde yer verilmiştir.

Tespit edilen örneklerden esinlenerek yeni, tasarımlar hazırlanmış ve uygulanmıştır.

2. LİTERATÜR ÖZETİ

AKAR, Azade ve C. KESKİNER (1978); eserinde Türk süslemelerinin tarihinden bahsederek, süslemelerde kullanılan motifleri sınıflandırmıştır. Türk desen ve motiflerinden örneklere yer verilmiştir.

ALKILIÇGİL, İsmail (2000); makalesinde lületaşının tarihinden bahsederek taşın topraktan çıkartılmasındaki sorunları ortaya koymuştur. Ayrıca lületaşının Türkiye'de ilk defa kim tarafından nasıl işlenmeye başlandığını anlatarak kullanıldığı alanları sıralamıştır.

AYDOĞDU, Mazlum (1990); bildirisinde lületaşının özelliklerini maddeleyerek, taşın çıkartılışından, üretim ve pazarlama zorluklarından, üretilen mamüllerin özelliklerinden bahsederek bazı öneriler getirmiştir.

BARIŞTA, H. Örcün (1993); eserinde Anadolu ve çevresi Türk el sanatlarını dönemlere ayırarak malzeme, uygulanan teknik, motif, renk vb. özellikler açısından incelemiştir.

BULAT, Sema (2000); çalışmasında takılar ile ilgili genel bilgi vererek Erzurum'da oltu taşından üretilen mamülleri incelemiştir. Yörede oltu taşından üretilen kolyeleri tespit ederek fotoğraflamış ve bir katalog oluşturmuştur. Kullanılan araç-gereçleri, uygulanan teknikleri, desen ve form özellikleri bakımından incelemiş, katalogda yer alan örneklerden esinlenerek yeni tasarımlar hazırlamıştır.

BOZKURT, M. Rifat (1989); bildirisinde, lületaşının özellikleri, lületaşı yataklarının jeolojik konumu, oluşumu, işlemeciliği ve sektördeki mevcut sorunlara değinmiştir.

ÇOBAN, Fazlı ve I. ECE (1990); bildirisinde lületaşını tanımlamış, mineralojik incelemesi ve taşın kimyasal analizini yapmıştır. Sepiyolit oluşumu ve ekonomisi hakkında bilgi vermiştir. Verilen bilgiler doğrultusunda sonuca gidilerek önerilerde bulunmuştur.

DAĞILGAN, M. Nazan (1994); çalışmasında lületaşının tarihçesini, ocaktan çıkartılmasını, kullanım alanlarını, üretilen mamüllere yer vererek karşılaşılan zorluklardan bahsetmiş. Ve çeşitli önerilerde bulunmuştur.

DİKMEN, Hülya (1985); çalışmasında lületaşı hakkında genel bilgiler vererek üretim, tanıtım, iç ve dış pazarlamada karşılaşılan sorunlara değinerek öneriler sunmuştur.

ERĞİL, Tülay (1991); makalesinde takıları dönem özellikleri ile incelemiştir. Ayrıca bu dönemlere ait küpelere yer vermiştir.

ERĞİNSOY, Ülker; makalesinde Anadolu Selçuklu Maden Sanatı hakkında bilgi vererek kullanılan tekniklere geniş yer vermiştir.

ERĞİNSOY, Ülker (1978); madeni eserleri süsleme tekniklerine değinerek bu teknikler hakkında bilgi vermiştir.

ETHEM, Mehmet Yaşar (1990); eserinde kıymetli ve yarı kıymetli taşları inceleyerek bu taşların özellikleriyle birlikte, taşların İngilizce ve Almanca isimlerini vermiştir.

İSTANBULLUOĞLU, Ari (1990); gümüş hakkında bilgi verilerek, gümüş işçiliğinde kullanılan aletler, uygulanan teknikler ve süsleme yöntemleri incelenmiştir.

KARAMANLI, A. İhsan (1990); bildirisinde lületaşının jeolojik oluşumuyla birlikte, çıkartıldığı ve sanayide kullanıldığı yerler hakkında bilgi vermiştir.

KUŞOĞLU, M. Zeki (1989); makalesinde lületaşının tarihi gelişiminden bahsederek kısaca taşın işlenmesini anlatmıştır.

KUŞOĞLU, M. Zeki (1994b); eserinde Türk kuyumculuk terimlerini A'dan Z'ye sıralayarak bu terimleri kısaca açıklamıştır.

KUŞOĞLU, M. Zeki (1998); telkarinin tanımı yapılarak, kullanılan malzeme ve teknikler hakkında bilgi verilmiştir.

KUŞOĞLU, M. Zeki (1999a); takı yapımında kullanılan savatlama tekniğinin özelliklerinden ve tekniğin uygulama aşamalarından bahsetmiştir.

KUŞOĞLU, M. Zeki (1999b); makalesinde bileziğin tarihi gelişimini incelemiş tarih boyunca önemine değinmiştir. Bilezikleri form, teknik ve kullanılan malzeme bakımından incelemiştir.

ÖZBAĞI, Tevhide (1993a); takıyı tanımlayarak yapımında kullanılan malzemeleri ve kullanım amaçlarını anlatmıştır. Takılarda uygulanan süsleme tekniklerini vererek baş süslemelerinde kullanılan takıları sınıflandırmıştır. Baş süslemelerinde kullanılan takılara ait bilgi vermiştir.

ÖZBAĞI, Tevhide (1993b); baş süslemelerinde kullanılan Anadolu kadın takılarına yer vermiştir.

PAYZIN, Sevim (1985); makalesinde Türk kadınının süslenmeye verdiği önemi anlatarak süs eşyalarından bahsetmiştir. Anadolu kadın

takılarına değinmiş bu takıların kullanım amaçlarını ve özelliklerini anlatmıştır.

SİYAHİ, Cem (1989); makalesinde kısaca lületaşının özelliklerinden bahsederek lületaşı sektöründeki durumu incelemiştir.

ŞAHİN, M. Bahadır (1994); eserde, mineraller sınıflandırılarak, fotoğraflarla desteklenmiş ve jeolojik özelliklerine yer verilmiştir.

TEKİN, Cengiz (1973); lületaşının tanımı yapılarak, türleri, özellikleri, ocaktan çıkartılması, mamül duruma getirilişi, işlenişi, pazarlanması ve imalathanelerin sorunları anlatılmıştır.

TEZEL, F. Banu (1995); çalışmasında lületaşının genel özelliklerinden bahsederek lületaşından üretilen ürünleri incelemiş ve kataloğ hazırlamıştır.

TÜRE, Altan ve Y. SAVAŞÇIN (1986b); Anadolu'da Neolitik Çağdan başlayarak Bizans dönemine kadar uzanan takıları özellikleri ile ortaya koymuştur.

TÜRE, Altan ve Y. SAVAŞÇIN (1986b); süs taşlarını tanımlayarak sınıflandırmış ve incelemiştir.

ÜLGER, Nihal (1997); Ankara Beypazarı ilçesinde günümüzde üretilen gümüş bilezikler üzerine bir çalışma yapmıştır. İncelenen örneklerden kataloğ oluşturmuş, desen, form, araç-gereç ve teknik özellikleri bakımından incelemiştir. İncelediği örneklerden yola çıkarak yeni tasarımlar hazırlamıştır.

ÜRERSOY, Talat (1990); bildirisinde kısaca lületaşından bahsederek tarihçesinden, üretimden, taşın işlenmesinden, üretimde ve pazarlamada karşılaşılan sorunlardan bahsetmiştir.

VITIELLO, Luigi (1995); kuyumculukta kullanılan araçları, gereçleri, kullanılan malzemelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerini, kullanılan teknikleri saptamıştır.

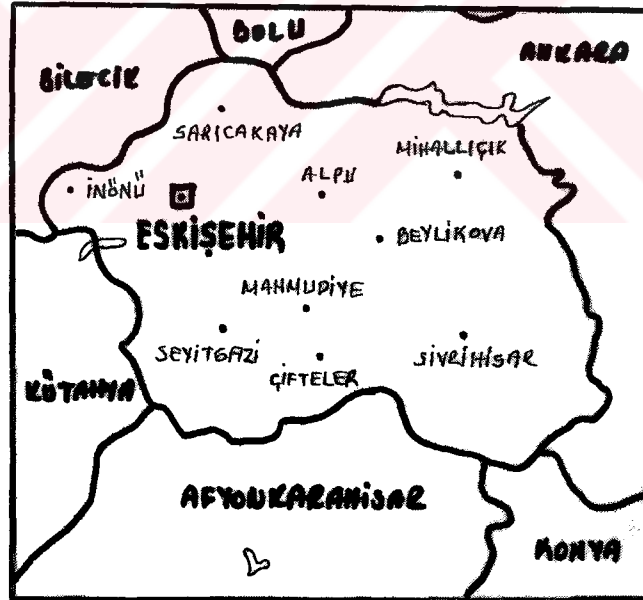

3. LİTERATÜRDEN ELDE EDİLEN BİLGİLER

3.1. Eskişehir İli Hakkında Genel Bilgiler

3.1.1. Eskişehir İlinin Genel Konumu, Coğrafi Durumu, Tarihçesi, Sosyal Yapısı ve Kültürel Etkinlikleri

Eskişehir ili, İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında, 39° 58' ve 32° 42' doğu boylamları ile 39° 06' ve 40° 09' kuzey enlemleri arasında kalmaktadır. 13.653 km²'lik bir alan kaplayan il, güneyden Afyonkarahisar; güneydoğudan Konya; doğudan Ankara; kuzeybatıdan Bolu; batıdan Bilecik ve Kütahya ile çevrilidir.

Çizim No: 1. Eskişehir İl Haritası

İç Anadolu'nun kuzeybatı köşesinde yer alan Eskişehir ilinin topoğrafik yapısını; Sakarya ve Porsuk havzalarındaki düzlükler ile bunları çevreleyen dağlar oluşturmaktadır. Havza düzlüklerini kuzeyden Bozdağ-

Sündüken sıradağları, batı ve güneyden ise İç Batı Anadolu eşiğinin doğu kenarında yer alan Türkmen Dağı, Yazlıkaya Yaylası ve Emirdağ kuşatır.

Dağlar Eskişehir il alanının yaklaşık % 22'sini kaplamaktadır. Bunlar arasında en önemlileri Bozdağ ve Sündüken, Sivrihisar Türkmen dağlarıdır. Ovaların il alanı içersindeki payı % 26 dolaylarındadır. Ovaların önemlileri Porsuk, Sarısu ve Yukarı Sakarya ovalarıdır. Türkiye'nin en önemli akarsularından Sakarya Irmağı, aynı zamanda ilin de başlıca akarsuyudur.

Eskişehir iklimi, ilk bakışta Batı Anadolu ve İç Anadolu iklimleri arasında bir geçiş iklimi niteliği gösteriyorsa da, ilde genellikle sert ve karasal bir iklim görülmektedir. Eskişehir il merkezinde yıllık sıcaklık ortalaması 10,9°C gibi düşük bir değer göstermektedir. İlin yıllık yağış ortalaması da 373,6 mm gibi düşük bir değer göstermektedir.¹

Antik Çağ'da Dorilaion (Dorylaion) denen kentin geçmişi, İ.Ö. 4000'e tarihlenen Kalkolitik (Bakırtaş) Dönem'e değin uzanmaktadır. Yörede İ.Ö. 3000-2000 arasında tarihlenen İlk Tunç Çağ ve İ.Ö. 2000-1500 arasına tarihlenen Orta Tunç Çağ'da da yerleşim alanları bulunmaktaydı. Bu dönemde, Asur tüccarlarının, yöre sınırlarına dek etkin oldukları bilinmekteydi. Yapılan kazılarda, Hitit İmparatorluğu Dönemi'ni de kapsayan Son Tunç Çağ'da (İ.Ö. 1460-1200), yörede az sayıda da olsa Hitit yerleşim merkezinin varlığı saptanmıştır.

Hitit İmparatorluğu sonrasında, Frigler yörede güçlü bir devlet kurmayı başarmışlardır. Eskişehir yöresi, İ.Ö. 676-546 arasında Lidya yönetimi altında kalmış, İ.Ö. 546'da Lidya Kralı Kroissos (Krezüs), Pers Kralı II. Kiros'a

¹ Yurt Ansiklopedisi, 4 (1982), 2829.

yenilince, yöre bu kez Persler'in eline geçmiştir. Pers yönetimi sırasında, Eskişehir, Frigya Küçük Satraplığı içinde yer almaktaydı. Persler İ.Ö. 331'de İskender karşısında yenik düşünce kent, bir süre İskender egemenliği, onun ölümünden sonra da Selakidler'in etkisi altına girdi. İ.Ö. 189 - İ.Ö. 395 arasında ise bölge Roma denetiminde kaldı. Eskişehir ve yöresi, 395'te Doğu Roma İmparatorluğu sınırları içinde alındı. Yörede pek çok Bizans yerleşme merkezi kuruldu. Eskişehir, VIII. yy.'da iki kez Araplarca işgal edildi. 1071 Malazgirt zaferi ile Anadolu'ya yayılmaya başlayan Türkler, 1074'te Eskişehir ve yöresini ele geçirdiler. 1097'de Selçuklu Hükümdarı I. Kılıç Aslan, Haçlı ordusuna İznik'te yenilince, Eskişehir Haçlılar'ın eline geçti. Selçuklular, 1182'de Eskişehir yöresine egemen oldular.²

Milli Mücadele yıllarında ise Eskişehir garp cephesinin sevk ve idare merkezi olarak kullanılmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra İngiliz ve Yunan işgaline uğramış fakat kazanılan askeri başarılarla işgaller sona erdirilmiştir. 1925 yılında vilayet olan Eskişehir günümüzde ekonomik, ticari ve sanayii alanında Türkiye'nin önde gelen illerinden biri olma özelliğini devam ettirmektedir.³

Eskişehir, sosyo-ekonomik gelişkinlik açısından, Türkiye'nin önde gelen illerinden biridir. Eskişehir; Kütahya, Afyonkarahisar ve Bilecik gibi komşu illere çeşitli hizmetler sağlayan bölgesel bir merkezdir. İlin gelişmesinde çok önemli bir rol oynayan sanayi, 1960'lardan sonra hızla sanayileşen bir çok ilden farklı olarak Eskişehir'de oldukça eskiye giden bir tarihi geçmişe sahiptir. Örneğin, ilin en önde gelen sanayi kuruluşlarından biri olan

² Yurt Ansiklopedisi, 4 (1982), 2849.

³ Lületaşı Müzesi Katoloğu, (1989), 7.

Eskişehir Lokomotif ve Motor Sanayi Müessesesi 1894'de kurulmuştur. 1926'da kurulan ve sonradan Eskişehir Uçak Fabrikası adını alacak Tayyare Bakım Atölyesi ve 1933'te kurulan Eskişehir Şeker Fabrikası, devlet öncülüğünün başlıca örnekleridir. Un fabrikalarının, bisküvi ve giderek bisküvi üreten makineler üretmeye başlamaları, geleneksel taş-toprak sanayinin, beten direk, prefabrike inşaat malzemesi ve giderek bunları üretecek makineleri üretmeye yönelmesi, bu gelişmenin kimi örnekleridir.⁴

Toprakların elverişliliğine karşın, ilde sert bir kara ikliminin egemen olması ve yağışların düzensizliği, bitkisel üretim üzerinde birkaç yönden olumsuz etki yapmaktadır. Eskişehir'de üretilen başlıca tarım ürünleri tahıllardan buğdaş ve arpa, sanayi bitkilerinden şekerpancarıdır.⁵

Maden kaynakları açısından oldukça zengin olan Eskişehir ili, aynı zamanda lületaşının dünyada "bulunduğu ve çıkartıldığı tek bölge" olma özelliğini de taşımaktadır. İlin en önemli maden varlıklarından biri Etibank Kırka Boraks İşletmesi'nce değerlendirilen bor mineralleridir. İl sınırları içerisinde önemli madenlerden biri de manyezittir. 2 milyon 201 bin ton toplam rezervli kromun büyük bölümü Mihaliççik'ta, birazı da Merkez İlçe'de çıkartılmaktadır. İlde işlenen madenlerden biri de perlittir. Merkez İlçe, Mihaliççik, Seyitgazi ve Sivrihisar yakınlarında yer alan ve zaman zaman üretimi yapılan manganez varlığının yalnızca 6.550 tonluk bölümü bilinmektedir.⁶

⁴ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2851.

⁵ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2852.

⁶ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2820.

Eskişehir'in özellikle 1950'li yıllardaki toplumsal gelişmesiyle birlikte, kültürel etkinlikler de yoğunlaşmıştır. Kurumların büyük bir bölümü bu yıllarda hizmete açılmıştır. 1945'te başlayan müzecilik çalışmalarında, ancak 1970'li yıllarda sonuca ulaşılabilmiştir. İlin zengin tarihsel kalıntıları, günümüzde 6 müzede değerlendirilmektedir. Şenlikler ilde kültürel çeşitliliği sergiler. En yaygın, temmuz başında yapılan Beyaz Altın (Lületaş) Festivali ile 1-7 Eylül arasında düzenlenen Eskişehir Haftası'dır.⁷

Yörede özellikle Türkmen ve Yörükler'ce kilim, seccade, heybe, cicim, zili, çuval dokunur. Sivrihisar yöresinde dokunan kilimler renkleri, motif zenginliği ve dokunuşundaki incelikle dikkat çeker. Yörede çorap, eldiven, başlık, kese örülür. Çoraplarda sıçandışi, arpalı, bal peteği, kestane kabuğu, sığır sidiği adlı motifler görülür. Sivrihisar çorapları renk ve desen özellikleriyle ayırdedilir. Alpu ilçesinde ise gümüş işlemeciliği yapılmaktadır. Yapılan ürünlerde savat tekniği uygulanmaktadır. Yörenin gelişmiş el sanatlarından biri de taş işlemeciliğidir. Lületaşından yapılan kolye, bilezik, ağızlık, pipo vb. turistik eşya olarak pazarlanmaktadır.⁸

İlki 1988 yılında Eskişehir Valiliğince uluslararası lületaş festivali ve yarışması düzenlenmiştir. Eskişehir lületaş uluslararası "Beyaz Altın Festivali" adı altında düzenlenen bu festivallerin amacı Eskişehir'i tanıtmak ve Lületaş adını dünyaya duyurmak olup sonuncusu 31 Aralık 1991 yılında mali desteksizlik yüzünden sona ermiştir.

⁷ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2929.

⁸ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2915.

3.2. Takılar Hakkında Genel Bilgiler

3.2.1. Takının Tanımı, Tarihçesi ve Önemi

Süsleme ve süslenme insanlık tarihi ile başlamış, zaman içerisinde insanlar için bir tutku halini almıştır.

"İnsanların süsleme gereksinmelerinden birisini de en ilkel şekilden gelişmişine kadar "Takı" oluşturmaktadır". Takı, takmak kelimesinden gelmektedir. Mücevher veya ziynet eşyası olarak adlandırdığımız takılar, insanların süslenmek ve dini inançları doğrultusunda taktıkları çeşitli maden, taş, doğa ürünleri ve buna benzer malzemelerden çeşitli biçimlerde yapılmış olan süs eşyalarıdır (Özbağı, 1993: 13).

Süslenme, dini inançları yansıtmaya, sosyal sınıfı belirleme gibi amaçlara hizmet eden takılar bazende takan kişinin duygularını anlatma, aktarma aracı olmuştur.

Tarih öncesinden beri takılar insanoğlu için bir tutku ve vazgeçilmez bir öge olmuştur.

Takıların ilk örnekleri tarihi çağların en eskisi olan Paleolitik Çağa kadar uzanmaktadır. Yaşantısını mağarada, zor koşullarda sürdüren insan, doğada bulduğu kemiklerden, hayvan dişlerinden deniz ve kara hayvanlarının kabuklarından boyunlarına takabileceği kolyeler yapmıştır. Böylece günümüzden on, onbeş bin yıl kadar önce, büyük bir ihtimalle dini ögeye dayalı ilk takılar, insanoğlu tarafından yaratılmıştır. İnsanlık tarihinde ilk üretime Neolitik Çağda, yani yaklaşık İ.Ö. 8000 yıllarında doğadan toplanan çeşitli malzemelerle yapılan kolyelerde, parlatmaya uygun olanların

yüzeyleri işlenmiştir. Bu çalışmalarıyla insanın ilk defa, el becerisinden yararlanarak, binlerce yıl önce, ilk kuyumculuk çalışmalarına başladığı söylenebilir. Kalkolitik çağda taşın yanı sıra maden insan hayatına girmiş ve İlk Tunç Çağında ise madencilğe dayalı yaşam ağırlık kazanmıştır. Madenin insan hayatına girmesiyle takılar gerek malzeme, gerek biçim yönünden zenginlik kazanmıştır. Anadolu'da Truva, Eskiyo, Kültepe, Alacahöyükde yapılan kazılarda ortaya çıkan İlk Tunç Çağı'na ait olağanüstü takılar dikkat çekmektedir. Özellikle Schliemann tarafından yapılan ilk Truva kazılarında ortaya çıkarılan ve bir kısmı yurt dışına kaçırılan, diademler, tokalar, zincirler, plakalar, düğmeler ve tellerden meydana gelen takı grubunun arkeolojik öyküsü ilginçtir. Orta Anadolu'da yaşamış olan Hititlere ait takı örneği son derece azdır. Yine aynı yörede yaşayan Frig kuyumcularının bizlere bırakmış oldukları takılar elbise tutturmaya yarayan fibulalardır. Bunlar çengelli süs iğneleridir (Ergil, 1991: 42).

Yunan devletinin Arkaik Çağından günümüze pek az takı örneği kalmıştır. Greko-Pers Çağı, Anadolu'da Doğu ile Batı'nın karışımı olarak nitelendirilir. Pers harplerinden sonra altının çoğaldığı bilinmektedir. Klasik Çağda herşey en mükemmel şekilde yapılmıştır. Aynı mükemmellikte yapılan takılarda filigran (telkâri) ve mine tekniği fazla, granülasyon tekniği ise nadiren kullanılmıştır. Hellenistik çağda takılar gündelik hayata girmiş. Küpe, bilezik ve kolyede daha önce moda olan figürlü motiflerin kullanılmasına devam edilmiştir. Roma çağında çeşitli taşlar, altının yanında yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Bizans çağında ise daha çok dinsel amaçlı takılar dikkati çekmektedir. Süslemenin yoğun olduğu Bizans takılarında taş kullanımı artmış, altın ve gümüş ise taşı süsleyen unsur haline dönüşmüştür (Ergil, 1991: 44). Bizans yazarlarından Prokopius ve Paulos Silentiareos,

kıymetli metallerden yapılmış büyük boy sanat eserlerinden sözederler. Çok sayıda altın imparator heykeli, aslanlı tahtın ayağı ve II. Sophia'nın altın ve mino işlemeli anbonu bunların güzel örnekleridir (Türe, Savaşçın, 1986: 11).

3.2.2. Türklerde Takının Yeri ve Önemi

Yapılan kazılarda çıkan buluntular Türk insanının süslenmeye ve süslemeye verdiği önemin göstergesidir. Orta Çağlardaki son bulgular, bize eski Türk mücevherlerinin İSKİT karakteri taşıdığını göstermektedir. Selçuk hükümdarları tarafından kullanılan mücevherlerin bugün ne yazık ki mevcudu kalmamıştır (Payzın, 1985: 44).

"Eski Türkler'de kadın, süslenmeye önce başından başlamış, yüz güzelliğini, yüze sürülen allık ve göze çekilen sürmeler, yanaklara kondurulan benler, kulaklara takılan küpeler, örgülü saçlar ve saç süsleri, işlemeli başlıklar ve taşlarla zenginleştirilmiştir" (Payzın, 1985: 44).

Selçuklu devri ziynet eşyalarından günümüze kadar ulaşan örneklerden birisi British Museum'da bulunan gümüş tokalarla bezenmiş bir kemerdir. Bu kemerin ön kısmında bulunan gümüş tokaların üzerine delik işi ve yıldız teknikleri uygulanmış olup müze kayıtlarında Anadolu'da ele geçirildiği belirtilmiştir (Erginsoy, 1953).

Osmanlı çağında Topkapı Sarayı'nda sanatçı ve zenaatçı örgütleri oluşturulmuştur. Batıyla ilişkilerin başladığı 17. yüzyılda farklı zevklerin geliştiği, batı etkisi belirgin olarak görülür. Elmas ve incinin ön plana geçtiği mineciliğin ağırlık kazandığı dikkati çeker. Osmanlı çağında yapılmış takı örnekleri Topkapı Sarayı'nın ünlü Hazine Dairesi'nde sergilenmektedir.

Etnoğrafik takılar Anadolu'nun her yöresinde kendine özgü bir üslupla ortaya çıkar. Anadolu kadınının giyimini zenginleştiren takılar, kişinin manevi dünyasını da zenginleştirmiştir. Kadın böylesi zengin giyimle yolda yürümüş, ata binmiş, evde, tarlada çalışmış, düğüne, bayrama katılmıştır. Alın takısı, kemerbest, perperi, sokandırak, tomalka, zülüflük olarak bilinen örnekler etnoğrafik takıların sadece bir bölümüdür. Anadolu kadını, kıyafetini bu takılarla süslediği zaman görkemli bir görünüm kazanır (Ergil, 1991: 45).

3.2.3. Takı Çeşitleri

Takılar kullanılan malzemeye, yapım tekniğine, kullanım alanlarına göre ve cinsiyete göre gruplanmaktadır.

Takılar kullanılan gerece göre şöyle sınıflandırılabilir:

1- Metal kullanılarak yapılan takılar:

Altın, gümüş, bakır, platin ve gümüş benzeri (alpaka) metallerin kullanılmasıyla yapılan takılardır.

2- Taşların kullanılmasıyla yapılan takılar:

Daha çok yarı değerli taşların kullanılmasıyla oluşturulan takılardır. Madenlerle birlikte kullanıldığı gibi genellikle dizi şeklinde hazırlanırlar.

3- Ağaç, kemik gibi malzemelerden hazırlanan takılar:

Bu takılar dinsel inançlardan dolayı kullanılmaya başlamış, ilk önceleri nazardan korunma ve uğur getirmesi amacıyla takılırken daha sonraları süs amaçlı kullanılmıştır.

Yapım tekniğine göre takılar şöyle sınıflanabilir:

- 1- Döküm takılar
- 2- Telkari takılar
- 3- Örgü takılar
- 4- Hasır burma takılar
- 5- Yontma takılar (Bulat, 2000: 18)

Kullanım alanlarına göre takılar aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:

1- Başta kullanılan takılar:

Taçlar, taraklar, saç süsleri, küpeler, tepelik, fes süsü, alınlık, yanak döven, hızma vb. bu gruba girmektedir.

2- Boyunda kullanılan takılar:

Genel anlamda kolye olarak adlandırılan gıdıklık, hamaylı, muska kabı boyuna takılan takılardır.

3- Göğüste kullanılan takılar:

Göğüste kullanılan takılar çeşitli broşlar, iğneler, köstekler ve saatlerdir.

4- Belde kullanılan takılar:

Belde kullanılan takılar ise kemerler, hançerler, fişeklikler vb. oluşturmaktadır.

5- Kolda ve parmaklarda kullanılan takılar:

Çeşitli bilezikler, zincirler, künyeler vb. kolda kullanılan takılar, yüzük ise parmaklarda kullanılan takılardır.

6- Omuzda kullanılan takılar:

Nazarlık omuzda kullanılan takılardır.

7- Ayakta kullanılan takılar:

Halhal ayakta kullanılan tek takı çeşididir.

Cinsiyete göre takılar aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir:

1- Erkek takıları

Erkek takıları arasında saat, köstek, yüzük, fişeklik, barutluk, kemer, kravat iğnesi ve bileklikler yer almaktadır.

2- Kadın takıları

Çağlar boyu kadınlar için takı hep önemli bir unsur olmuştur. Bu nedenle kadın takılarındaki çeşitlilik göze çarpmaktadır.

Özbağı (1989: 43)'e göre "kadın takıları kullanım yerlerine göre şu şekilde sınıflandırılmıştır:

A- Baş süslemelerinde kullanılan takılar

- 1- Tepelik
- 2- Fes süsü
- 3- Alınlık
- 4- Yanak döven - zülûf bastı
- 5- Küpe
- 6- Taçlar

B- Boyunda kullanılan takılar

- 1- Kolye - gerdanlık
- 2- Hamayıl

C- Göğüste kullanılan takılar

- 1- Göğüs süsü pontatif - broş

D- Bele takılan takılar

- 1- Kemer
- 2- Kemer tokası

E- Bileklere takılan takılar

- 1- Bilezik
- 2- Halhal

F- Parmağa takılan takılar

- 1- Yüzük

3.2.3.1. Küpeler**3.2.3.1.1. Küpenin Tanımı**

Küpe, kulak memesinin delinmesinden sonra, ince bir tel engelle kulak memesine geçirilen sayılamayacak derece çok eşitleri olan, kadınların ve kimi erkeklerin taktıkları ziynet eşyası (Kuşoğlu, 1994: 97). (Fotoğraf No: 1).

Fotoğraf No: 1. Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan
Bir Küpe

"Küpe, kadınların süslenmek için kullaklarına taktıkları takılardır. Duru (1970) küpeyi kulak askısı olarak tanımlamaktadır. Bu tanım; küpelerin genellikle kulağa sarkıntılı biçimde asılı olarak takıldığı için yazılmış olabilir. Günümüzde askılı küpelerin yanında klips ile kulağa tutturularak kullanılan küpelerde yaygın olarak bulunmaktadır" (Özbağı, 1993: 16).

Küpelerde kulağa tutturmak için kullanılan iki yöntem olup bunlardan birisi delik kulaklar için kullanılan, küpede yer alan tel kısmın delik olan kulağa geçirilmesi şeklindedir (Bkz. Fotoğraf No : 1). Diğeri ise, klips dediğimiz sistem ile küpenin kulağa takılmasıdır. (Fotoğraf No: 2).

Fotoğraf No: 2. Lületaşından Üretilmiş Klipsli Bir Küpe

3.2.3.2. Kolyeler

3.2.3.2.1. Kolyenin Tanımı

"Kolye: Gerdanlık - Boyna takılan ve çok çeşitli malzemelerden yapılmış olan takıların genel adı".⁹

Kolye, Fransızca bir kelime olup, sağlam bir ipe ya da zincir geçirilmiş çeşitli maden, porselen, cam gibi nesnelere yapılmış olan ve boyna takılan zıynet eşyası. En eski takı çeşitlerinden olup halen eski güncelliğini ve önemini korumaktadır (Kuşoğlu, 1994: 92).

⁹ Dictionnaire Larousse Ansiklopedik Sözlük, 4 (1993), 1414.

Kolye en eski takılardan olup, tarihi yüzükten daha önceki zamanlara tarihlenmekte ve muska olarakta kullanılmaktaydı (Vitiello, 1995: 452).

Gerdanlık, Fransızca bir kelimedir. Boyna bağlanan ziynet eşyası şeklinde tanımlanmaktadır. Her türlü ağaç, cam, taş, madenler gerdanlık olarak kullanılmış ancak bu kelime zamanla yerini kolye sözcüğüne bırakmıştır (Kuşoğlu, 1994: 61). Kolye yüzyıllardan beri kadınların vazgeçemedikleri takılar arasında önemli bir yer tutmaktadır. (Fotoğraf No: 3).

Fotoğraf No: 3. Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan
Bir Gerdanlık

3.2.3.2.2. Kolye Çeşitleri

Vitiello (1995: 453)'e göre kolyeler şu şekilde sınıflandırılmıştır.

- 1- İnci ya da mercan sırasında oluşup bir kilitle birleşen kolyeler,
- 2- Elde veya seri olarak, işçilik gerektiren ve değerli metallere oluşan kolyeler,
- 3- En pahalı olanları ve tamamen mücevher sınıfına giren kolyelerdir.

Bulat (2000: 24)'e göre ise kolyeler aşağıdaki şekilde sınıflandırılmıştır.

- "1- Tasma şeklindeki kolyeler,
- 2- Gerdanlıklar, (boynun hemen altında başlayıp boynu saran takılar anlamında kullanılmıştır.)
- 3- Madalyonlar,
- 4- Göbek takısı yani göbeğe kadar uzanan takılar,
- 5- Dizelenmiş tanelerden oluşan kolyeler."

3.2.3.3. Broşlar

3.2.3.3.1. Broşun Tanımı

Broş, Fransızca bir kelimedir. Ziyet iğnesi, yaka iğnesi olarakta adlandırılan broş, iğne gibi ucu sivri vb. kalınlıkta olan sapın üzerine tutturulmuş olan bir süs takısıdır (Kuşoğlu, 1994: 169). (Fotoğraf No: 4).

Fotoğraf No: 4. Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan
Bir Broş

Broşlar şekillerine göre şu şekilde sınıflandırılabilir.

- 1- İğne biçimli çubuk ucuna değişik formların yerleştirilmesiyle oluşturulan broşlar,
- 2- Çengel ya da çengelli iğne üzerine yerleştirilen formların oluşturduğu broşlar.

3.2.3.4. Bilezikler

3.2.3.4.1. Bileziğin Tanımı

"Bilezik, bileğe takılan bazende kola takılan süslü değerli halkalardır."¹⁰

Bilezik Türkçe bir kelimedir. Kadınların kollarını bileklerini süslemek için kullandıkları halkadır. Değerli madenlerden yapılan bileziklerin yanı sıra başka nesnelere yapılmış olanları da mevcuttur. Çok eski bir süs takısı olup eski çağlardan beri bütün milletlerin taktığı bir takı çeşitlidir (Kuşoğlu, 1994: 34). (Fotoğraf No: 5).

Fotoğraf No: 5. Yücel Özel Tarafından Hazırlanan Takı Kataloğundan Bir Bilezik

¹⁰ Dictionnaire Larousse Ansiklopedik Sözlük, 1 (1993), 368.

Bilezikler şekillerine göre aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir.

- 1- Kelepçe bilezik
- 2- Düz şerit bilezik
- 3- Bir tarafı açık halka bilezikler
- 4- Dizelenmiş tanelerden oluşan bilezikler

"Sütun bilezik, top bilezik, zincir bilezik gibi sayısız çeşitleri vardır. Tellerin bükülmesi ile yapılan bileziklere burma, akıtmalı olanlara akarsu ya da akıtma, dilimli bileziklere dilmiş, savatlılara kabara, bir tel durumunda olanlara şeve, boncuk dizilerine tor yahut yandım ve başka kimi çeşitlerine de yedek adı verilmiştir. Özellikle yedek, Anadolu'da yaygındır. Tabii ya da daha geniş bileziklere de, kolbağı ve kolçak gibi adlar verildiğini de görürüz" (Kuşoğlu, 1994: 34).

Bilekyüzüğünün yani günümüz Türkçesiyle kullanılan biçimiyle bileziğin geçmişi çok eski tarihlere kadar uzanmaktadır. Birçok takıda görüldüğü gibi bileziğin ilk örneklerinde tılsım ve büyü olarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Eski çağda yapılan ilk bilezikler ahşap, taş ve yumuşak madenlerden imal edilmiş; bu malzemelerin yerini daha sonraları altın, gümüş gibi değerli madenler almıştır. Bu gelişmeler tabii ki binlerce yıl devam eden insanlık tarihi içerisinde sürmüştür. Tılsım özelliklerinin yanı sıra, bakır bileziğin mafsal ağırlarına iyi geldiğine; Türklerce kutsal sayılan akik taşının kullanılan bileziklerde insanları zehirli hayvanlara karşı koruduğuna inanırlardı. Günümüzde bilezikler yapım ve kullanım bakımından iki ayrı zevk ve beğeniyle önemini yitirmeden sürmektedir. Bunlardan bir tanesi eskiyi taklit eden klasik tarz, diğeri ise çağın ötesinde yaşama isteğinden doğan modern, soyut özgün belli bir şekle ve kurallara bağlı kalmaksızın ortaya

çıkan tarzdır. Bilezikler, ev kadınından kraliçelere kadar, gelir seviyesi ve kültür seviyesi her ne olursa olsun her kesimden kadının büyük bir zevkle ve beğeniyle üzerinde taşıdığı vazgeçilmez bir süs eşyasıdır (Kuşoğlu, 1999: 54).

3.2.3. Takı Yapımında Kullanılan Araç ve Gereçler

3.2.3.1. Araçlar

Takı yapımında kullanılan araç-gereçler kullanılan malzemeye, kullanılan tekniğe göre farklılık göstermektedir.

Tezgah: Tezgah, meslek grubundan insanın üzerinde çalıştığı, yapılan işin özelliğine göre değişik malzemelerden yapılmış, bir veya birden fazla kişinin çalışabileceği, değişik ölçü ve biçimlerde hazırlanmış çalışma tezgahıdır (Kuşoğlu, 1994:150). İşin gerçekçi organizasyonu yüksek bir kuyumcu tezgahı ile başlar ve tezgahın akılcı kullanımı ile devam eder. Ayrıca tezgah iki temel ihtiyacı karşılar, bunlardan bir tanesi değerli madenlerin yeniden kullanılması ve çalışma rahatlığıdır. Tezgah bir ya da birden fazla insan tarafından kullanılacak şekilde yapılmıştır. Tezgahın üst yüzeyi kullanılan malzemenin ve eşyaların düşmesini engellemek için bir siper ile çevrilmiştir. Tezgahın üst yüzeyinin yerden yüksekliği 80 cm'dir. Kuyumcunun oturacağı yerde yarım daire şeklinde bir girinti bulunmaktadır. Kuyumcunun oturacağı kısımda tezgahtan dışarıya doğru bir tahta parçası çıkmaktadır. Bu parçanın bir tarafı eğimli bir tarafı düzdür. Bu parçaya "takoz" adı verilmektedir. Takozun alt tarafında yarım daire biçiminde bir çekmece bulunup bu çekmecenin adı "meydan" dır. Çekmecenin amacı

eğeleme esnasında talaş tozlarını toplamak ve kullanılan aletlerin sürekli el altında olmasını sağlamaktır. Çekmecenin tabanı ve yan kısmı çinko saç ile kaplanmıştır. Bunun sebebi ise kıymetli talaş tozlarının toplanmasıdır (Vitiello, 1995: 2, 3).

Haddeler: Haddeler iki türdür.

- **Levha Haddeleri:** Birbirine paralel, yatay konumda iki çelik silindirden meydana gelmiş olan, levhaları inceltmek için kullanılan bir alettir.
- **Tel Haddeleri:** Külçe madenden tel elde etmek için kullanılan, üzerinde genişten dara doğru sıralanmış delikleri bulunan çelik bir alettir (Ülger, 1997: 26).

Eritme Fırını: Madeni eritmede kullanılan yüksek ısılı fırınlardır (Fotoğraf No : 8). Günümüzde kullanılan üç değişik şekilde eritme fırını vardır.

- Yüksek frekanslı indüksiyonlu elektrikli eritme, diğer adıyla elektromanyetik fırınlarda, diğer ısıtma yöntemlerine göre erime işlemleri daha kolay gerçekleşmektedir.
- Vakumda eritme, metalin işlendiği yerlerde tercih edilen bir yöntem olup, eritme normal koşullarda yapılmaktadır. Daha sonra kalıplardaki boşluklara aktarılmaktadır.
- Elektrik rezistansı ile eritme, ergitme noktaları 500 ile 1250°C arasında olan metallerin eritilmesinde kullanılan bir yöntemdir (Ülger, 1997: 26, 27).

Kaynak aygıtı (Şalimo): Kaynak yapmak, gümüşü tavlama gibi her türlü yakma ve ısıtma işlerinde kullanılan, sıvılaştırılmış gaz ile çalışan bir ısıtma aletidir. Bu aletin değişik ağızları bulunmaktadır (Kuşoğlu, 1994: 141).

Parlatma makinası: İki ucu uzatılmış silindirik ekseni olan elektrikle çalışan bir motordur. Kuyumculukta, moturun uçlarına konik diş açılmış şekilde olanları kullanılmaktadır. Bu uçlara yuvarlak fırça, bez veya keçe silindirler takılarak motorun çalışmasıyla dönen kısım nesnelere parlatılmaktadır (Ülger, 1997: 27).

Çift (Pense): Değişik alanlarda kullanılan, değişik şekillerde adlandırılan metal parçaları, değerli taşları tutmaya yarayan maşa görünümündeki aletlerdir. Kuyumcular "çift" olarak isimlendirmektedirler (Vitiello, 1995: 104).

Keski: Tel kesmek için kullanılan alettir. Düz keski, geleneksel keski ve eğimli (yan) keski gibi çeşitleri vardır (Vitiello, 1995: 105).

Makas: Makas, kesmek için kullanılmaktadır. Kuyumcular genellikle büyük makasları tercih etmemektedirler. Çok uzun levhaları kesmek için özel şekilli makaslar kullanılıp seri üretimlerde motorlu makaslar kullanılmaktadır (Vitiello, 1995: 104).

Testereler (Bıçkı): Levhaların kesilmesinde, delik işi denilen uygulamada, kalıp ile çoğaltılan nesnelere ayrılmasında kullanılan kesici bir alettir (Ülger, 1997: 31). Maden kesen testerelerin 1/2 mm. incelikten 2 mm. kalınlığa değin çeşitli diş kalınlığında olan çeşitleri vardır (Kuşoğlu, 1994: 91).

Çekiç: Metallerin biçimlendirilmesi ve her türlü tekniğin uygulanmasında kullanılan bir alettir. Kullanıldığı yerlere göre değişik çeşitleri ve adları vardır. Çukurlama çekici, perdah çekici, toplama çekici, kakmacı çekici gibi çeşitli adlar almıştır (Kuşoğlu, 1994: 42).

Eğeler: Maden üzerindeki katmerli, pürüzlü, çapaklı ya da derin çizgili kısımları gidermek için kullanılan çeşik dişli alettir (Kuşoğlu, 1994: 53). Eğeler uzunluk ve genişliklerine göre farklılıklar göstermektedirler. Diş biçimlerine göre eğeler kalın, kaba, yarı kaba, ince ve çok ince olarak sınıflandırılabilirler. Kesitlerine göre ise dört kenarlı, üç kenarlı, oval, üçgen, yamuk, kare, balıksırtı vb. çeşitleri vardır (Vitiello, 1995: 101, 102).

Malafalar: Bilezik ve yüzük halinde kullanılan ahşap veya metalden yapılan, koni biçiminde üzerinde küçükten büyüğe doğru numaraların bulunduğu bir ölçü aletidir.

Malafa aynı zamanda yüzük ve bilezik işlemede bir türs örs görevi üstlenmekte ve çekiçle vurulan darbelerin etkisini arttırmaya da yaramaktadır (Ülger, 1997: 34).

Yüzük Parmak Ölçüsü: Büyük bir çembere geçirilmiş, her birinin üzerinde numarası olan büyükten küçüğe doğru sıralanmış olan halkalardan oluşan bir araçtır (Vitiello, 1995: 40).

Freze (Elektrikli Matkap): Düşük güçlü elektrik motoru bulunan, uç kısmına takılan çeşitli şekillerdeki freze uçlarının dönmesini sağlayan bir alettir. Frezenin motorlu kısmı üzerinde yer alan halkasından yüksek bir yere asılarak kullanılır. Piyasada değişik biçimlerde frezelere rastlanmaktadır.

Freze Uçları: Sapları, matkap ucu gibi inceltilmiş ve değişik şekilleri olan bir çeşit eğdir. Genellikle bir deliğin yuvarlatılması, bir kakmanın etrafının düzeltilmesi ve taş üzerine motifler işlenmesi gibi işlerde kullanılır. Ayrıca değerli taşların yerleştirilmesi işleminde de kullanılırlar (Vitiello, 1995: 103).

Büyüteç: Bir nesnenin, bir alaşımın, bir taşın yüzeyinin incelenmesinde kullanılan özellikle kuyumculukta çok kullanılan bir alettir (Vitiello, 1995: 112).

Kumpas: Normal cetvellerin ölçemeyeceği kadar küçük olan kısımları ölçen bir verniyer sistemi ile çalışan bir alettir. Kumpas milimetrenin 1/10'u, 1/20'si ve 1/30'sini ölçebilmektedir (Vitello, 1995: 41).

Matkap: Bir delik açma aleti olup uç kısmına takılan çeşitli kalınlıktaki çelik burgular ile her cins malzemede istenilen delikler açan elektrikli bir alettir. Delik işi, kafes oyma, ajur gibi isimler alan tekniğin ana aletidir (Kuşoğlu, 1994: 107, 108).

Terazi: Bir alaşımın bileşenlerini, kaynak, lehim maddelerini hazırlamakta, mamülleri ve değerli taşları tartmakta kullanılan bir alettir. Tek kefeli, iki kefeli ve göstergeli kefeli olmak üzere üç çeşiti bulunup değerli taşlar için tek kefeli dijital okumalı teraziler üretilmiştir. Terazinin tartacağı asgari ağırlık ne kadar küçük olursa hassasiyeti o kadar yüksek olur. Ölçüler miligram cinsinden ifade edilir (Vitiello, 1995: 43-45).

Mengene: Karşılıklı iki yanağı döner bir yivli çivi biçiminde iğinden geçen ve bir kolla nesnelere sıkıştırılarak delik işi, çıkma ve tesviye gibi

çeşitli işlerde kullanılan genellikle her atölyede bulunan alettir (Kuşoğlu, 1994: 108, 109).

Eritme Potası: Grafit, silisyum, kalsiyum oksit gibi maddelerden olup genellikle bardak tipli veya daha geniş ağızlı ve yüksek ısıya dayanıklı eritme kabıdır. Kuyumcu atölyelerinde grafit ya da toprak özlü potalar kullanılmaktadır. Potalar erimiş maddelerin akmasını sağlamak amacı ile şekilli bir ağıza sahiptir. Isınma ve soğuma sırasında oluşan genleşmeler potanın ömrünü kısaltmaktadır (Vitiello, 1995: 200, 202, 205).

Külçe Kalıpları (Şide ve Dereceler): Külçe ya da levha şeklini vermek için erimiş metallerin konulduğu çelik kaplardır. Bu kaplar eskiden taştan yapılırdı (Vitiello, 1995: 211).

Heştek Kalıbı: Metale hacim kazandırmak için kullanılan maden veya sert ağaçtan yapılmış olan dişi kalıba heştek, farklı ölçülerde olan yuvarlak veya konik biçimli çökerticilere de hafşek adı verilmektedir (Ülger, 1997: 37).

Çelik Kalem: Çelikten yapılan, metal üzerine oyarak ya da kazıyarak desen aktarma işleminde kullanılan bir alettir.

Amyant Eldiven: Amyantın yalıtma özelliğinden faydalanmak için yapılan eldivenler, işçilerin ellerinin sıcak nesnelere teması sırasında sıcaktan korunmaya yönelik kullanılmaktadır. Nesnenin çok sıcak olması durumunda bu eldivenler dayanıklı değildir, yanabilirler. Bu eldivenler daha çok kaplamalarda ve metallerin eritilmesi sırasında kullanılır (Vitiello, 1995: 211).

El Fırçası: Tezgah üzerinde bulunan kıymetli tozların eller ve takozdan temizlenmesinde kullanılan diş fırçasına benzeyen bir araçtır (Vitiello, 1995: 7).

3.2.3.2. Gereçler

Takı yapımında seçilen malzeme takıların özelliğini ve değerini belirleyici bir unsurdur. Bu malzemeler önceleri taş, kemik, deniz kabuğu, hayvan dişleri zaman içerisinde gelişme göstererek madenlere ve değerli taşlara dönüşmeye başlamıştır. Günümüzde çeşitli madenlerden ve taşlardan yapılan takılar çoğunluktadır.

3.2.3.2.1. Madenler

Madenler iki grupta incelenebilir:

1- Yoğunluk gözönüne alınarak

a- Hafif madenler

b- Ağır madenler

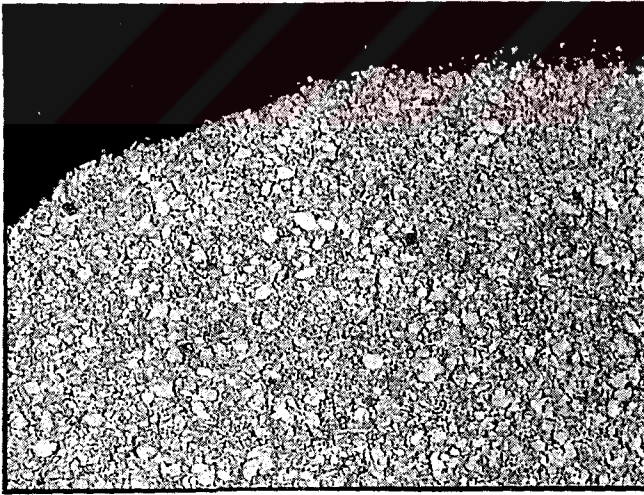
2- Madenlerin oksijenle olan birleşimlerine göre;

a- Kıymetli madenler (oksijen ve havadan etkilenmezler); altın, gümüş, platin ve platin benzeri olan metaller olan polladyum, iridyum, rodyum, rutenyum ve osmium'dur.

b- Kıymetli olmayan madenlerin kuyumculukla ilgili olanları; bakır, nikel, kalay, çinko, kurşun, kadmium, alüminyum ve demir'dir (Bulat, 2000: 30).

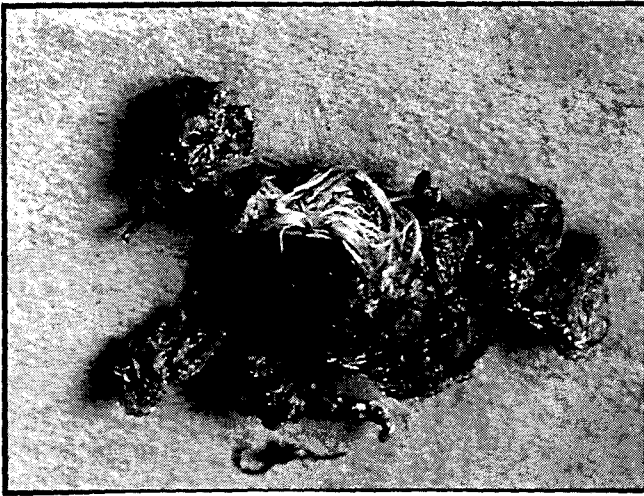
Kıymetli Madenler

Altun (Au): Doğada sert kaya ve nehir kumu halinde bulunmaktadır. İlk halinde kayaların parçalanması gerektiği için işlenmesi daha pahalıdır. En iri külçe Avustralya'da bulunmuştur. Bulunan külçenin ağırlığı tam 87 kg'dır. Genellikle tellür ve gümüşle karışık halde bulunup ender olarak damar halinde de bulunmaktadır (Vitiello, 1995: 74, 75). Kimyasal bileşimi, Au; sertlik, 2-5-3; özgül ağırlığı, 19.297-19.309 (0°C de); renk ve şeffaflık altınsarı ve opak; parlaklık metalik parlaklık; ayırıcı özellikleri, renk, düşük sertlik ve asitte çözünmezlikdir (Şahin, 1994: 5). Altın kolay işlenebilmesi, parlak sarı rengi olan dayanıklı bir metaldir. Yüzyıllardan beri insanoğlu tarafından tercih edilen ve ilgi gören bir metal olmuştur. (Fotoğraf No: 6).

Fotoğraf No: 6. Altın (Şahin, 1994: 5)

Gümüş (Ag): İşlenebilir parlak beyaz bir metaldir. Altından sonra en iyi metal olup en iyi elektrik ve ısı iletkenidir. Tüm metaller içerisinde ışığı en iyi yansıtandır. Doğadaki hali genellikle damarlarda olup genelde Şili, Norveç, Türkiye ve özellikle Kanada da metal halde bulunmaktadır. Çinko, kükürt ve demir madenlerinde de bulunmaktadır. Saf gümüş hava ve suda, soğuk ve sıcak halde bozulmaz. Takı yapımında en fazla kullanılan maddenler arasında olup kuyumcuyu ilgilendiren gümüş bileşikleri siyanür, klorür ve nitrattır (Vitiello, 1995: 70-72). Kimyasal bileşimi, Ağ; sertlik, 2-5-3; özgül ağırlığı, 10-50; renk ve şeffaflık, gümüş beyazı, dış etkilerle siyahımsı, opak; parlaklık, metalik; ayırıcı özellikleri, renk, nitrik asitte kolay çözünürlüktür (Şahin, 1994: 5). Gümüş orta ağırlıkta, dövülerek uzayabilen, şekillendirilebilen, ergime noktası saf halde 961°C olan bir malzeme olup yumuşaklığı nedeni ile bakır gibi metallerle belirli oranlarda karıştırılarak kullanılmaktadır (İstanbulluoğlu, 1996). (Fotoğraf No: 7).

Fotoğraf No: 7. Gümüş (Şahin, 1994: 5)

Platin (Pt): Platin, taş halinde bulunmaktadır. Genellikle nikel gibi metallerin rafine edilmesinden elde edilmektedir. Çok düşük miktarlarda bile diğer metallerle alaşım haline getirildiğinde hemen özelliklerini yitirip parlaklığı matlığa dönüşmektedir.

Piyasada dört çeşit platin bulunmaktadır. A platini (999,9) kuyumculukta kullanılmamaktadır. B platini (999) özel saf platin veya rafine platindir. C platini (995) analiz laboratuvarlarında kullanılmakta, D platini (990) ise kuyumculukta kullanılan platindir. Mekanik özelliklerinden dolayı platin kakmacıların kullandığı keski ile işlenemez (Vitiello, 1995: 81-82). Platin doğada kimberlitlerde ve volkanik bacalarda bulunmaktadır. Kimyasal bileşimi, Pt; sertlik, 4-4.5; özgül ağırlık, 21.44-21.472; renk ve şeffaflık, çelik grisi, koyu gri, opak; parlaklık, metalik; ayırıcı özellikleri, renk ve özgül ağırlıktır (Şahin, 1994: 6). (Fotoğraf No: 8).

Fotoğraf No: 8. Platin (Şahin, 1994: 6)

Rutenyum, radyum, osmiyum ve iridyum platin ailesi metallere aittir. Kuyumculukta daha çok palladyum, platin alaşımı olarak kullanılmaktadır. Radyum ve iridyum da platine esneklik kazandırmak amacıyla kullanılmaktadır (Vitiello, 1995: 79).

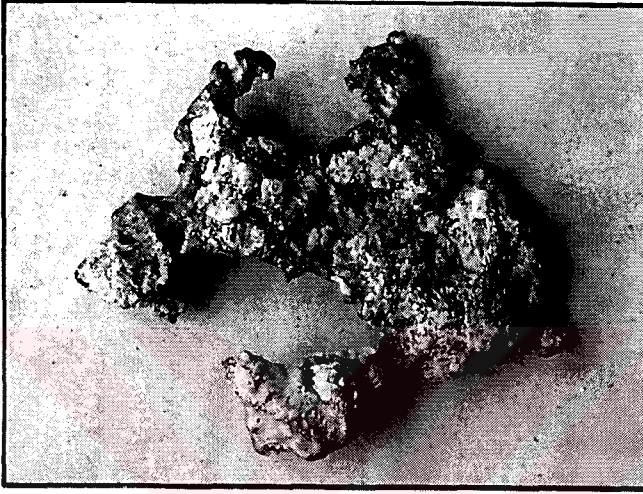
Kıymetli Olmayan Madenler

Bakır (Cu): Bakır, kahverengi ve kırmızı renkte yumuşak ve işlenmesi kolay olan bir madendir. İnsanların ilk kullandıkları madenlerden birisi olma özelliğine sahiptir. Değerli olmamasına rağmen, bakır kuyumculukta son derece önem taşımaktadır. Altının aşınmaya karşı direncini arttırmaktadır (Vitiello, 1995: 78). Kimyasal bileşimi, Cu; sertlik, 2.5-3; özgül ağırlık, 8.93-8.94; renk ve şeffaflık, soluk kırmızı, kahverengi, opal; parlaklık metalik; ayırıcı özellikleri; renk, kırılma, nitrik asitte kolay çözünürlüktür (Anonim, 1994: 5). Yumuşak ve kolay işlenir olduğundan bakırdan eşya yapımı yaygındır. Ancak bakırın pası zehirli olduğundan yiyecek maddesi koyulan tabak ve tencereler kalaylanarak kullanılmaktadır (Bulat, 2000: 33). (Fotoğraf No: 9).

Kalay (Sn): Gümüşü renktedir. Çevre sıcaklığından ve yiyeceklerde bulunan asitlerden etkilenmeyen kalay yaygın olarak konserve kutularında kullanılmaktadır. Yüksek derecede erime özelliği olan lehimler gerektiğinde kurşun ile alaşım halinde kullanılabilir (Vitiello, 1995: 79).

Çinko (Zn): Çinko, kuyumculukta beyaz altın imalinde kullanılmaktadır. Bu amaçla üretilmiş olan elektrolitik çinko kullanılabilir. Ayrıca

750'lik düşük alaşımlarda ve bunun yanı sıra gümüşü klorürden ayırmak için kullanılmaktadır (Vitiello, 1995: 79).

Fotoğraf No: 9. Bakır (Şahin, 1994: 5)

Kadmiyum (Cd): Görünüş itibari ile yumuşak ve yağlıdır. Bu özelliklerinden dolayı çinko ile karıştırılabilmektedir. Çinkonun rafinesinden meydana gelen bir metal olup kaynak lehimlerinin üretiminde kullanılmaktadır. Bu açıdan kuyumculukta gittikçe önem kazanmaktadır (Vitiello, 1995: 72, 73).

Demir (Fe): Siyah renkli bir metaldir. Doğada saf demir oluşumu şeklinde olmayıp, volkanik kayaların kömür damarlarını kestiği yerlerde oluşabilmektedir (Şahin, 1994: 6). Çok dayanıklı ve işlenebilme özelliği fazla olan bir metal olup takı imalinde de kullanılmaktadır. Fakat alaşım imalinde

kullanılmamaktadır. Yabancı maddelerin bu metalle karışımı halinde çelik elde edilmektedir (Vitiello, 1995: 73). (Fotoğraf No: 10).

Fotoğraf No: 10. Demir (Şahin, 1994: 6)

Kurşun (Pb): Parlak gri renkte olup gümüşçülükte ve kuyumculukta şekil verme işlemlerinde sıkça kullanılan bir metaldir. Kalay ile alaşımlarının kaynak işlemlerinde kullanılır. Bu metal gümüş ve altının rafinesinde kullanıldığında çok önemlidir (Vitiello, 1995: 77, 78).

Nikel: Açık gri renklidir. Alpaka, nikel krom, paslanmaz çelik ve beyaz altın üretiminde kullanılmaktadır (Vitiello, 1995: 73).

Alüminyum (Al): Saf halde parlaklık derecesi yüksek olan bir metaldir. İnce olmasına rağmen aşınmaya dirençli olup altında dahil olmak üzere özel galvaniz banyolarında tüm renklere bürünebilme özelliği vardır.

Yıllar önce sahte kuyumculukta da yaygın olarak kullanılan bu metalin ayna özelliği yüksek olduğundan, metalik ayna, yansıtıcı ve teleskoplarda kullanılmaktadır (Vitiello, 1995: 70).

3.2.3.2.2. Taşlar (Süs Taşları)

Taş, kimyali ve fizikli durumu değişiklikler gösteren rengini içindeki maden, oksit ve tuzlardan alan sert ve katı maddedir (Kuşoğlu, 1994: 146).

Taşlar, doğada değerli ve yarı değerli olarak bulunmakta olup renkleri bileşimindeki maden oksitlerine bağlıdır. Bu renk bazen taşın ışığı geçirmesi veya yansıtması şeklindedir. Taşların değerleri ise sertliklerine ve optik özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Yüzyıllardır değişik amaçlar için kullanılan taşlardan takılarda kullanılan değerli taşlar arasında elmas, yakut, zümrüt, safir, opal, yarı değerli taşlardan, yörelere göre adlandırılan Simav akikleri, Erzurum taşı (siyah kehribar) ve Eskişehir lületaşı vb. taşlar yer almaktadır (Özbaşı, 1993: 13, 14).

İnsanlar varoluşlarından bu yana taşlardan etkilenmiş, sanatsal ve teknolojik yönlenmelerde süstaşları önemli bir yer kazanmıştır (Savaşçın, Türe, 1986: 10).

Ülger (1997: 41)'e göre kuyumculukta kullanılan taşlar şöyle sınıflandırılmıştır.

"1- Kıymetli taşlar (elmas, pırlanta, yakut, safir, zümrüt)

2- Yarı kıymetli taşlar (akik, onx, turkuaz, topaz, peridet, akuvomorin, ametist, aytaşı, kuvars, opal, granat, lapis, zeberced, hematit, mercan, inci, kehribar).

3- Sentetik taşlar."

1- Kıymetli Taşlar

Tabiatta bulunan diğer minerallere göre daha güzel görünümlü olan, az bulunan ve daha kıymetli kabul edildikleri için mücevher olarak kullanılan mineral ve kristallere verilen addır. Kıymetli taşlar mor ötesi ışın altında taklitlerinden farklı renklerde görünmektedirler (Ethem, 1990: 101, 125). Bu taşlar kendilerine has bazı özelliklere sahiptirler. Sert ve dayanıklı olan bu taşlar hemen ayırteilmelerine neden olacak farklı renk dizilerine ve parlak kıvılcımlara sahiptirler. Güzel ve değerli eserler yaratabilmek için kesilebilen ve cilalanabilen mineral ya da organik maddelerdir. Çoğu değerli taş dünya kabuğunun ısı ve basıncıyla oluştuğundan mineraller olarak sınıflandırılmaktadırlar.¹⁰ (Fotoğraf No: 11).

Elmas: Bilinen en sert mineraldir. Genellikle renksiz ve şeffaf olmakla birlikte yarı şeffaf ve hafif türleri de olan bir taştır. Koyu renkte olanına "Deep Diamond", renkli elmasa ise "Fantazi Elmas" denilmektedir. Elmas ve diğer kıymetli taşların ağırlık ölçüsü Krat (K) 200 mg yani 0.2 gr'dır (Ethem, 1990: 101). Kimyasal bileşimi, c; sertliği, 10; renk ve şeffaflığı, renksiz, beyaz, mavibeyaz, gri, sarı, kahverengi, turuncu, pembe, kırmızı, lavanta mavisi, yeşil; şeffaf, yarı şeffaf ve nadiren opaktır (Şahin, 1994: 7).

¹⁰ Dünyanın Hazinesi, Mineral ve Değerli Taş Koleksiyonu, 1 (1998), Koleksiyon Sanatı 1.

Pırlanta: Elmasın traşlanmış haline "pırlanta" adı verilmektedir. Traşlanan her yüzeye ise "faseta" denilmektedir (Ethem, 1990: 41, 102).

Yakut: Kristal yapısına giren Cr_2O_3 nedeniyle rengi kırmızı (kan kırmızısı) bir renk alan şeffaf Korund mineralidir. Safir ve yakut aynı mineral grubundan gelmektedir (Şahin, 1994: 62). Ateşe dayanıklı ve bütün taşlardan ağır olan bir taştır (Kuşoğlu, 1994: 160). Yakut sadece güzel ve değerli değil

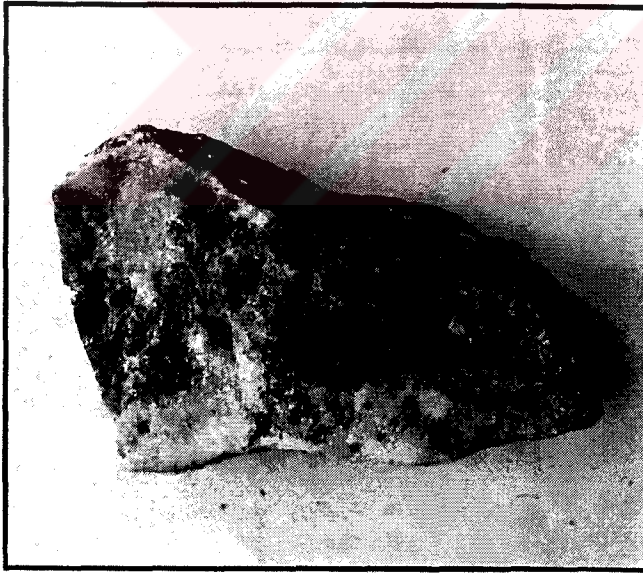
Fotoğraf No: 11. Elmas (Şahin, 1994: 7)

aynı zamanda en sert taşlardan birisidir. Kuyumculukta kullanılan bu taş saatlerde ve özellikle kırmızı ışık yayma özelliğinden dolayı lazer aygıtında kullanılmaktadır.¹¹ (Fotoğraf No: 12).

¹¹ Dünyanın Hazinesi, Mineral ve Değerli Taş Koleksiyonu, 1 (1998), Değerli Taşlar YA.

Safir: Bünyesine giren Fe ve Ti nedeniyle açık maviden çiçit rengine kadar değişik renklerde, bazende menekşe renginde olan, şeffaf ve yarı şeffaf arası bir görünüme sahip olan Korund mineralidir. Kaynaklarda "Beyaz Safir" den de sözedilmektedir. Mücevheratın yanı sıra gramafon iğnesi ve saat camı olarakta kullanılmaktadır (Ethem, 1990: 78). (Fotoğraf No: 13).

Zümrüt: Bünyesine giren Cr nedeniyle rengi yeşil olan Beril kristalidir. Çok kıymetli bir taş olup kendine has yeşil bir rengi vardır. Gök mavisinden yeşilimsi maviye kadar çeşitli tonları olan minerale de Gökzümrüt adı verilmektedir. Zümrüt yeşiline "jeronez yeşili" de denilmektedir (Ethem, 1990: 2, 123). (Fotoğraf No: 14).

Fotoğraf No: 12. Yakut (Şahin, 1994: 62)

Fotoğraf No: 13. Safir (Şahin, 1994: 66).

Fotoğraf No: 14. Zümrüt (Şahin, 1994: 64)

2- Yarı Kıymetli Taşlar

Az kıymetli takdir edilen taşlara da yarı kıymetli taş denilmektedir. Yarı kıymetli taşlar bir dizi güzel renge sahip olmaları yanı sıra genellikle değerli taşlar kadar sert değillerdir.

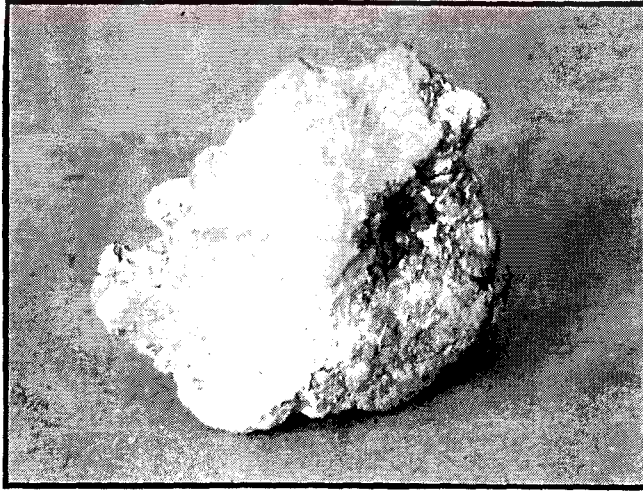
Akik: Değişik renklerde ve merkezleri bir olan kürelerden oluşan kalsedon katmanlarından oluşan kuvars cinsi çok sert bir taştır. En iyi akik gül rengindeki açık kırmızı renkli olanıdır (Kuşoğlu, 1994: 15). Kalsedon türü bir taştır. Akik mühür, yüzük, tesbih gibi süs eşyası yapımında kullanılıp vücuda temas ettiği sürece ferahlık verdiği inanılmaktadır. Ayrıca tezhip sanatında mührü aletinin ucunda, kağıt üzerindeki pürüzleri gidermek için de akik taşı kullanılmaktadır. Gözlü akik, ağaç akik, halkalı akik, yosunlu akik, bulutlu akik gibi bir çok çeşidi vardır (Ethem, 1990: 65-67). (Fotoğraf No: 15)

Fotoğraf No: 15. Akik (Ethem, 1990: 153)

Onx (Oniks): Balgamtaşı da denilen hakiki onx aslında bir akik'tir. Onx, kalsedon, bantlı akik türü için ayrıca, Karneliyon Oniksi ve Yemen Oniksi için kullanılmaktadır. Bunlara "Hakiki Oniks" denilmektedir (Ethem, 1990: 39). Renkleri ak ve kara olan akikler onx'dir (Kuşoğlu, 1994: 121). Kuvars cinsi taşlardandır.

Firuze (Turkuaz): Türkçe "cam göbeği" de denir. Gök mavisi, mavi yeşil ve yeşilimsi gri renklerde, camsı parlaklığı olan opak bir taştır (Şahin, 1994: 36). Kendine has gök mavisi tonu için cam göbeği yeşili, Türk mavisi gibi isimlerde kullanılmaktadır. "Turkuaz" ismi Fransızca'dan (Turquoise), "Firuze" ise dilimize Farsçadan geçen kelimelerdir. Firuze mücevheratın yanı sıra mühür yapımında da kullanılmaktadır (Ethem, 1990: 8, 9). (Fotoğraf No: 16).

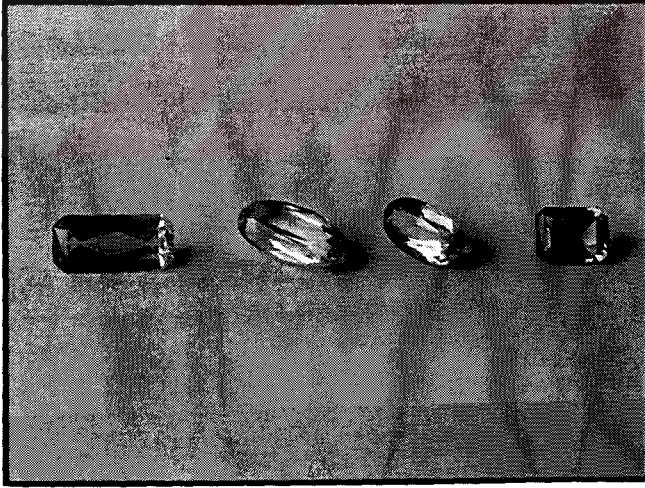

Fotoğraf No: 16. Firuze (Turkuaz) (Şahin, 1994: 36)

Topaz: Alüminyum silikat minerali olup, camsı parlaklığı olan şeffaf ve yarı şeffaf olan bir taştır (Ethem, 1990: 7). Renksiz, beyaz, gri, mavimsi, yeşilimsi, sarı-kahverengi, turuncu pembemsi ve kırmızimsı renkleri mevcuttur (Şahin, 1994: 55). (Fotoğraf No: 17).

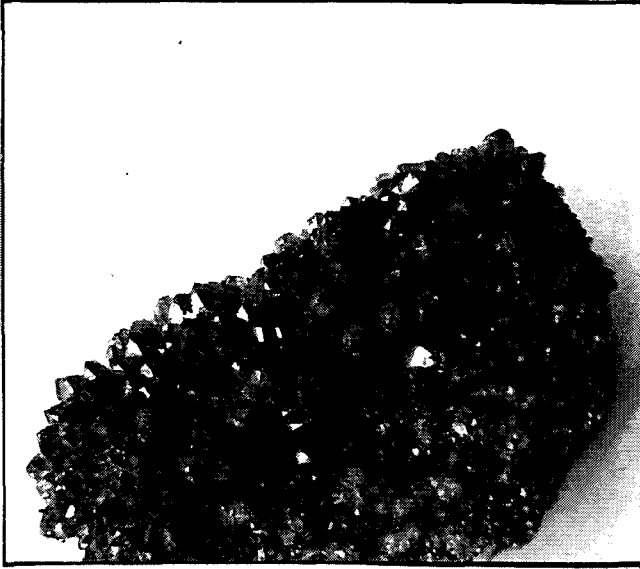
Peridot: Zeytin, yosun yeşili renğinde şeffaf bir taş olup genellikle yaprak yeşili görünümlü bir taştır. Açık kahverengi renğinde olanı da vardır (Bulat, 2000: 37).

Akuvamorin (Aquamarin): Yeşilimsi, mavi, mavimsi ve sarımsı renklerde olan şeffaf bir taştır (Ethem, 1990: 3).

Fotoğraf No: 17. Topaz (Şahin, 1994: 55)

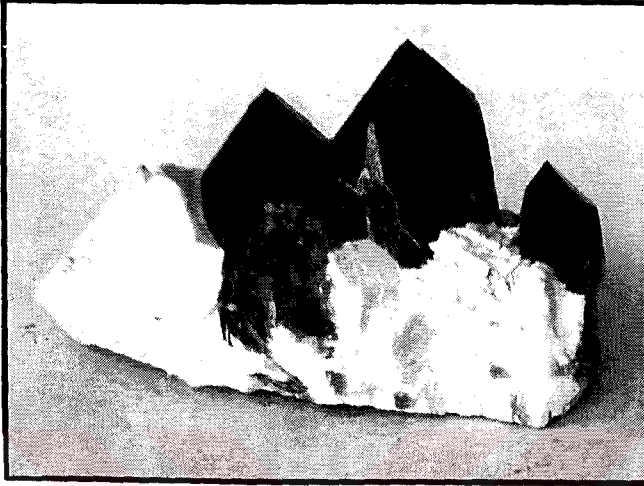
Ametist: Menekşe ve mor renkli kuvarskristalidir. Mor Necef, mor yakut, mortaş gibi isimlerle de anılmaktadır (Ethem, 1990: 50). (Fotoğraf No: 18).

Fotoğraf No: 18. Ametist (Şahin, 1994: 64)

Aytaşı: Mavimsi gri kenkte olan iyi cila tutan bir taştır (Ethem, 1990: 25).

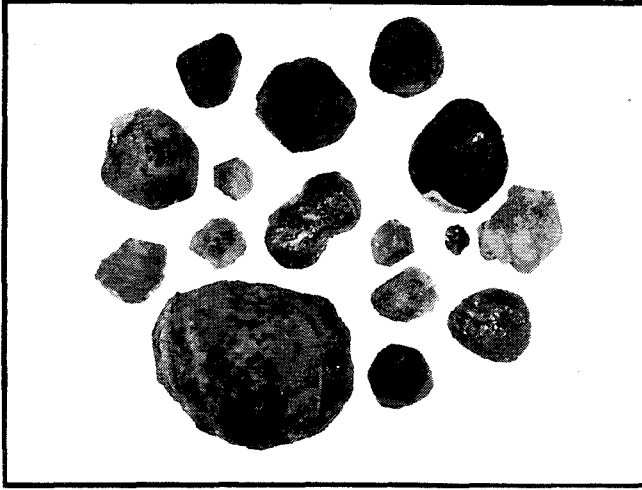
Kuvars: Genellikle renksiz, bazen beyaz, şeffaf ve yarı şeffaf camı parlaklığı olan bir taştır. Çeşitli türleri vardır. Bunlar, saganit, ametist, süt kuvarı, gül kuvarı, sitrin, dumanlı kuvars'dır. Doğada yaygın olarak bulunan minerallerin başında gelmektedir (Şahin, 1994: 38). Cama, ateşe ve asitlere dayanıklı alet yapımı ve kimya endüstrisinde kullanılmaktadır. Mücevher taşı olarak açık kristalli kuvarlar (sitrin, prasem, safir kuvars, Necef taşı, ametist, kaplak gözü", kedi gözü dumanlı kuvars), gizli kristalli kuvarlar (akik, sarder, jasp, kalsedon, oniks, opal sarder, krizopras, helyotrop, korneal) kullanılmaktadır (Kuşoğlu, 1994: 95, 96). (Fotoğraf No: 19).

Fotoğraf No: 19. Kuvars (Şahin, 1990: 38)

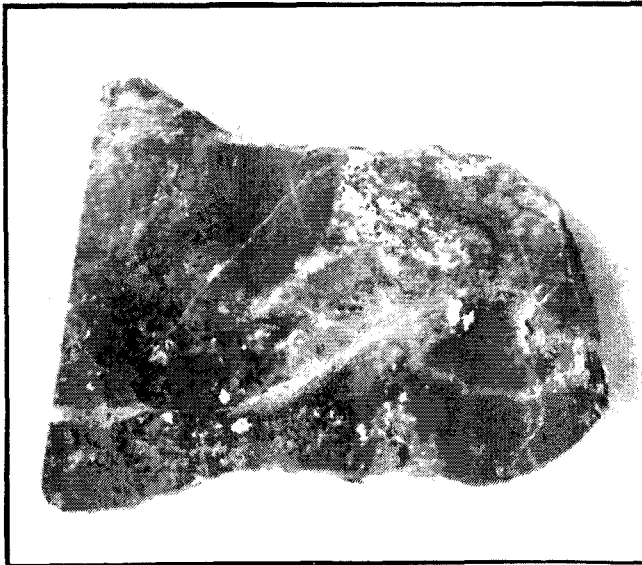
Opal: Yağimsı cilalı, kolay kırılan bir taştır. Genellikle şeffaf olmayıp, yarı şeffaf türleri de vardır. Renksiz, beyaz, gri, sarımsı, haki, kahverengi, kırmızı, yeşilimsi ve siyahımsı renkleri bulunmaktadır. Opal Yunanca upala sözcüğünden gelmekte olup anlamı "kıymetli taş" tır. Mücevher yapımında kullanılan opaller mineral grubuna giren genellikle açık renkli (süt beyazı ve inci beyazı) ışık altında sedeflenen opal mineralleri ve ender olarak rastlanan siyah opal'dir. Adi opal, ateş opali, sütopal, ağaçopal gibi çeşitleri vardır (Ethem, 1990: 70-74).

Gronat Grubu Mineraller: Sert ve alüminyum silikat minerallerinin ortak adıdır. Güzel renkli ve şeffaf türleri mücevher yapımında kullanılmaktadır (Andradit ve Pirop (Lâl Taşı) (Ethem, 1990: 18-20). (Fotoğraf No: 20).

Fotoğraf No: 20. Granat (Şahin, 1994: 54).

Lapis: Mavi renkli, yarışeffaf, opak nitelikli bir taştır (Şahin, 1994: 62).
(Fotoğraf No: 21).

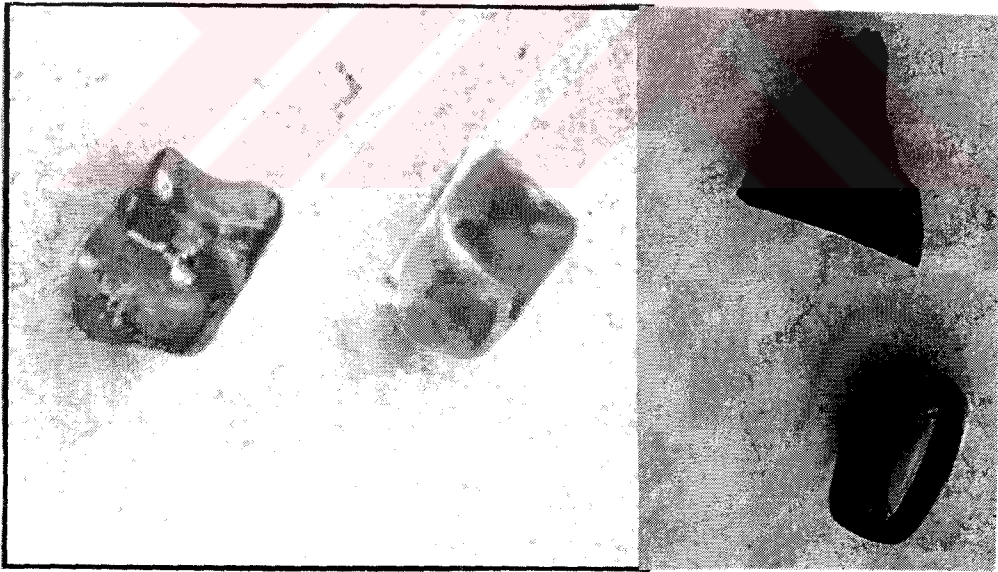

Fotoğraf No: 21. Lapis (Şahin, 1994: 62)

Zeberced: Olivin'in şeffaf, sarı veya açık yeşil renkli türüde olan bir taştır. Zeberced Osmanlıca olup tezhip sanatında akik gibi mühre ucunda kağıt üzerindeki pürüzleri gidermekte de kullanılır (Ethem, 1990: 8).

Hematit: Önemli bir demir cevheri olup, düzgün parçalarından kolya yapımında kullanılan bir taştır (Ethem, 1990: 31). Çelik grisi ve siyah renkte olup opak bir taştır. Metalik bir parlaklığı vardır (Şahin, 1994: 15).

Kehribar (Amber, Oltu Taşı): Kehribar (Amber) soyu tükenmiş bir çam ağacında bulunan reçinenin fosilleşmesiyle oluşan reçine parlaklığında bir taştır. Sarı, kırmızimsı, kahverengi olan renklerde vardır (Ethem, 1990: 44) Kara kehribar olarak isimlendirilen taş da Oltu taşıdır. (Fotoğraf No: 22).

Fotoğraf No: 22. Kehribar (Şahin, 1994: 67)

Mercan: Deniz diplerindeki kayalarda oluşan, ağaç dalları gibi çatallara ayrılmış bir görünümü olan taşlaşmış hayvan fosilidir. Kırmızı, beyaz, pembe ve siyah renkleri mevcuttur (Kuşoğlu, 1994: 109).

nci: İstiridye ve midye türü deniz canlılarının beslenebilmek için kabuklarını açtıkları zaman içeriye giren kum, su taneciklerinin dışarı atılması için canlı tarafından salgılanan salgının zamanla büyümesi sonucu oluşmaktadır. Çeşitli ziynet eşyalarının yapımında kullanılmaktadır (Kuşoğlu, 1994: 79).

3213 sayılı Maden Kanunu'nda Lületaşı'nda kıymetli taşlar grubuna girmektedir (Ethem, 1994: 120-121).

Lületaşı: Beyaz renkli, ekseriyetle yumrular halinde bulunan bir mağnezyum hidrosilikatı'dır. Lületaşı'na Eskişehir Taşı, Almanca'da Deniz köpüğü anlamına gelen "Meerschaum" ve "Beyaz Altın" gibi isimler verilmiştir Lületaşı iki kalite olup birinci kaliteden, ağızlık, pipo, süs eşyası, gerdanlık, bilezik, küpe gibi ziynet eşyası yapılmaktadır. İkinci kalite Lületaşı ise ilaç sanayiinde filtrasyon işleminde kullanılmaktadır (Ethem, 1990: 81-84). (Fotoğraf No: 23).

3- Sentetik Taşlar

Kimyevi usullerle yapılan taşlar olup teknolojik bilgilerle yapılmaktadır. Camdan daha üst bir taş çeşididir. Bazı taşların takliti sentetik olarak yapılmaktadır (Bulat, 2000: 41).

3.2.4. Takı Yapım Teknikleri

3.2.4.1. Üretim Teknikleri

Bulat (2000: 42)'e göre takı yapımında kullanılan üretim teknikleri şöyle sıralanmaktadır.

- 1- Dövme tekniği
- 2- Döküm tekniği
- 3- Tornalama
- 4- Pres tekniği
- 5- Mumlama tekniği
- 6- Madeni parçaları birleştirme usulleri
- 7- Cilalama - polisaj

3.2.4.2. Süsleme Teknikleri

Malzemesi maden olan takıların belli bir şekle ulaşabilmesi için çeşitli aletlerle ve tekniklerle işlenmesi gerekmektedir. Bu teknikler şunlardır:

3.2.4.2.1. Çalma ve Kazıma Tekniği

Çeşitli metaller üzerine değişik aletler kullanılarak derin çizgilerle yapılan süsleme tekniğidir. Çalma tekniğinde küt uçlu kalemler ve çekiç, kazıma tekniğinde ise ucu keskin kalemler, keski, keskin sivri uçlu kazıma aleti ve çekiç kullanılır (Erginsoy, 1978: 33).

3.2.4.2.2. Kabartma (Repousse) Tekniği

Kabartma aletleri ve eki kullanılarak madeni eserler üzerine yapılan kabartma süslemelerin yapıldığı tekniktir (Erginsoy, 1978: 34). Metalin tersinden dövülerek yapılan kabartmalara "repousse" adı verilmektedir (Barışta, 1998: 13). Gerçek repousse tersten kabartma usul olmakla birlikte bütün kabartmalar için kullanılan genel bir terimdir. Madeni eserlerde iki çeşit kabartma vardır. Bunlar "alçak kabartma" ve "yüksek kabartma" dır. Yüzeyde yapılacak motiflerin alçak kabartma olması isteniyorsa dıştan (tersten) ekileme, yüksek isteniyorsa iten (dzden) ekileme usul uygulanır (Erginsoy, 1978: 34).

3.2.4.2.3. Kalıpla Kabartma (Stampa Basma) Tekniği

Kabartma desenler süslenecek olan bir yüzeyde aynı desen tekrarlanacaksa repousse tekniğini uygulayarak tek tek kabartma yerine kalıp ile kabartma (kalıp çarpma) veya (stampa basma) usulleri uygulanabilir. Bu teknikte, kalın bir tunç çubuk ucuna, kabartılması istenen motifin negatifini elik aletler yardımı ile oyulur. Hazırlanan bu uç tavlınmış olan maden üzerine kabartma işleminin yapılacağı yere yerleştirilerek çubuğun kabartma işleminin yapılacağı yere yerleştirilerek çubuğun ucuna çekiçle kuvvetli darbe motifin maden üzerine çıkması sağlanmış olur (Erginsoy, 1978: 37).

Bir başka kalıpla kabartma tekniğinde ise devamlı kullanılabilir deforme olmayacak tunç ya da kurşun kalıplar negatif ve pozitif olarak

üretime hazır hale gelir. İnce metal levha, hazırlanan bu iki kalıp arasına yerleştirilip güçlü bir çekiç darbesiyle kalıplar içe gömülerek desen formu ortaya çıkmaktadır (Ülger, 1997: 45).

3.2.4.2.4. Delik İşi (Kesme, Ajur) Tekniği

Metal üzerine, çelik kalemle, kesici ve delici aletlerle yapılan, zemin; oyularak boşaltılarak yapılan süsleme tekniğine, "delik işi", "kesme" veya "ajur" tekniği adı verilmektedir. Bu teknik uygulanırken diğer kesici aletlerin yanı sıra testere kılı da kullanılabilir. Delgiyle küçük deliklerin açılması sonucu bu deliklerden testere kılı geçirilerek desen üzerinde istenilen biçim verilebilir. Bu işleme de "testere işi" ya da "delik işi" denilmektedir (Kuşoğlu, 1994: 48).

3.2.4.2.5. Telkari (Filigre) Tekniği

Altın ya da gümüş telleri eğip bükerek desenler yapmaya ve bu telden yapılan motifleri lehim kullanarak birbirine ya da madeni bir zemin üzerine tutturma işlemine "telkâri (filigre) tekniği" adı verilmektedir (Erginsoy, 1978: 37).

Telkâri'nin sözcük anlamı tel ile yapılan sanat'tır. Ancak bu tel ile yapılan her çalışmanın telkâri olduğu anlamına gelmemektedir. Telkâriye "vav işi" de denilmesinin yanı sıra "çift işi" olarakta adlandırılmaktadır (Kuşoğlu, 1998: 15).

3.2.4.2.6. Granül (Güherse) Tekniği

Altın ve gümüşten yapılan filigre eserlerin üzerine erimiş metalden yapılmış küçük toplar, yassı pullar veya koni biçimli parçacıklar lehimlenerek süslemenin zenginleşmesi sağlanır. Çeşitli şekillerde hazırlanmış olan altın ve gümüş taneciklerin (granül) bir yüzey üzerinde helimlenmesiyle elde edilen süslemeye "granül tekniği" adı verilmektedir (Erginsoy, 1978: 39).

"Güherse, küçük küreciklere verilen ad. Güherse de denir. İşin adına güverseli denilmektedir. Kimi işlerin üstüne çapları 3 mm. den küçük kürecikler yapılıp zemine kaynatılır. Geçmişe çok eskilere giden bir tekniktir. Kürecikler çeşitli yollarla yapılır. En çok bilineni ise, tellerin istenilen incelikte haddeden geçirilmesinden sonra eşit ölçülerde kesilip ateşe tutulması ile elde edilmesidir. Bu teknikle en çok tepelik, kemer, zarf ve benzeri eşyalar yapılmıştır" (Kuşoğlu, 1994: 68).

3.2.4.2.7. Savatlama (Niello) Tekniği

Savat kelimesinin aslı "sevad" zamanla savat olarak söylenmeye başlamıştır. Kelime anlamı siyah, kara, karanlıktır. Bir kalemkarlık sanatı olan savat işi iki önemli merhalede geliştirdi. Kalem işi, savatın hazırlanması ve gümüşe tatbikidir (Kuşoğlu, 1999: 33).

"Madeni eserlerin üzerine açılan yivlere ve yuvalara, başka cinsten ve renkte madenler yerine, bir kükürt ve maden karışımı olan siyah renkteki niello (savat) doldurularak da eser üzerinde renk kontrastı elde edilebilir. Bu teknik, özellikle gümüş eserlerin üzerine uygulanır. Niello, belirli oranlarda kükürt ile gümüş ve bakır; veya kükürt ile kurşun ve bakır madenleri karıştırılarak hazırlanır" (Erginsoy, 1978: 43).

"Niello, mine adıyla bilinen, derince oyulmuş yüzeylere doldurulan ve çeşitli içerikli boya ile yapılan

uygulamalar ve desenin metal üzerine çizilmiş konturlarını veya zeminini oyularak yapılan, delme işi ise nesnenin bir ünitesini veya bütünü kaplayan siyah renkli ya da altın karıştırılmış solüsyonlarla kaplama yapılan bir tekniktir" (Barışta, 1998: 13).

3.2.4.2.8. Yaldızlama (Kaplama) Tekniği

Kimyasal yöntemlerle hazırlanmış olan altın ve gümüş gibi değerli madenlerin nesne üzerine kaplanması işlemidir (Ülger, 1997: 48). Yaldız kaplamaların ömürleri kısa olmakla birlikte gerçek kaplamaların yerini tutmaktadır (Kuşoğlu, 1994: 161).

3.2.4.2.9. Değerli, Yarı Değerli Taşlarla ve Mine ile Süsleme

Kıymetli ya da yarı kıymetli taşlar takı ve mücevherler üzerine tutturulmaktadır. Bu işlem çok dikkat gerektiren bir iştir. Bir süs takısının üzerine değerli taşları tutturma sanatına "mıhlayıcılık" adı verilmektedir (Bulat, 2000: 49).

Mine (Emaye): "Mine değişik maden oksitlerin cam tozları ile karıştırılmasından ortaya çıkan bileşimdir" (Kuşoğlu, 1994: 111).

Mine toz durumunda hazırlanıp eser üzerinde istenilen yerlere doldurulur ve fırınlanır. Fırında mine eriyip açılmış maden boşluklarına dolar ve soğumaya başlayınca saydamlaşır (Kuşoğlu, 1994: 111). Mine yapmak için en uygun madenler gümüş, altın ve saf bakır olup bu teknik için kontrollü ısı gerekmektedir (Erginsoy, 1978: 44).

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Lületaşı (Sepiolit, Meerschaum, Eskişehir Taşı, Beyaz Altın)

"Lületaşı, toprak içinde tabii bir halde bulunan, kirli beyaz renkte, mesomotlu, ve hafif bir maddedir."¹² Lifli yapıda doğal bir kil mineralidir (Çoban, Ece, 1990: 6).

"Lületaşı, $HuMg_2Si_3O_{10}$ yapısında, sudan hafif, açık renkli bir mineraldir. Rengi beyaz, açık gri, açık sarı veya açık mavi yeşil olabilir."¹³

Lületaşı, $H_4M_2Si_3O_{10}$ veya $2MgO \cdot 3SiO_2$ serpantin grubu mineral-lerden olup bir mağnezyum hidrosilikatıdır (Ethem, 1990: 81). Rengi beyaz, grimsi, sarımsı, mavimsi, yeşil ya da kırmızımsı, organik madde içeriğine bağlı olarak kahverengimsidir. Opağa yakın bir şeffaflığı vardır. Özgül ağırlığı 2, sertliği ise 2-2,5'dur (Şahin, 1994: 47). Yerin alt katmanlarından yumrular halinde çıkan lületaşı önceleri yumuşak ve nemli, hava ile temasta kuruyarak sertleşen gözenekli ve emici özelliği olan hafif bir madendir (Siyahi, 1989: 23). Lületaşı yeryüzünde nikotini çekme özelliği taşıyan tek taştır.

Genel ismi "Sepiolit" olan bu taşa ülkemizde lüle ve çubuk yapımında kullanıldığından dolayı "Lületaşı" adı verilmiştir.¹⁴

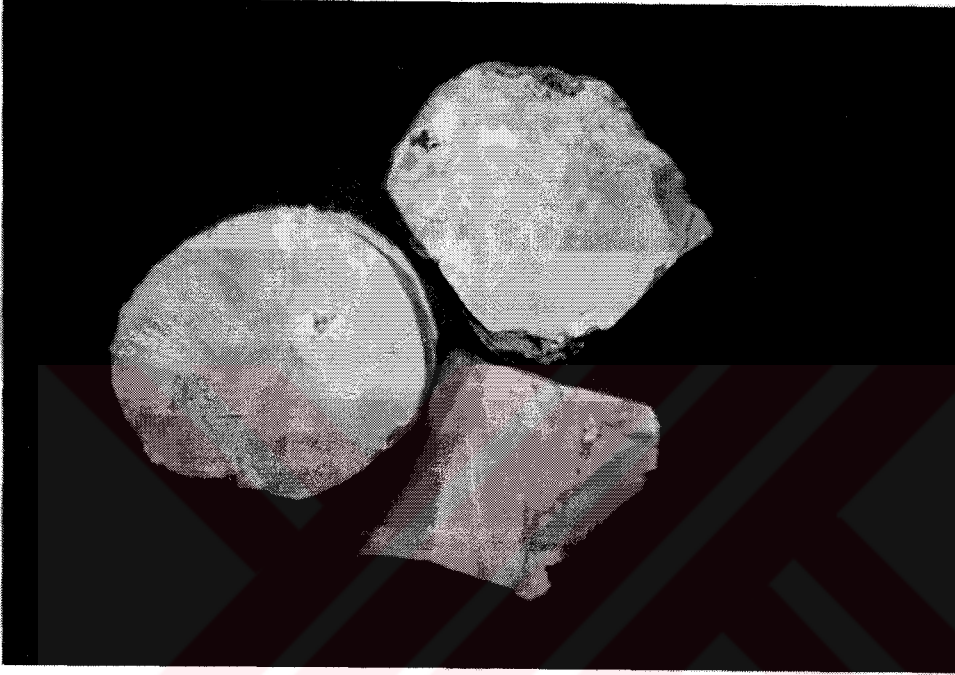
Yunan mitolojisinde Venüs (güzellik ve aşk ilahesi)'ün deniz köpüğünden dünyaya geldiği anlatılmaktadır. Bundan dolayıdır ki lületaşına Fransızlar "Ecume de mer", Almanlar "meerschaum", İngilizlerde aynı şekilde telaffuz etmektedirler. Türkler de bu söylenen isimlerin karşılığı olan "Deniz

¹² Sanat Ansiklopedisi, 3, (1950), 1245.

¹³ Yurt Ansiklopedisi, 6, (1985), 2109, 2110.

¹⁴ Sanat Ansiklopedisi, 3, (1950), 1245.

Köpüğü", Eskişehir'de çıktığından dolayı "Eskişehir taşı" (Kuşoğlu, 1989: 11), renginden dolayı "Beyaz altın" ve "Magnesit" gibi değişik isimler almıştır. (Fotoğraf No: 23).

Fotoğraf No: 23. Lülentaşı

Demirci Höyük'de yapılan kazılar sırasında bulunan ve M.Ö. 3000'li yıllara tarihlenen bir lülentaşı parçası bulunmuş fakat ne amaçla kullanıldığı tespit edilememiştir. İnsan eliyle yontulup düzeltildiği kesin olan bu parça lülentaşının yaklaşık beşbin yıldan beri bilindiğini kanıtlamaktadır. Ele geçen bir çok kalıntı ve belgeler lülentaşının daha sonra değişik dönemlerde ve yerlerde çeşitli şekillerde kullanıldığını göstermektedir (Ürersoy, 1990: 15). "Tarihi kaynaklarda Roma dönemine ait, lülentaşından yapılmış şarap kadehlerine rastlanmıştır" (Dağılgan, 1994: 2).

Eskişehir Çifteler ilçesinde Kral Midas döneminden kalan Yazılıkaya harabelerinin hemen yanında bir kuyu bulunmuş olup rivayete göre de su kuyusu olduğu sanılmaktadır. Bu kuyu şimdiki lületaşı kuyularıyla aynı sistemde açılmıştır. Ayrıca kuyunun kenarlarında lületaşı ocaklarındaki basaklar bulunmaktadır.

Bir Macar seyyah (Karl Kovotes) tarafından tesadüfen lületaşını bulduğu ve Avrupa'ya taşıyarak tanıttığı yazılı kaynaklarda görmekteyiz. Ancak bu seyyahın Eskişehir'e geldiğinde lületaşı zaten bilinmekteydi (Dağılğan, 1994: 2, 53). Bu taş Türklerce üçyüz seneden beri tanınmaktadır. Frig krallarının taht ve taçlarında süsleme amacıyla lületaşı kullanıldığı arkeologlar tarafından bilinmektedir (Aydoğdu, 1990: 21, 22).

Türkiye'de çıkartılan bu taşın gerçek manâda Avrupa'da yer alması 1723 yılına rastlamaktadır.

"Devrin Osmanlı Sultanı II. Ahmet Macar misyoneri Kont Andrassy'ye ham Eskişehir taşı hediye eder. Andrasy'nın pipo meraklısı olan arkadaşı Karol Kowates ise bu taşlardan, bugün Budapeşte müzesinde sergilenen pipoları yapar. Böylece Avrupa'da Eskişehir taşının ünü daha da artar. 1750'de ise Leipzig Fuarında pipo heykeltıraşı Kristof Treiss'in eserleri sergilenir. Artık bu tarihlerde Almanya, Fransa ve İngiltere'nin bir çok yerinde birbiri ardı sıra Eskişehir taşından lüle heykeltıraşlığı yapan ünlü atölyeler ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki ve en meşhurlarından birisi ise 1745 de kurulan ve 27 atölyede 150 civarında sanatkârın çalıştığı Almanya'nın Ruhla kasabasıdır" (Kuşoğlu, 1989: 12).

Avusturya hükümeti lületaşını gümrüksüz olarak Viyana'ya getirmiştir. Bundan dolayı 1850'lerde Viyana lületaşının ticaret merkezi halini almıştır.

Son otuz yıla kadar olan süre içerisinde dünya pazarında lületaşı Viyanataşı adı altında tanıtılmıştır (Tezel, 1995: 14).

Lületaşı, çok eski tarihlerden beri 1970'lere kadar ham cevher olarak dış pazarda yerini almıştır. Taşın dışarıya ham olarak satılmasının sebepleri, lületaşı işletmeciliğinin gelişmemiş olması ve dış alıcıların ham cevher istekleri olarak sıralanabilir. 1970 yılından sonra ham cevherin dışarıya satılmasının engellemesi sonucu lületaşı işletmeciliğinin gelişmesini sağlamış ve dışarıya işlenmiş olarak satılmaya başlanmıştır.¹⁵ (Fotoğraf No: 24).

Fotoğraf No: 24. Yüzyıl Başlarında Bir Lületaşı Atölyesi (Alkılıçgil, İsmail)

¹⁵ Sanat Ansiklopedisi, 4, (1982), 2872.

Ülkemizde lületaşını işleyen ilk kişi "Ali Osman Demizköpüğü'dür." 1946 yılında Viyana'ya giderek lületaşının işlenip biçimlendirildiğini büyük bir dikkatle izler. Kullanılan aletleri inceler ve Eskişehir'e döner ve etrafına topladığı insanlara bu işin inceliklerini öğretir (Alkılıçgil, 2000: 9).

Başlanıçta düz pipolar yapılmıştır. Sonraları Viyana taklidi olarak devam eden işletmecilik, kopyaların bozulması ile devam etmiştir. Kendi kültürümüze ait olan "Osmanlı Çubuk Kültürü" unutulmuştur (Dağılgan, 1994: 3). (Fotoğraf No: 25).

Fotoğraf No: 25. Ustaların Piri Kral Osman Lakaplı Ali Osman
Denizköpüğü (Alkılıçgil, İsmail)

Dünya'da birçok ülkede lületaşı çıkartılmakta olup Türkiye'de çıkartılan taşın kalite ve nitelik bakımından diğer ülkelerde çıkartılanlara göre üstün olduğu bilinmektedir. Lületaşının bulunduğu diğer ülkeler

şunlardır. Yugoslavya, Çekoslavakya, Yunanistan, Fransa, Madagaskar, İspanya, Tanzanya, Fas, Kırım ve Amerika'da lületaşı zuhurları olmakla birlikte dünyada en büyük üretici Kenya'dır (Ethem, 1990: 82). Eskişehir'de ise çeşitli köy ve kasabaların ocakları şunlardır: Kemikli kasabası civarlarında kemikli ocaklarında on adet kuyu bulunmaktadır. Diğerleri Sepetçi ocakları, Sarıova ocakları, Karahöyük ocakları, Margı (Kozlubel) ocakları, Sarısu, Türkmen Tokat Ocakları, Yarmalar veya Nemli ocaklar olup bu ocaklardan eskiden olduğu gibi bugünde zor koşullarda lületaşı çıkartılmaktadır (Kuşoğlu, 1989: 12). Ayrıca, Karatepe, Karatokat, Söğütçük Musaözü, Mucahir Akçayır'ı, Sivrihisar, Tatarköy, İlyas Paşa ocaklarında lületaşı çıkartılan yerlerdir (Karamanlı, 1990: 12).

Lületaşının ortaya çıkarılışına dair bir hikaye ise şöyledir.

"Eskişehirli lületaşı ustaları, sanatlarının öncüsü ve pirinin köstebek olduğunu söylerler. İnanışlarına göre köstebeğe saygı duyarlar. Rivaye göre lületaşını ilk bulan ve lületaşı yeraltı yolunu ilk gösteren köstebekmiş. Bir yaz günü Karatepe mevkiinden civar köylere gitmekte olan bir delikanlı yorulunca, yere bağdaş kurup aziğini çıkarmış, ne varsa yemeğe koyulmuş. İşte ne olmuşsa o zaman olmuş birden ayak ucunda gözüne takılan bir delikten, önü sıra ite kaka beyaz bir taşı yuvarlayıp çıkararak bir köstebek görmüş. Köstebek delik önünde başlamış yuvarlak taşla oynamaya. Hikaye bu. Delikanlı dikkatini çeken bu yuvarlağa el atacak olunca köstebek hemen dar atmış kendini deliğe. Delikanlı yuvarlığı bir süre parmaklarının arasında dolaştırmış, sonra bıçağını çıkartıp başlamış bu süt beyaz taşı oymaya. Daha ilk bıçak sürmesinde kendi dünyasında şimdiye kadar duymadığı insanı tâ içinden yakan, deli divane eden ses, "Ah insanoğlu bana kıymasaydın ya" diye bir feryat koparmaz mı ... Delikanlı şaşırıp elinden taşı atmış. Taş yere düşünce ayın ondördü gibi bir kız olmuş!... Sonra ufalanmış, yusuvarlak tostoparlak bir hale gelmiş. Delikanlının şaşkın perişan bakışları arasında

yuvarlana yuvarlana geldiği deliğe girip kaybolmuş. Delikanlı durur mu başlamış deliği eşmeye!... Ay batmış gün doğmuş, gün batmış ay doğmuş, ay batmış gün doğmuş ... Delikanlıyı arayan köylüler, 7 kat yerin altına giren dapdaracak bir kuyuda boğulmuş olarak bulmuşlar. Yalnız, derisi yüzülmüş, kanlı parmakları sıkı sıkıya birkaç lületaşını tutuyormuş. Hikaye böyle biter."¹⁶

4.1.1. Lületaşının Ocaklardan Çıkartılışı

Bu taş sürekli ve düzenli bir tabaka oluşturmaz. 15-20 metre derinliğinde kuyular açılarak çıkartılır. Simetrik (smoc Hque) denilen balçık içerisinde yumrular halinde ve serpilmiş olarak bulunmaktadır. İlk çıkartıldığı zaman üzeri yumuşak ve topraklı bir kılıf ile kaplıdır. Ve kütleler genellikle çok düzensiz biçimdedir.¹⁷

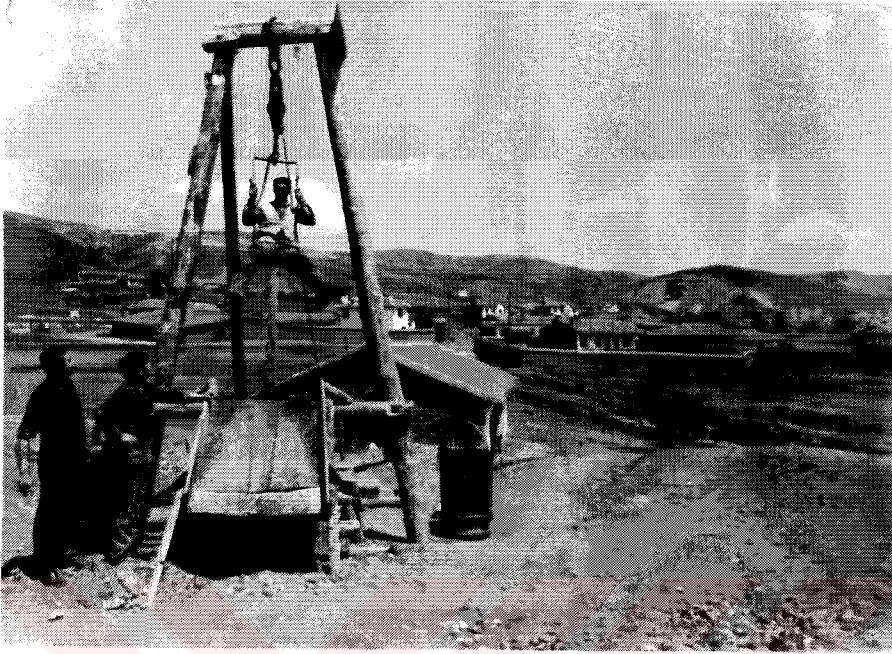
Lületaşının çıkartılmasında iki yöntem uygulanmaktadır.

1- Çıkrık Yöntemi

İnsan gücü ile lületaşının toprak altından çıkartılmasıdır. Bu yöntem lületaşının çıkartılmasından bugüne dek kullanılan en ilkel yöntemdir (Tezel, 1995: 22). İşletme iki-üç kişilik ekip ile sürdürülür. Ayıbacağı denilen düzene takılan çıkrığa bağlı klavuz ipi ve kova ile posa ve cevher yukarı alınır. İşçiler kuyuya klavuz ipi olarak adlandırılan ip yardımı ile kuyu kenarlarına açılmış oyuklara tutunarak inip çıkarlar. Genellikle bir kazmacı, bir toprakçı ve bir de çıkrıkçı ile taşlar çıkartılmaktadır (Bozkurt, 1989: 9). (Fotoğraf No: 26, 27, 28, 29).

¹⁶ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2821.

¹⁷ Yurt Ansiklopedisi, a.g.e., 2820.

Fotoğraf No: 26. ıkıık Yöntemi ile Kuyuya İniş (Alkılıçgil, İsmail)

Fotoğraf No: 27. Lületaşının Topraktan ıkartılması (Alkılıçgil, İsmail)

Fotoğraf No: 28. Lületaşının Toprakтан Çıkartılması (Alkılıçgil, İsmail)

Fotoğraf No: 29. Ocaktan Görünüm (Alkılıçgil, İsmail)

2- Skip Yöntemi

Bu yöntem halk arasında "fenni" ya da "modern usul" olarak adlandırılmaktadır. Kova çelik bir halata bağlı olup motor gücü ile kuyuya indirilip çıkartılmaktadır. Çelik halatın bir ucu kovaya, diğer ucu kuyunun ağız kıyısında bulunan bir tambura bağlı olup, tambur bir motorla döndürülerek çalışmaktadır. Tambura sarılan halat, kovanın iniş ve çıkışını sağlamaktadır. 30-50 metre derinlikte bulunan kuyulara işçiler bu kovanın içinde inip çıkmaktadırlar. İniş ve çıkışlar denge sağlamak için kuyunun kenarından aşağıya kadar inen sabit metal bir boru bulunmaktadır. Kazılarda basınçlı hava tabancaları kullanılmaktadır. Kuyu dışında çalışan iki kişiden birisi moturu çalıştırmaktadır. Diğer, ikinci kişi ise kuyudan çıkan posaları dökmektedir. Ocakta çalışan kazıcı ve ocak dışında çalışan kişi sayısı 4-6 arasında değişmektedir (Tekin, 1973: 34).

4.1.2. Lületaşının Temizlenmesi ve İşlenilebilir Duruma Getirilmesi

Ocaklardan çıkartılan, yarı mamül duruma gelmeleri için belli aşamalar geçmesi gerekmektedir. Ancak ocaktan çıkartılıp bu işlemler yapılanaya kadar taş ıslaklığını kaybetmiş ve sertleşmiş ise atölyeye getirilen taşların su içine bırakılarak gerekli yumuşaklığı alması sağlanmaktadır.

Yarı mamül duruma gelen lületaşının geçirdiği işlemler:

- 1- Çırpma:** Lületaşı, keskin ve sivri ağızlı bir çekiçle yan taşlardan kabaca temizlenir. Bu işlemlerle çıkartılan taşın ekonomik değeri saptanmaktadır.

- 2- **Saykal:** Taşın yabancı maddelerden temizlenmesidir. Bu aşamadan geçen temizlenen taş "Saykal" adı verilmektedir. Bu işlem el satırı olarak adlandırılan kısa saplı, baltaya benzeyen bir aletle yapılır. Taşın satışı genellikle bu aşamadan sonra yapılmaktadır.
- 3- **Kabasının alınması:** Saykal durumda olan taşın, işlemeye elverişli olmayan kısımlarından temizlenmesi işlemidir. Bu işlem "kaba bıçağı" adı verilen özel bir aletle yapılmaktadır.
- 4- **Arış:** Bu işlem "arış bıçağı" olarak bilinen, keskin, özel yapılmış bir aletle yapılmaktadır. Bu aletle taşın yüzeyi kazınarak düzeltilir. Ayrıca girintiler çizilerek işaretlenmektedir.
- 5- **Perdah:** Bıçakla, taşın daha ince bir şekilde düzeltilmesi işlemidir.
- 6- **Tandırılama:** "Tandır" adı verilen, duvarlarında raflar bulunan oda da taşların kurutulmasıdır. Perdahlanmış taşlar raflara sıralanarak, içeride yakılan soba ile 45° nin üzerinde kurutulmaktadır. Bu işlem güneş ışığında da yapılabilen ve "sergileme" adı verilmektedir.
- 7- **Islak aba:** Tandırlandıktan sonra kuruyan taşlar sıcak su ile ıslatılan abalarla ovularak düzlenir. Bu işlem sonucunda, taş üzerindeki bütün izler yokolmaktadır.
- 8- **Ovma:** Islak aba işleminden sonra kuruyan lületaşı, ince dokulu yumuşak bir kumaşla ovulmaktadır.
- 9- **Yağlı aba:** Ovma işleminde kullanılan kumaşa balmumu sürülerek taşların ovulması işlemidir. Bu işlemde lületaşı üzerine balmumu

sürülüp kuru bir bezle de ovulabilir. Buna da "Kuru aba" işlemi denilmektedir.

10- Parlatma: Lületaşı yağlı aba işleminden sonra kuru, yumuşak, yönlü bir kumaşla parlatılmaktadır. Dış yüzeyi parlak hale getirilen lületaşı üzerindeki işlemler bitmiş olup, işlenmesi, tasnifi ve satışı için hazır hale getirilmiştir.

11- Tasnif ve sandıklama: Cins ve türlerine göre ayrılan lületaşları dış pazarlara gönderilecek ise kağıtlara sarılarak sandıklara yerleştirilmektedir (Tekin, 1973: 41-43).

4.1.3. Lületaşı Türleri

Ciddi bir uzmanlık işi olan değerlendirme ve ayırma şu özelliklere göre yapılmaktadır.

- Büyüklük
- Ağırlık
- Renk
- Kusurluluk
- Gözenekler
- Damar yapısı'dır.

Yukarıdaki özellikler doğrultusunda lületaşı 7 cinse ayrılmaktadır.

1- Sıralamalı: En büyük en iyi nitelikte olan taştır. Parçalara ayrılarak pipo yapımında kullanılır.

- 2- **Birimlilik:** Biblo yapımında kullanıldığı gibi parçalara ayrılır. Pipo yapımında da kullanılır.
- 3- **Pamuklu:** Pipo yapımına elverişli büyüklüktedir.
- 4- **Daneli:** Küçük pipo ve kadın piposu yapımında kullanılır.
- 5- **Orta:** Kolye, bilezik ve benzeri eşya yapımında kullanılır.
- 6- **Dökme:** Tesbih ve benzer eşyalar yapılmaktadır. Sanayide yalıtım maddesi olarakta kullanılmaktadır.
- 7- **Cıllız:** Öğütölüp toz haline getirilerek kullanılır. Sigara ağızlığı, kolye, başka maddelerden yapılan pipolarda nikotin emici astar olarak ve elbise temizlemede kullanılmaktadır.

Cıllız dışındaki diğer cinsler kendi aralarında 12'şer türe ayrılmaktadır. Her cins en iyi nitelikten başlayarak 1'den 12'ye kadar sınıflandırılmaktadır. Bu ayırımı göre her cinsin 1'den 7'ye kadar olan türleri "iyi", 7'den 10'a kadar olanlar "orta", 10'dan 12'ye kadar olanlar ise "düşük" nitelikli olarak belirlenmektedir (Tekin, 1973: 35-38).

4.1.4. Lületaşının Kullanıldığı Yerler

Türkiye'de lületaşları genellikle pipo imalinde kullanılmaktadır. Pipo imaline el verişli olmayan taşlar ise ağızlık, tesbih, heykel ve takı yapımında kullanılmaktadır.

Lületaşı;

- 1- Pipo, sigara ağızlığı ve bunların nikotin ve zarif emici bölümlerin yapımında,
- 2- Kolye, bilezik, küpe, broş ve biblo gibi çeşitli süs eşyası yapımında,
- 3- Elektrik sanayiinde, "katalizör" imalinde,
- 4- Otomobil sanayiinde, yakıt temizlemede,
- 5- Füze ve öbür uzay araçlarının başlık iç kaplamalarının yalıtımında,
- 6- Absorbent, nebati, madeni yağların, şurupların arıtılmasında emici etken madde olarak,
- 7- Endüstriyel toz olarak boya, lastik, plastik ve ilaç sanayiinde,
- 8- Kağıt sanayiinde,
- 9- Askeri mühimat imalatında,
- 10- Porselen imalatında,
- 11- Leke çıkartma işlemi gibi alanlarda kullanılmaktadır (Tekin, 1975: 14; Karamanlı, 1990: 13, 14).

4.2. Lületaşından Üretilen Mamüller

Lületaşı yapısı nedeniyle çok kolay yontulabilen, işlenebilen yumuşak bir taştır. Eskişehir'de lületaşından üretilen mamüller geniş bir yelpazeye sahip olup en yaygın kullanım alanını pipolar oluşturmaktadır. Büyüklük ve kalite yönünden pipo üretimine uygun olmayan ham lületaşları nargile, ağızlık, tesbih, satranç takımı, tütün kutusu, pudralık, biblo, küpe, kolye, broş, bilezik ve benzeri süs eşyalarının yapımında kullanılmaktadır.

Dünya'da lületaşından yapılmış eserlerin sergilendiği yirmidokuz tütün kültürü müzesi bulunmaktadır. Bunlar Avustralya'da iki, Belçika'da bir, Kanada'da iki, Danimarka'da bir, İngiltere'de beş, Fransa'da dört, Japonya'da bir, İtalya'da bir, Hollanda'da dört, İsviçre'de bir ABD'de altı ve Batı Almanya'da iki adettir (Kuşoğlu, 1989: 11).

Pipolar

Eskişehir'de lületaşından üretilen mamüllerin başında pipolar gelmektedir. Pipo yapımında lületaşı iki şekilde kullanılmaktadır. Bunlardan birincisi taşı işleyerek, ikincisi ise lületaşı kırıntılarında makina ile prese yapılarak üretilmektedir.

Pipo türlerini Tekin (1975) şöyle sınıflandırmıştır:

- Düz pipolar,
- Düz işlemeli pipolar,
- Kabartma başlı pipolar (mihrace, şövalye, deniz kızı, kız eli, kız başı, kuş pençesi, kartal pençesi, aslanlı, kaplanbaşı, kurukafa),
- Saksafon tipi pipolar,
- Kadın pipoları (Fotoğraf No: 30, 31).

Pipolar üretildikten sonra dış etkenlerden korunmak için özel yapılmış olan muhafazalıkların içerisinde saklanmakta ya da vitrinde teşhir edilmektedir (Fotoğraf No: 32).

Fotoğraf No: 30. Lületaşı ile Yapılmış Çeşitli Pipolar

Fotoğraf No: 31. Aslanbaşı, Türkbaşı, Şövalye, Kartalpençesi, Elde Gül İsimli Pipolar

Fotoğraf No: 32. Vitrinde Satılmak Üzere Bulunan Bir Türkbaşı

Tesbihler

Lületaşının dökme cinsinden üretilen tesbihler yuvarlak ve oval olarak yapılmaktadır. Tanelerin üstleri genellikle düz olup işlemeli olanları da vardır. Kaynak kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda tesbihlerin kullanıldığı zaman içerisinde tenin rengini alarak pembeleştiği ifadesi alınmıştır. (Fotoğraf No: 33).

Pudralık, Tütün Kutuları

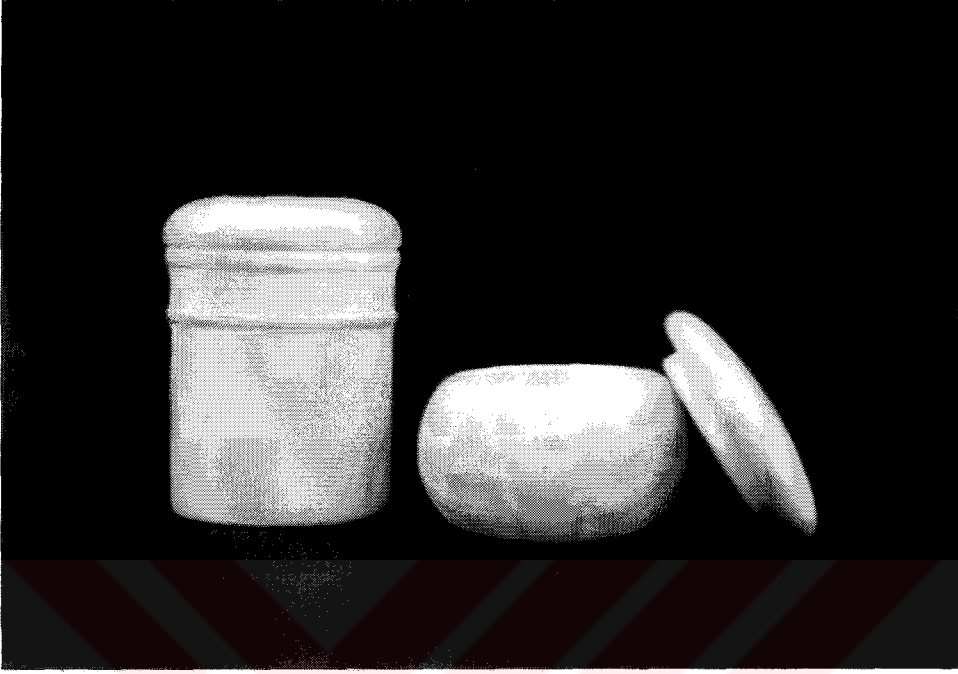
Yörede lületaşından üretilen bu kutular pudralık ve tütün kutusu olarak kullanılmakla birlikte takı kutusu olarak veya çeşitli amaçlarla kullanılmaktadır (Fotoğraf No: 34, 35).

Fotoğraf No: 33. Lületaşından Yapılmış Tesbihler

Fotoğraf No: 34. Lületaşından Üretilmiş Pudralıklar

Fotoğraf No: 35. Lületaşından Çeşitli Ebatlarda Üretilmiş Tütün Kutuları

Heykelcikler

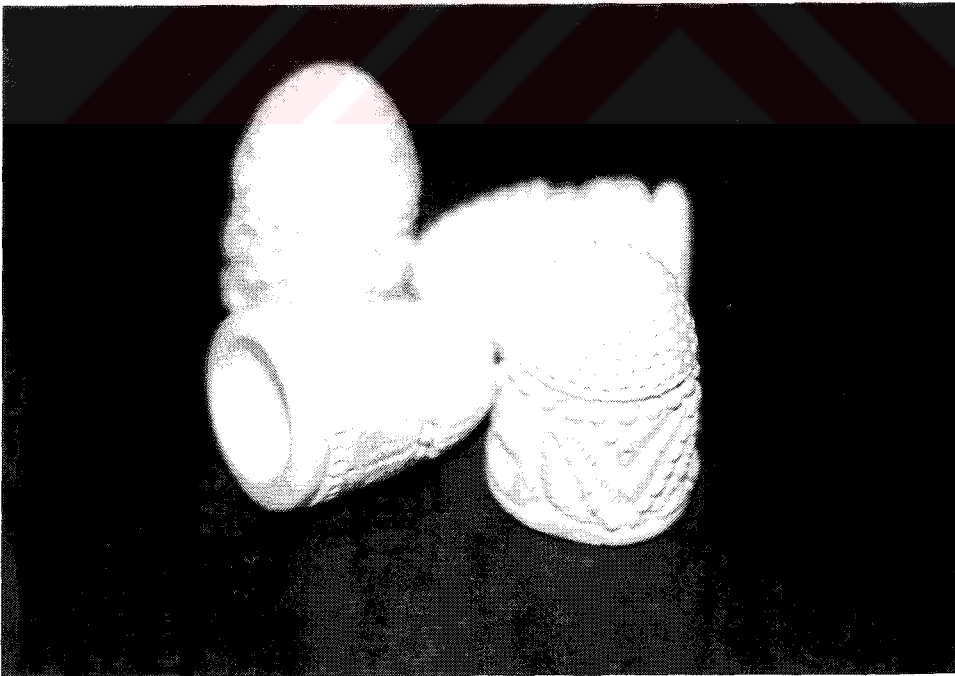
Lületaşından üretilen heykelcikler değişik formlarda olup çoğunlukla hayvan figürleri yeralmaktadır (Fotoğraf No: 36).

Dikiş Yüksüğü

Lületaşından üretilen dikiş yüksüklerinin üst kısımları çeşitli freze uçlarıyla işlenerek süslenmiş olup düz olanları da bulunmaktadır. Dikiş dikerken parmağa geçirilen bu yüksükler iğnenin parmağa batmasını önlemek için kullanılmaktadır (Fotoğraf No: 37).

Fotoğraf No: 36. Lületaşından Üretilmiş Çeşitli Hayvan Figürlü Heykelcikler

Fotoğraf No: 37. Lületaşından Üretilmiş Dikiş Yüksükleri

Ayrıca, lületaşının mamül haline getirilmesi sırasında meydana gelen toz, talaş ve kırıntı halindeki imalat atıkları, preslenip suni olarak ham lületaşı haline getirilmekte pres pipo ve pipo astarı yapımında kullanılmaktadır (Dikmen, 1985: 18).

Burada lületaşından üretilen takılar üzerinde durulacaktır.

4.2.1. Eskişehir'de Lületaşından Üretilen Takılar

Ana malzemesi lületaşı olan ve yörede üretilen takılar arasında ağırlıklı olarak küpeler, kolyeler, broşlar ve bilezikler yer almaktadır. Araştırma kapsamına alınan takıları, kullanılan malzemeye ve şekillerine göre incelemek mümkündür.

4.2.1.1. Yörede Lületaşından Üretilen Küpeler

Küpelerde ana malzeme lületaşıdır. Ancak yörede üretilen küpeler doğrudan lületaşı ile üretildiği gibi lületaşına çeşitli madeni parçalar, sentetik ve cam boncuklar kullanılarak da üretilmektedir.

Yörede üretilen küpeler iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Birincisi tek parçadan oluşan küpelerdir. Bunlar doğrudan lületaşı ile üretilmiştir. Geometrik biçimlerde olan parçaların üzeri çeşitli motiflerle süslenmiş olup arka tarafında kulağa tutturulmak üzere yerleştirilmiş bir klips bulunmaktadır (Örnek No: 1, 2, 3, 4, 5, 6).

Yörede üretilen ikinci şekil küpeler ise sallantılı küpelerdir. Bunlar bir kaç parçadan meydana gelmiştir. Üzeri işlenmiş veya işlenmemiş çeşitli biçimlerde lületaşı parçaları ile değişik metal parçalar ve taşların biraraya gelmesiyle oluşan kısma, çengel biçimli klipsin eklenmesi ile oluşturulmaktadır. Çengel biçimli klips kulağın delik kısmına geçirilerek kullanılmaktadır (Örnek No: 7, 8, 9, 10, 11).

4.2.1.2. Yörede Lületaşından Üretilen Kolyeler

Yörede üretilen kolyelerin ana maddesini lületaşı oluşturmaktadır. Kolyeler doğrudan lületaşı tanelerden meydana geldiği gibi bu parçalar arasına çeşitli sentetik ve cam boncuklar eklenerek de oluşturulmaktadır.

Lületaşından üretilen kolyeleri iki grupta incelemek mümkündür. Birinci grupta yer alan kolyeler sadece lületaşı taneler kullanılarak hazırlanmıştır. Genellikle yuvarlak formlu olup üzerinde geometrik ve bitkisel motiflerin yer aldığı taneler belli bir düzen içersinde genellikle ortadan yanlara doğru küçülecek biçimde bir ip üzerine dizilmiştir. (Örnek No: 12, 13). Bu gruba giren diğer bir çeşit ise yuvarlak formlu, üzeri işlenmemiş aynı boydaki tanelerin deliklerinden geçirilen sentetik iplik ile örülmesi sonucu oluşturulmaktadır. (Örnek No: 14).

İkinci grupta ise değişik formlarda olup üzeri düz veya motiflerle (bitkisel, geometrik) süslenmiş lületaşı tanelerden oluşan kolyeler yer almaktadır. Bu taneler arasına çeşitli formlarda ve şekillerde, sentetik ya da cam boncukların belli bir düzen dahilinde sentetik iplik üzerine dizilmesi ile meydana gelmiştir. (Örnek No: 15, 16, 17, 18).

4.2.1.3. Yörede Lületaşından Üretilen Broşlar

Yörede üretilen broşların yapımında sadece lületaşı kullanılmış olup bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiştir. Broşlarda genellikle taşın kendi rengi kullanılmakta olup bunun yanı sıra sentetik boyalarla renklendirilenlerde bulunmaktadır. Değişik formlarda karşımıza çıkan bu takılarda genellikle geometrik formlar ağırlık kazanmaktadır. Bunlar arasında yuvarlak (Örnek No: 19, 20,21, 22, 23, 24), oval (Örnek No: 27, 28, 29, 30), eşkenar dörtgen (Örnek No: 34) gibi formlar yer almaktadır. Damla formu (Örnek no: 31, 32, 33) olanların yanı sıra kalp biçimli (Örnek no: 25, 26) olanlarda dikkat çekmektedir.

Bu broşların arka kısımlarında ise giysilere tutturulmak üzere hazırlanmış çengelli bir iğne yer almaktadır.

4.2.1.4. Yörede Lületaşından Üretilen Bilezikler

Yörede bileziklerin üretiminde kullanılan en önemli malzeme lületaşıdır. Üretilen bu bilezikler üç ayrı grupta incelenmektedir.

Birinci grupta lületaşının tek başına kullanılması ile üretilen bilezikler yer almaktadır. Bu takılar değişik formlarda hazırlanmış yedi ve dokuz lületaşı parçanın yan yana sıralanması ile oluşturulmaktadır. Bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiş olan bu parçaların yanlarında üst üste iki delik bulunmaktadır. Bu delikten geçirilen lastik şeritlerle parçalar birleşmekte ve bilezik yuvarlak bir biçim almaktadır. (Fotoğraf No: 36, 37, 38). Bileğe takılırken lastiklerin esnemesi ile bileğe geçirilen bilezik, bileğe geçtikten

sonra eski halini almaktadır. Ayrıca aynı boyda üretilen üzeri düz lületaşı taneler yan yana sıralanıp, alt ve üste sırada aralara yerleştirilen tanelerin deliklerinden geçirilen iplikler sayesinde örülmektedir. Şerit biçimini alan bu bileziklerde aynı grup içerisinde incelenmektedir.(Örnek No: 41).

İkinci grupta yer alan bilezikler lületaşından, farklı formlarda hazırlanmış, üzeri düz ve işlemeli taneciklerin bir ip üzerine dizilmesi ile oluşturulmuştur. (Örnek No: 39, 40).

Üçüncü grupta ise değişik formlarda hazırlanmış üzeri geometrik ve bitkisel motiflerle süslenmiş lütetaşı tanecikler arasına sentetik ve cam boncuklar yerleştirilerek hazırlanmış bilezikler yer almaktadır. (Örnek No: 42, 43, 44, 45). Genellikle taşın kendi renginin kullanıldığı bu takılarda taneciklerin siyah sentetik boya ile renklendirilmiş olanları da bulunmaktadır.

Şekillerine göre bilezikler şu şekilde sınıflandırılabilir:

- Dizilerden meydana gelen şerit biçimindeki bilezikler.
- Parçalardan meydana gelen halka biçimindeki bilezikler.

Tablo 1'de yörede lületaşından üretilen takı çeşitlerinin dağılımı verilmiştir.

Tablo : 1. Yörede Lületaşından Üretilen Takı Çeşitleri Döküm Tablosu

Örnek No	Küpeler	Kolyeler	Broşlar	Bilezikler
1	X			
2	X			
3	X			
4	X			
5	X			
6	X			
7	X			
8	X			
9	X			
10	X			
11	X			
12		X		
13		X		
14		X		
15		X		
16		X		
17		X		
18			X	
19			X	
20			X	
21			X	
22			X	
23			X	
24			X	
25			X	
26			X	
27			X	
28			X	
29			X	
30			X	
31			X	
32			X	
33			X	
34			X	
35				X
36				X
37				X
38				X
39				X
40				X
41				X
42				X
43				X
44				X
45				X

Tablo 1'de yörede inceleme kapsamına alınan lületaşından üretilen takılar, türlerine göre sınıflandırılmıştır. Buna göre 45 adet olan takıların 11 adedini küpeler, 6 adedini kolyeler, 17 adedini broşlar ve 11 adetini de bilezikler oluşturmaktadır.

4.2.2. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Üretiminde Kullanılan Araç ve Gereçler

4.2.2.1. Kullanılan Araçlar

Yörede takı yapımında kullanılan araçlar iki başlık altında incelenebilir.

4.2.2.1.1. Üretimde Kullanılan Araçlar

Kütük: Ocaktan çıkartılmış olarak gelen taş öncelikle kütük üzerine yerleştirilerek satır ile temizlenir. (Fotoğraf No: 38).

Satır: Ağır, metal bir araçtır. Ucu keskin olup, tutmaya yarayan metal bir sapı vardır. Taşın dış yüzeyinde bulunan toprak ve benzeri maddelerden temizlenmesi işleminde kullanılmaktadır. (Fotoğraf No: 39).

Kaba bıçağı: Taşın yontulup pürüzlerinin, damarlarının temizlenmesinde ve ürünün formunun verilmesinde kullanılan ucu metal, sapı ahşap olan bir alettir. (Fotoğraf No: 40).

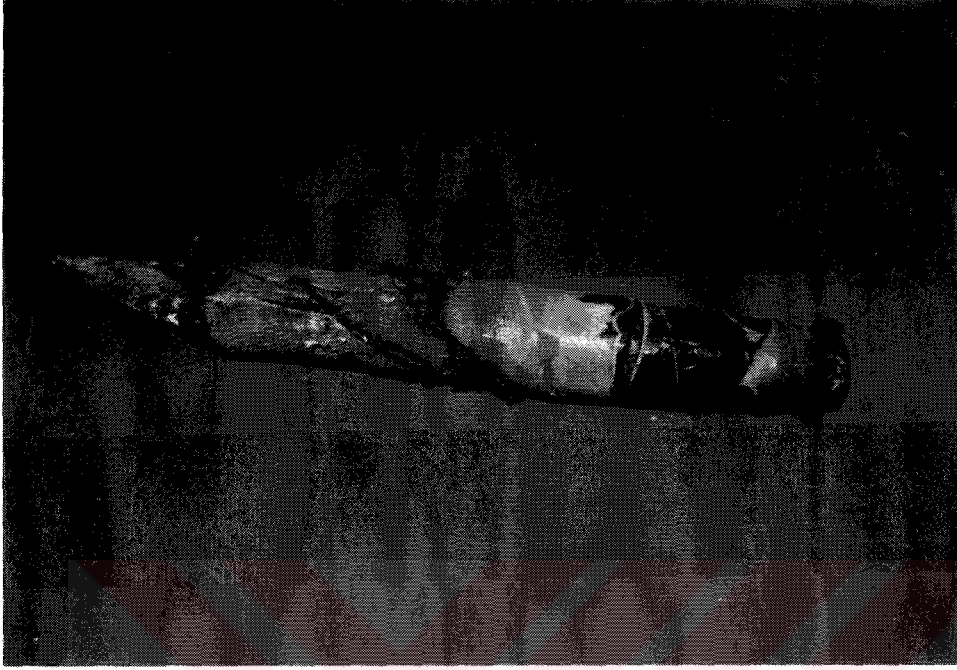
Torna: Üretilen takı parçalarını özellikle boncuk biçimindeki taşlara form vermek ve delik açma işleminde kullanılan elektrikli bir alettir. (Fotoğraf No: 41).

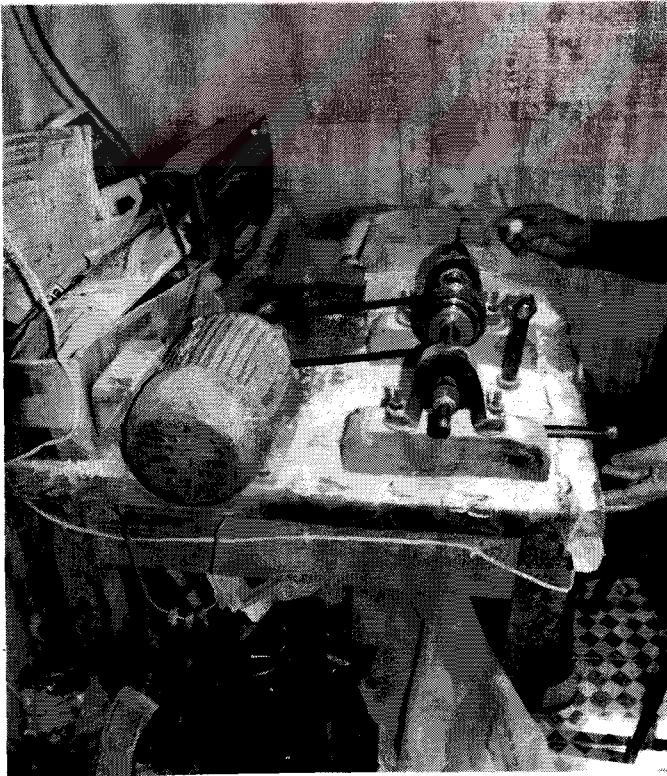
Fotoğraf No: 38. Kütük

Fotoğraf No: 39. Satır

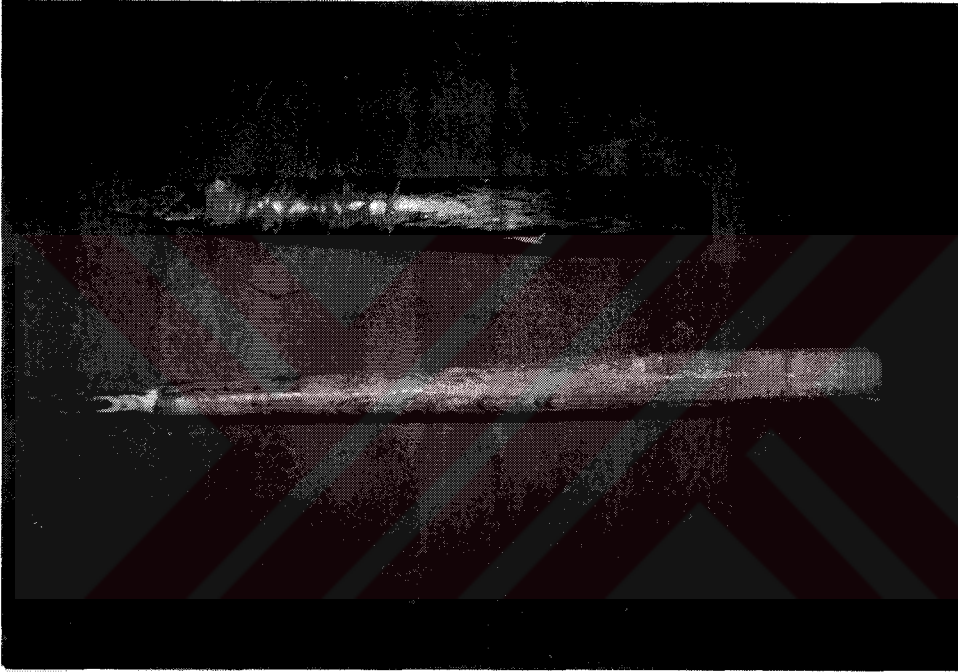
Fotoğraf No: 40. Kaba Biağı

Fotoğraf No: 41. Torna

4.2.2.1.2. Süslemede Kullanılan Araçlar

İşleme Bıçakları: Bu bıçaklar değişik şekillerde ve boyutlarda olup ucu metal sapı ise ahşaptan yapılmıştır. Taşın yüzeyini düzeltmede, çizgi ve motifleri işlemede kullanılan bir alettir. (Fotoğraf No: 42).

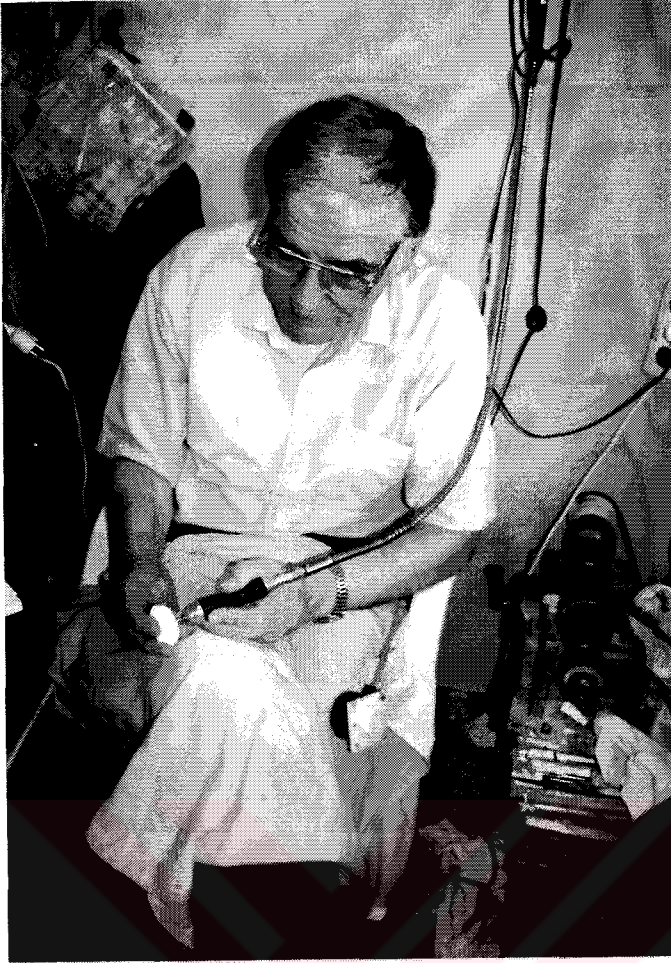

Fotoğraf No: 42. İşleme Bıçakları

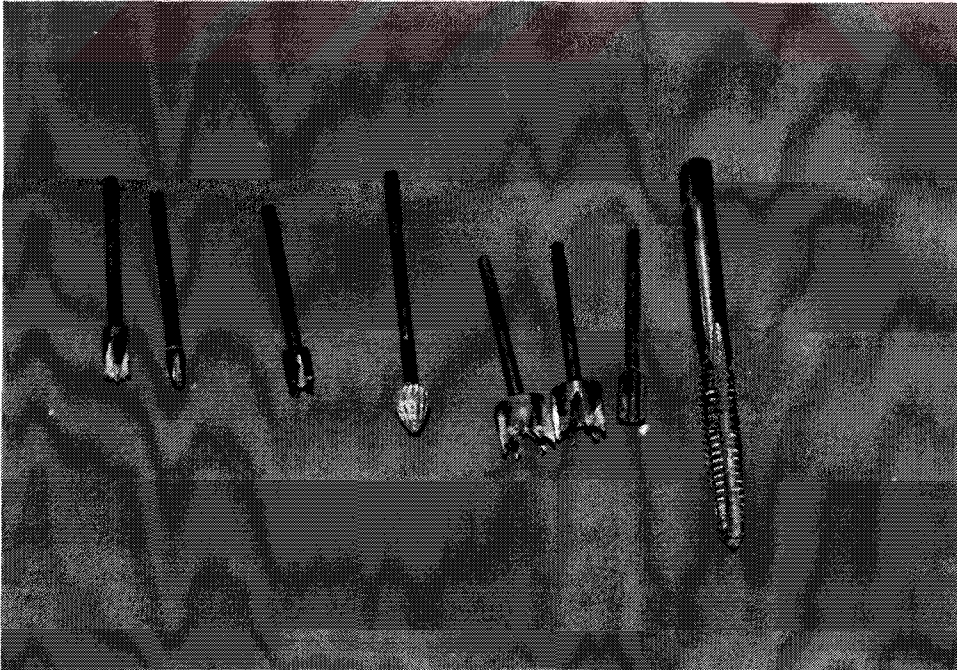
Freze: Elektrikli bir alet olup ucuna takılan freze uçlarını çevirmeye yarayan bir alettir. (Fotoğraf No: 43).

Freze uçları: Frezeye takılan metal uçlardır. Değişik boyutlarda olup çeşitlidir. Taş üzerine motif oluşturmada kullanılmaktadır. Uçlar sayesinde motifler kabarık bir görünüm almaktadır. (Fotoğraf No: 44).

İskarpile: Ucu kıvrık, sivri metal olup sapı ahşaptır. Takı yapımında parçaların üzerine çizgi çekmeye yarayan bir alettir. (Fotoğraf No: 45).

Fotoğraf No: 43: Freze

Fotoğraf No: 44. Çeşitli Freze Uçları

Fotoğraf No: 45. İskarpile

Karga burnu: Takılarda özellikle küpelerde parçaların birleştirilmesi ve klipse takılması işleminde kullanılan bir alettir.

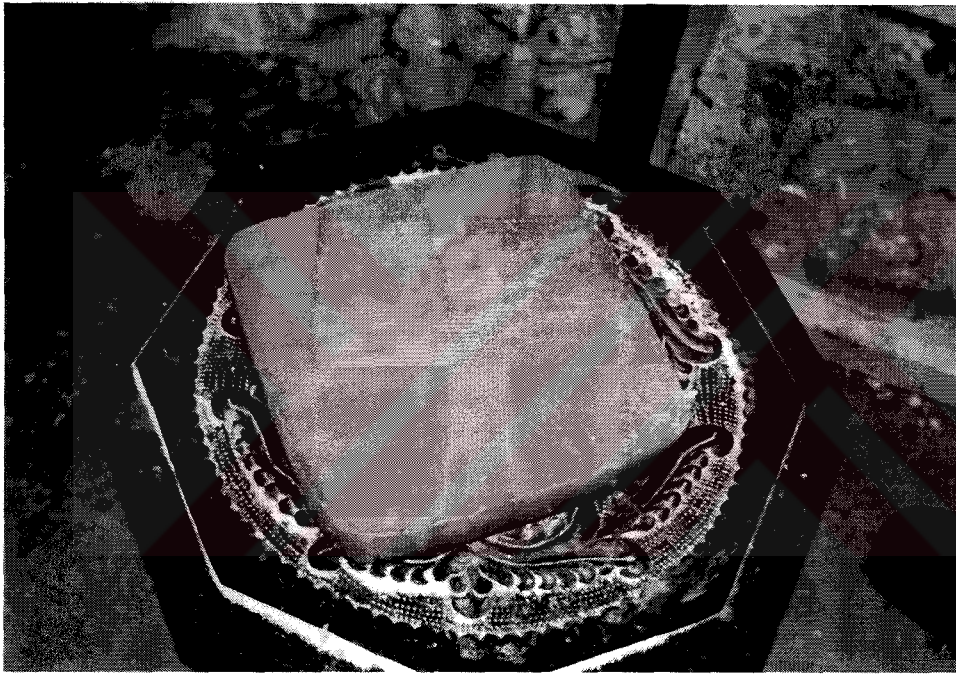
4.2.2.2. Kullanılan Gereçler

4.2.2.2.1. Üretimde Kullanılan Gereçler

Yörede takı yapımında kullanılan gereçlerin ana maddesini lületaşı oluşturmaktadır. Bununla birlikte kullanılan gereçler şunlardır.

Lületaşı: Takı yapımında kullanılan ana malzemedir. Büyük parçalardan ziyade küçük parçalar genellikle pipo yapımında kullanılan taşlardan içerisinde damar bulunan ve pipo yapımında kullanılmayacak ebat ve kalitedeki taşlar takı üretiminde kullanılmaktadır. (Bkz. Fotoğraf No: 23).

Balmumu - parafin: Üretilen takılar kuruma işlemi tamamlandıktan sonra balmumu ya da parafine atılmaktadır. Balmumu pahalı olduğundan genellikle birinci kalite pipo yapımında kullanılmaktadır. Bazen pipolar atılırken takılarda balmumu içersine atılmaktadır. Fakat parafinin kolay bulunur ve ekonomik oluşundan takı üretiminde parafin tercih edilmektedir. (Fotoğraf No: 46).

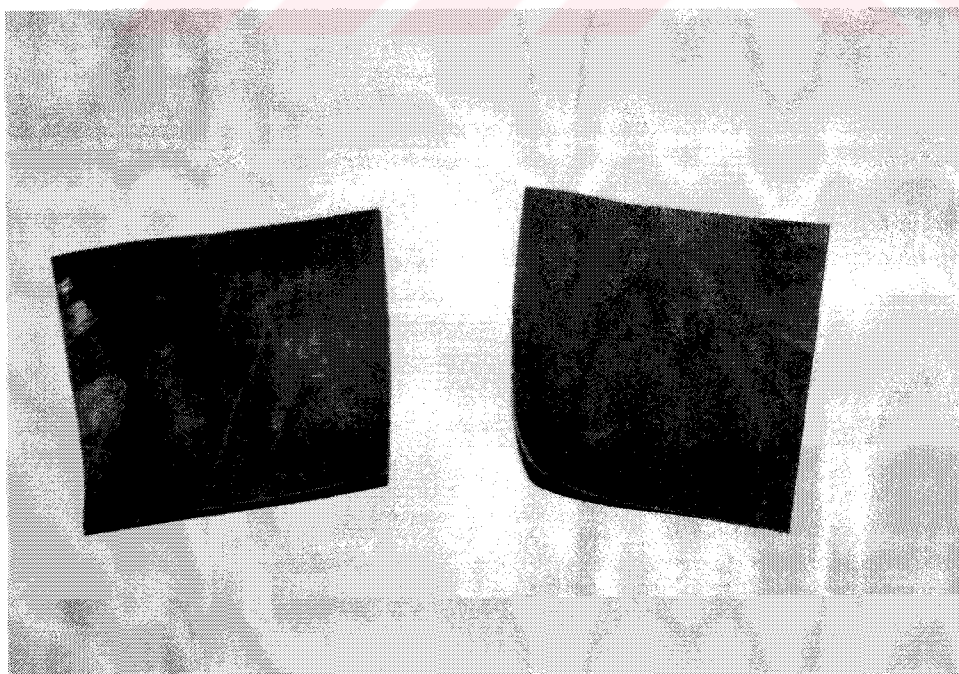
Fotoğraf No: 46. Balmumu

Perhidrol: Asitli bir sıvıdır. Mamüller balmumuna atılacaksa, eridikten sonra içersine 1-2 damla perhidrol damlatılır. Damlatılan bu sıvı balmumunun sarı olan rengini açıp beyazlatmaktadır. (Fotoğraf No: 47).

Kağıt zımpara: Çeşitli incelikte olup yüze pürüzlü bir gereçter. Takıları oluşturan parçaların yüzeylerinin düzeltilmesi, motiflerin işlenmesi sırasında oluşan pürüzleri gidermek için kullanılmaktadır. Sıfır numaradan 500. cc'ye kadar olan incelikteki zımparalar tercihen kullanılmaktadır. (Fotoğraf No: 48).

Fotoğraf No: 47. Perhidrol

Fotoğraf No: 48. Zımpara

4.2.2.2.2. Süslemede Kullanılan Gereçler

Sentetik ve cam boncuklar: Takılarda genellikle lületaşı parçalar kullanılmakla birlikte bazı takılara değişik boyut katmak amacıyla kullanılan çeşitli boyut ve formlardaki boncuklardır. (Bkz. Örnek No: 12, 15).

Klipsler: Takıyı tutturmak ve kapatmak için kullanılan metal parçalardır. Küpelerde kulağa geçirmeli ve sıkıştırmalı, kolyelerde bileziklerde iki ucu birleştiren vidalı, çengelli, klipsler ve broşların arka kısmında ise çengelli klipsler bulunmaktadır. (Bkz. Örnek No: 1, 7, 16,18).

Sentetik iplikler: Lületaşı parçaların dizilmesi için kullanılan dayanıklı bir iplik türüdür.

Tel: Lületaşı parçaların dizilmesinde kullanılan ince metal şerittir.

Kumaş parçaları: Parafin içerisinden çıkan lületaşı parçalar kumaş yardımı ile sürtülerek parlatılmaktadır. Yüzeyin parlatılmasında her tür kumaş kullanılabilir.

Yörede lületaşından üretilen takıların üretiminde kullanılan araç ve gereçlerin dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Üretiminde Kullanılan Araç ve Gereç Döküm Tablosu

Örnek No	ARAÇLAR							GEREÇLER									
	Üretimde Kullanılan Araçlar			Süslemeye Kullanılan Araçlar				Üretimde Kullanılan Gereçler			Süslemeye Kullanılan Gereçler						
	Kaba Bıçağı	Iskar pile	Torna	İşleme Bıçakları	Freze ve Uçları	Iskarpile	Karga Burnu	Lületaşı	Balmumu Parafin	Kağıt Zımpara	Sentetik ve Cam Boncuklar	Klipsler	Metal Parçaları	Tel	Sentetik İplik	Lastik Şerit	Sentetik Boya
1	X			X				X	X	X		X					
2	X			X				X	X	X		X					
3	X			X	X			X	X	X		X					
4	X			X	X			X	X	X		X					
5	X			X	X			X	X	X		X					
6	X			X	X			X	X	X		X					
7	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X			
8	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X			
9	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X			X
10	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X		X			
11	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X			
12	X	X	X		X	X		X	X	X		X			X		
13	X	X	X			X		X	X	X		X			X		
14	X	X	X			X		X	X	X		X			X		
15	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X			X		
16	X		X		X	X		X	X	X	X	X			X		
17	X		X		X	X		X	X	X	X	X			X		
18	X		X			X		X	X	X	X	X			X		
19	X			X	X			X	X	X		X					
20	X			X	X			X	X	X		X					
21	X			X	X			X	X	X		X					X
22	X			X	X			X	X	X		X					
23	X			X	X			X	X	X		X					
24	X			X	X			X	X	X		X					
25	X			X	X			X	X	X		X					
27	X			X	X			X	X	X		X					
27	X			X	X			X	X	X		X					
28	X			X	X			X	X	X		X					
29	X			X	X			X	X	X		X					
30	X			X	X			X	X	X		X					
31	X			X	X			X	X	X		X					
32	X			X	X			X	X	X		X					
33	X			X	X			X	X	X		X					
34	X			X	X			X	X	X		X					
35	X			X				X	X	X		X					
36	X		X	X	X			X	X	X						X	
37	X		X	X	X			X	X	X						X	
38	X		X	X	X			X	X	X						X	
39	X		X					X	X	X		X		X			
40	X		X		X			X	X	X		X		X			
41	X	X	X					X	X	X		X		X			
42	X	X	X					X	X	X	X	X		X			X
43	X	X	X		X			X	X	X	X	X		X			
44	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X		X			
45	X	X	X		X	X		X	X	X	X	X		X			

Tablo 2'de lületaşından üretilen takıların üretiminde kullanılan gerece göre dağılımında, örneklerin tümünde lületaşı kullanıldığı tespit edilmiştir. Lületaşının yanısıra balmumu-parafin ve kağıt zımparada tamamında kullanılmıştır. Örneklerin 13 adedinde sentetik ve cam boncuk, 42 adedinde klips, 5 adedinde tel, 14 adedinde sentetik iplik, 3 adedinde lastik şerit, 3 adedinde ise sentetik boya kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 2'de takıların üretiminde kullanılan araçlar üretimde ve süslemede kullanılan araçlar başlığı altında sınıflandırılarak incelenmiştir. Örneklerin tamamının üretiminde kaba bıçağı kullanılmış. 14 adedinde iskarpile, 22 adedinde torna, 26 adedinde işleme bıçağı, 32 adedinde freze ve uçları, 19 adedinde iskarpile ve 5 adedinde de karga burnu kullanılmıştır.

Bu verilere göre; yörede takı üretiminde kullanılan en önemli hammadde lületaşıdır. Ayrıca lületaşı ile üretilen takılarda sentetik ve cam boncuklar kullanıldığı görülmekte ve genelinde klips kullanılmaktadır. En çok kullanılan araçların ise kaba bıçağı, torna, işleme bıçağı, iskarpile, freze ve freze uçları olduğu belirlenmiştir.

4.2.3. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Boyutlarına Göre Dağılımı

Yörede lületaşından üretilen takıların boyutları türlerine göre sınıflandırılarak Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3'de incelenen 11 adet lületaşı küpenin sekiz adedinin çapı 0,8-2,8 cm arasında (Örnek No: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11), üç adedinde lületaşının eni 1-2 cm arasında (Örnek No: 2, 8, 10), üç adedinde lületaşının boyu 1,2-1,9 cm arasında (Örnek No: 2, 8, 10), altı adedinde lületaşı yüksekliği 0,5 mm ile 1 cm arasında (Örnek No: 1, 2, 3, 4, 5, 6), iki adedinde sentetik ve cam boncukların eni 0,5 mm arasında (Örnek No: 8, 10) dört adedinde sentetik ve cam boncukların çapı 0,5-0,8 mm arasında (Örnek No: 7, 8, 9, 11), beş adedinin genel boyu 3-6 cm arasındadır.

İncelenen yedi adet kolyeden iki adedinde yer alan lületaşı tanelerin eni 1 cm (Örnek No: 16, 17), iki adedinde lületaşı tanelerin boyu 1,1-1,2 cm arasında (Örnek No: 16, 17), 6 adedinde lületaşı tanelerin çapı 0,8 mm - 2,2 cm arasında (Örnek: 12, 13, 14, 15, 17,18), bir adedinde sentetik ve cam boncukların eni 0,2 mm (Örnek No: 16), bir adedinde sentetik ve cam boncukların boyu 0,6 mm (Örnek No: 16), üç adedinde sentetik cam ve boncukların çapı 0,3-0,8 mm arasında (Örnek No: 16, 17, 18), bir adedinin genel eni 1,5 cm (Örnek No: 14), yedi adedinde genel boy 41-72 cm (Örnek No: 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18) arasındadır.

İncelenen 17 adet broşdan 10 adedinin eni 3-4,5 cm arasında (Örnek No: 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34), 10 adedinin boyu 3-7 cm arasında (Örnek No: 26, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34), altı adedinin çapı 3,2-4,5 cm arasında (Örnek No: 19, 20, 21, 22, 23, 24), 17 adedinin yüksekliği 0,5 mm-1,2 cm (Örnek No: 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30,31, 32, 33, 34, 35) arasındadır.

İncelenen 10 adet bileziğin beş adedinde lületaşının eni 1-2,7 cm arasında (Örnek No: 36, 37, 38, 44, 45), 3 adedinde lületaşının çapı 0,6 mm

- 2 cm arasında (Örnek No: 41, 42, 43), bir adedinde sentetik ve cam boncukların eni 0,2 mm (Örnek No: 44), iki adedinde sentetik ve cam boncukların boyu 1,2-3,5 cm arasında (Örnek No: 36, 37, 38, 44, 45), dört adedinde cam ve sentetik boncukların çapı 0,3 mm (Örnek No: 42, 43, 44, 45), 1 adedinde genel en 1,5 cm (Örnek No: 41), üç adedinde genel boy 18-22 cm arasında (Örnek No: 44, 45, 46), üç adedinde ise genel çevre 21-25,5 cm (Örnek No: 36, 37, 38) dir.

4.2.4. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Teknikler

Yörede lületaşından üretilen takılar yontma tekniği ile üretilmekte olup bazı takıları oluşturan taneler ise tornada çekme tekniği ile üretilmektedir. Takıların süslenmesinde kazıma, kabartma, freze ile süsleme teknikleri kullanılarak motifler yüzeye uygulanmaktadır. Lületaşı ile üretilen takılar sentetik ve cam boncuklarla süslenmektedir.

Yörede lületaşından üretilen takılarda kullanılan tekniklerin dağılımı Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Tekniklerin Döküm Tablosu

Örnek No	Üretim Teknikleri		Süsleme Teknikleri				
	Yontma Tekniği	Tornada Çekme Tekniği	Kazıma Tekniği	Kabartarak Yontma Tekniği	Oyma Tekniği	Kabartma Tekniği	Cam ve Sentetik Boncuklarla Süleme Tekniği
1	X			X			
2	X			X			
3	X					X	
4	X					X	
5	X					X	
6	X					X	
7	X	X				X	X
8	X	X			X	X	X
9	X	X					X
10	X	X	X			X	X
11	X	X	X				X
12	X	X				X	
13	X	X	X				
14	X	X					
15	X	X					X
16	X	X			X	X	X
17	X	X			X	X	X
18	X	X				X	X
19	X					X	
20	X			X		X	
21	X			X		X	
22	X			X		X	
23	X					X	
24	X					X	
25	X					X	
26	X					X	
27	X					X	
28	X					X	
29	X					X	
30	X					X	
31	X					X	
32	X					X	
33	X					X	
34	X		X			X	
35	X			X			
36	X					X	
37	X					X	
38	X					X	
39	X	X					
40	X	X			X		
41	X	X					
42	X	X					X
43	X	X			X		X
44	X	X			X	X	X
45	X	X			X	X	X

Tablo 4'de yörede incelenen 45 adet lületaşı takı örneğinin tamamının üretiminde yontma tekniği, 19 adedinde ise tornada çekme tekniği (Örnek No: 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,18, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45) kullanılmıştır. Süslemede ise 4 adedinde kazıma tekniği (Örnek No: 10, 11, 13, 34), 5 adedinde kabartma tekniği (Örnek No: 1, 2, 20, 21, 35), 32 adedinde freze ile kabartma tekniği (Örnek No: 3, 4, 5, 6, 7,8, 10, 12, 15, 16, 17,19, 20,21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 44, 45), 7 adedeinde freze ile oyma tekniği (Örnek No: 8, 16, 17, 40, 43, 44, 45), 13 adedinde ise cam ve sentetik boncuklarla süsleme tekniği (Örnek No: 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 42, 43, 44, 45) kullanılmıştır.

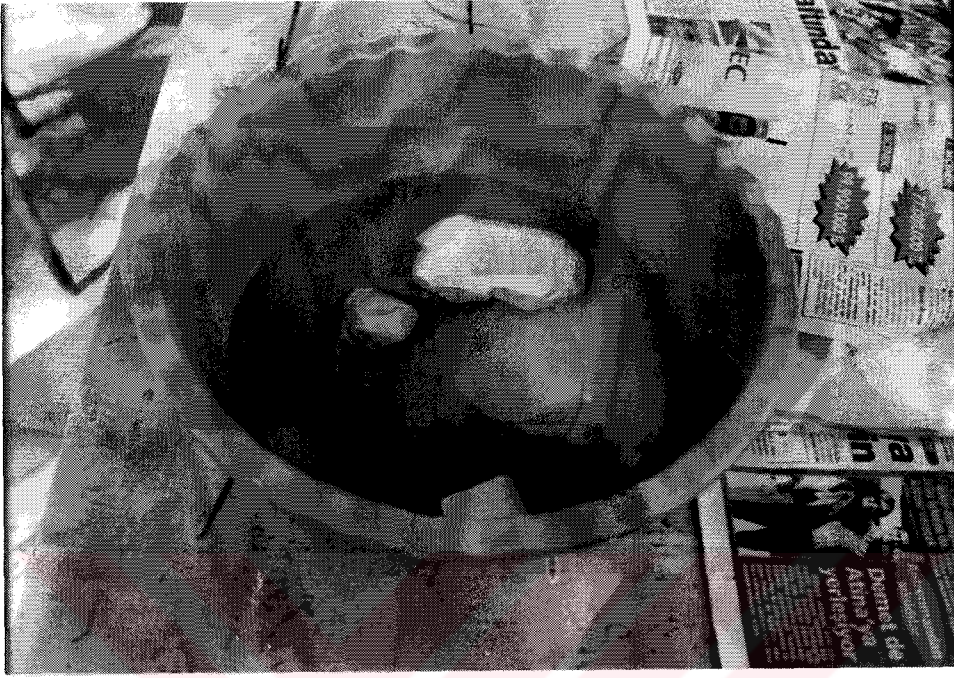
4.2.5. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Üretim Aşamaları

4.2.5.1. Broş Yapım Aşamaları

Üretilen takının cinsi ve ebatı belirlendikten sonra bu ürüne uygun boyutta lületaşı seçimi yapılmaktadır. Bu taşların bazıları ocaklardan yeni geldiğinden ıslak ve yumuşak olup işlenmeye hazır durumdadır. Birkaç gün içerisinde hava ile temas eden taşlar zamanla nemini kaybederek kurumaktadır. Kuru olan lületaşı işlenmeye elverişli olmadığından bir kaptaki su içerisinde 5-10 dakika bekletilerek işlenmeye hazır duruma getirilmektedir. (Fotoğraf No: 49).

Suda bekleyerek yumuşayan lületaşına uygulanacak broşun formu kaba bıçağı ile yontularak verilmektedir. (Fotoğraf No: 50, 51).

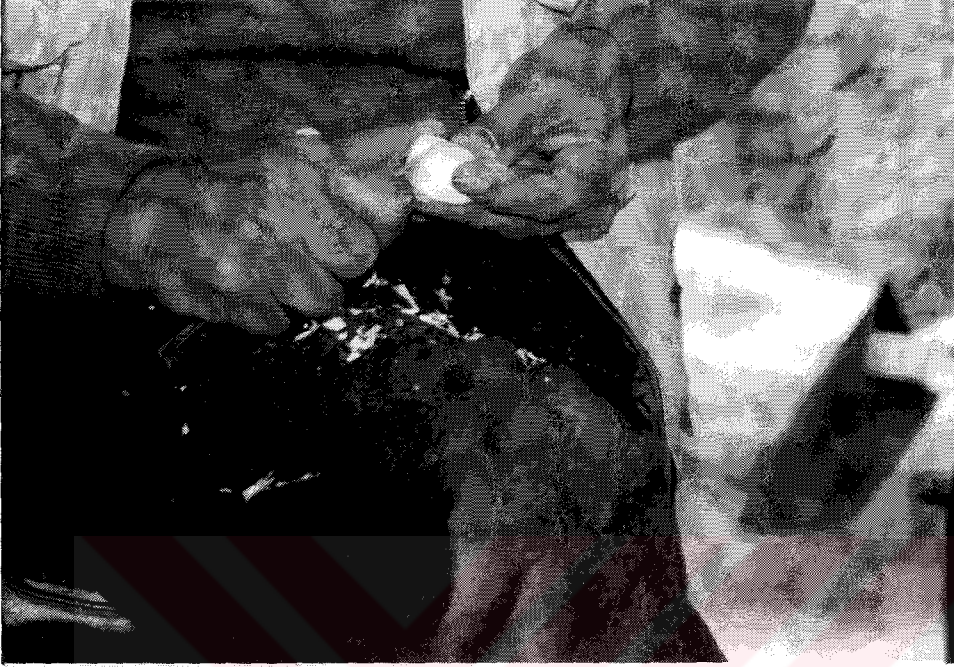
İşleme bıçağı ile broşun yüzeyine çizgiler çekilerek motifin yerleştirileceği hatlar belirlenmektedir. (Fotoğraf No: 52).

Fotoğraf No: 49. Lületaşının Suda Bekletilerek Yumuşatılması

Fotoğraf No: 50. Lületaşına Yontularak Form Verilmesi

Fotoğraf No: 51. Lületaşına Yontularak Form Verilmesi

Fotoğraf No: 52. Lületaşı Üzerinde Ana Hatların Belirlenmesi

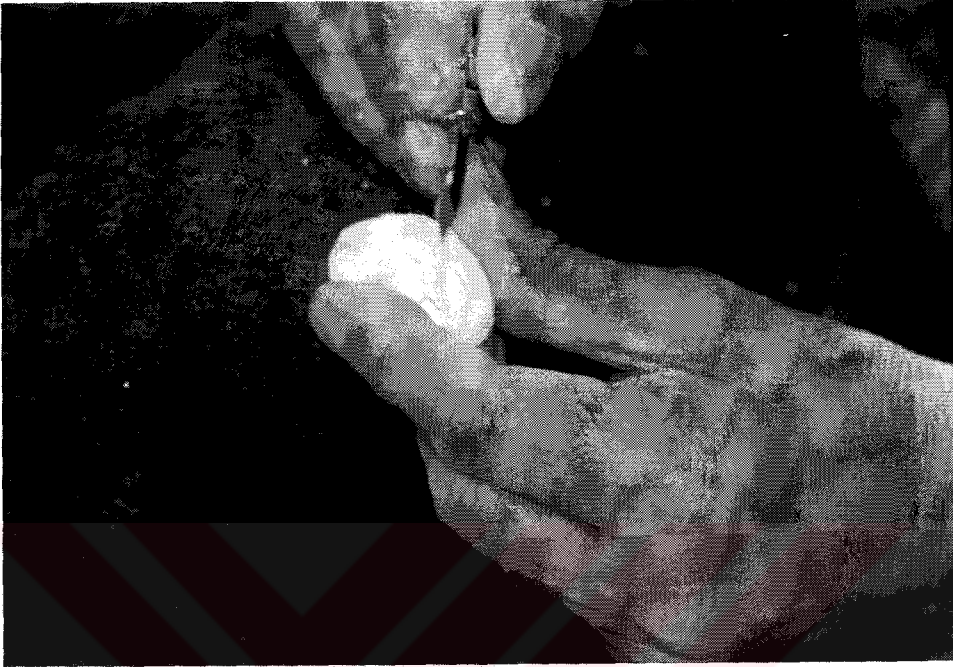
Ana hatların belirlenmesinden sonra taş üzerine istenilen motif ezber işleme bıçağı veya freze uçları ile işlenmektedir. (Fotoğraf No: 53, 54, 55).

Motifin lületaşı üzerine işlenmesi tamamlandıktan sonra broşun arka kısmına takılacak olan iğnenin geçirileceği kısım belirlenerek işleme bıçağı yardımı ile işaretlenir. Ve bir miktar oyulur. (Fotoğraf No: 56).

Belirlenen ve işleme bıçağı ile bir miktar oyulan kısma freze ucu yardımı ile iğnenin geçirileceği delik açılmaktadır.

Fotoğraf No: 53. Motifin Lületaşı Üzerine İşleme Bıçağı ile İşlenmesi

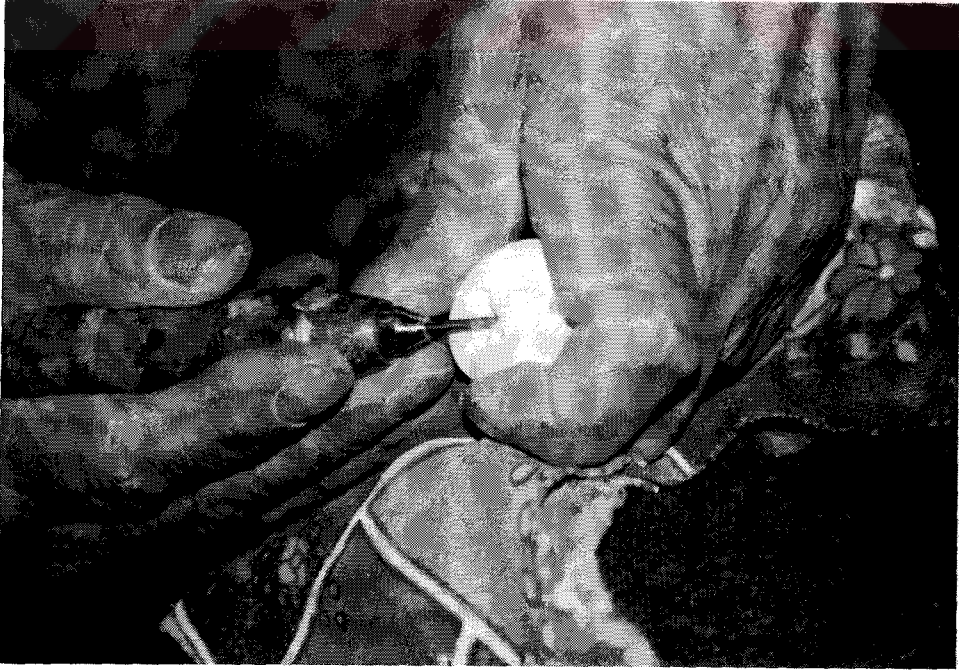
Fotoğraf No: 54. Motifin Lületaşı Üzerine İşleme Bıçağı ile İşlenmesi

Fotoğraf No: 55. Motiflerin Lületaşı Üzerine Freze Ucu ile İşlenmesi

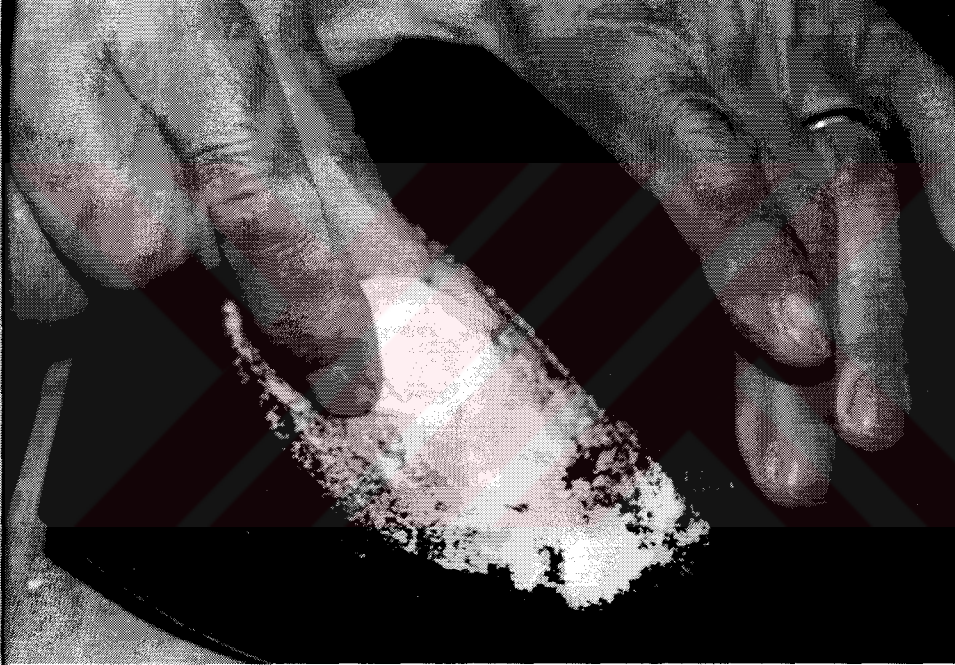
Fotoğraf No: 56. Broşun İğne Geçirilecek Kısımının Belirlenerek İşaretlenmesi

Fotoğraf No: 57. Freze Ucu ile Broşun Arka Kısımına Delik Açılması

Açılan bu deliğe kilitli iğne geçirilerek broşun giysilere tutturulması sağlanmaktadır. Bütün bu işlemler tamamlandıktan sonra işlenen taşın havayla teması sağlanacak biçimde bir kaç gün kurumaya bırakılmakta ya da 40-45°C'de ısıtılmış fırında kurutulmaktadır.

Kuruma işlemi tamamlandıktan sonra broşun alt kısmı 440 cc kalınlığındaki zımpara ile düzeltilmektedir. (Fotoğraf No: 57, 58).

Fotoğraf No: 58. İşlenen Taşın Tabanının Zımparalanarak
Düzleştirilmesi

Broşun üzerinde yeralan motifler ise önce 400 C inceliğindeki zımpara ile daha sonra da 200 ve 0 C inceliğindeki zımpara ile zımparalanarak yüzeyde oluşan pürüzler giderilmektedir. (Fotoğraf No: 59).

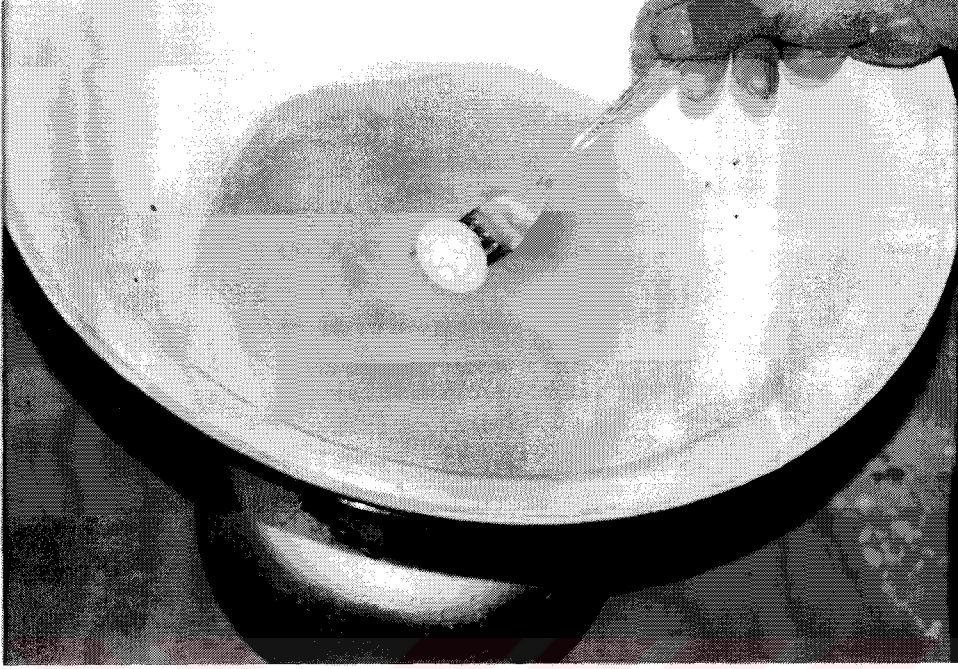
Fotoğraf No: 59. Lületaşı Üzerindeki Motiflerin Zımparalanarak
Pürüzlerin Giderilmesi

Zımparalama işlemi sona erdikten sonra lületaşı bir küvvet içersine atılarak 5-6 dakika bekletilir. (Fotoğraf No: 60).

Parafin içersinden çıkartılan taş soğumaya bırakılır. Soğuduktan sonra işleme bıçağı ile motif çizgileri derinleştirilerek zımparanın değmediği ara boşluklar düzeltilir (Fotoğraf No: 61).

Yapılan bütün bu işlemlerden sonra yapılan son uygulama parlatmadır. Taş herhangi cinsten bir kumaş parçası ile ovularak parlaklık kazanması sağlanmaktadır (Fotoğraf No: 62).

Parlatılan taşın arka kısmına hazırlanan deliğe kilitli iğne geçirilerek broş son halini almaktadır. (Fotoğraf No: 63).

Fotoğraf No: 60. Lütetaşının Parafine Atılması

Fotoğraf No: 61. İşleme Bıçağı ile Motif Aralarındaki Boşlukların Düzgünleştirilmesi

Fotoğraf No: 62. Lületaşının Parlatılması

Fotoğraf No: 63. Lületaşından Üretilen Broşun Son Görüntüsü

4.2.5.2. Lületaşı Tanelerin Yapım Aşamaları

Pipo ya da diğer ürünlerin yapımı için elverişli olmayan boyutlardaki lületaşları takıları oluşturan tanelerin üretiminde kullanılmaktadır. Tanelerin üretimi için seçilen taş kaba bıçağı ile yontulup kabaca yuvarlak biçime getirilerek tormanın sivri ucuna yerleştirilmektedir. (Fotoğraf No: 64, 65, 66).

Tornaya yerleştirilen taş tormanın çalışması ile dönmeye başlamaktadır. Dönen taşa iskarpiyenin düz kısmı tutularak yüzeyinin düzleştirilmesi sağlanmaktadır.

Yüzeyi düzleştiren taş tornadan çıkartılarak üzerine freze uçları ile çeşitli motifler işlenmektedir. (Fotoğraf No: 67, 68, 69).

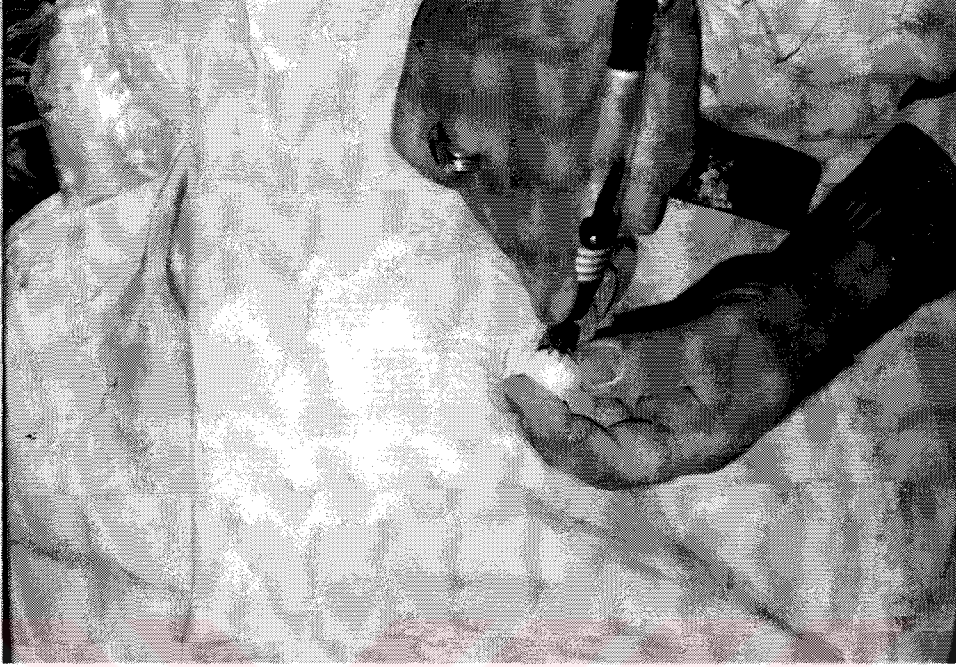
Fotoğraf No: 64. Lületaşının Tornaya Yerleştirilmesi

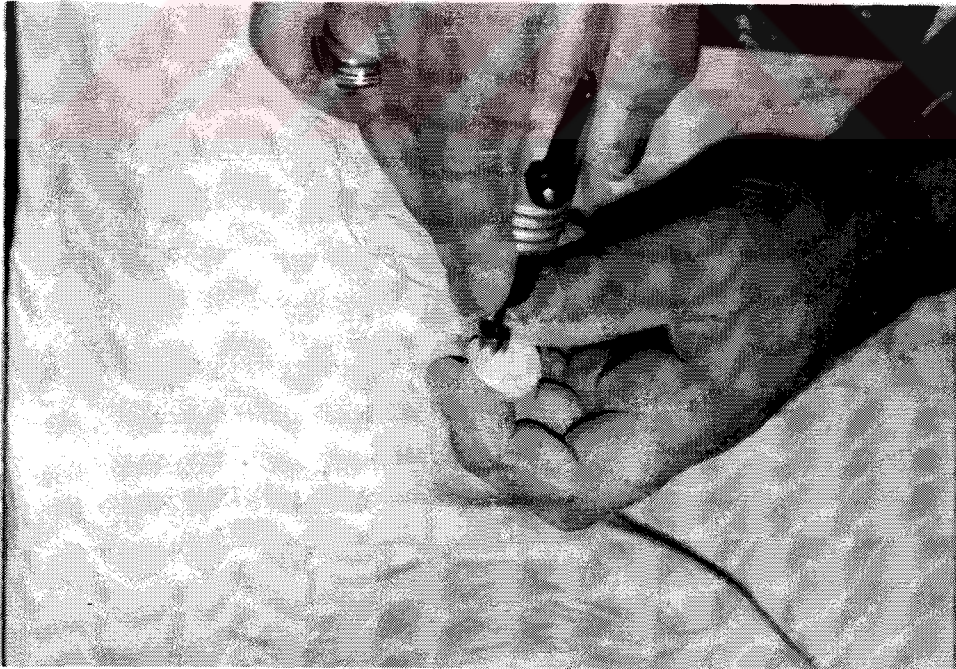
Fotoğraf No: 65. Lületaşının Tornaya Yerleştirilmesi .

Fotoğraf No: 66. Lületaşı Yüzeyinin İskarpile ile Yuvarlatılması

Fotoğraf No: 67. Lütetaşı Üzerine Freze Ucu ile Motiflerin İşlenmesi

Fotoğraf No: 68. Lütetaşı Üzerine Motiflerin Freze Ucu ile İşlenmesi

Fotoğraf No: 69. Lületaşı Üzerine Motiflerin Freze Ucu ile İşlenmesi

4.2.6. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Formlar

Yörede lületaşından üretilen takılarda kullanılan formlar genellikle geometrik (yuvarlak, dikdörtgen, eşkenar dörtgen, kare, silindir, oval) olup, çiçek, kalp ve damla formlu olanlarda bulunmaktadır.

Tablo 5'de yörede lületaşından üretilen takılarda kullanılan formların dağılımı verilmektedir.

Tablo 5. Takılarda Kullanılan Formların Döküm Tablosu

Örnek No	Yuvarlak	Dikdörtgen	Eşkenar Dörtgen	Kare	Silindir	Oval	Çiçek	Kalp	Damla
1	X						X		
2				X			X		
3	X						X		
4	X						X		
5	X						X		
6	X								
7	X								
8	X				X				
9	X								
10	X								
11	X								
12	X								
13	X								
14	X						X		
15	X								
16	X				X				
17	X				X				
18	X								
19	X								
20	X								
21	X								
22	X								
23	X								
24	X								
25								X	
26								X	
27						X			
28						X			
29									X
30						X			
31						X			
32									X
33									X
34			X						
35						X			
36	X								
37	X	X							
38	X	X							
39	X								
40	X					X			
41	X								
42	X								
43	X								
44	X				X				
45	X				X				

Tablo 5'de 45 adet örneğin 32 adedinde yuvarlak (Örnek No: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45), 2 adedinde dikdörtgen (Örnek No: 37, 38), 1 adedinde eşkenar dörtgen (Örnek No: 34), 1 adedinde kare (Örnek No: 2), 5 adedinde silindir (Örnek No: 8, 16, 17, 44, 45), 6 adedinde oval (Örnek No: 27, 28, 30, 31, 35, 40), 6 adedinde çiçek (Örnek No: 1, 2, 3, 4, 5, 14), 2 adedinde kalp (Örnek No: 25, 26) ve 3 adedinde de damla (Örnek No: 29, 32, 33) formu kullanıldığı görülmektedir.

Tablodan elde edilen bilgilere göre yörede lületaşından üretilen takılarda en çok kullanılan form yuvarlak olup çiçek formuda tercih edilmektedir.

4.2.7. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Bezeme

Konuları

Bezemenin kelime anlamı süsleme, dekore etme olup (Kuşoğlu, 1994: 33). Genel anlamda ise bir eşyanın veya eserin daha da güzelleştirilmesi için şekil, resim ve motiflerle değerlendirilmesi şeklinde tanımlanabilir.

Süslemecilik insan tarihi ile başlamaktadır. Yüzyıllar boyu insan-oğlunun tutkusu olan kendini, yaşadığı ortamı, kullandığı eşyaları süslemek büyük önem taşımaktadır.

Süslemenin ana temasını desen oluşturmaktadır. Deseni oluşturan öge ise motif olup süslemenin temelini teşkil eden en önemli unsurdur (Akar, Keskiner, 1978: 9, 10). Araştırma kapsamına alınan lületaşından üretilen takılarda kullanılan motifleri ve bezemeleri üç grupta incelemek mümkündür.

Bitkisel Bezemeler

Bitkisel bezemeler süslemelerde kullanılan en yaygın bezeme konusudur. Çiçekler, yapraklar, ağaçlar, yemiş ve meyveler bitkisel bezemeyi oluşturmaktadır. Bezemelerde bu motifler karşımıza ya gerçeğe çok yakın biçimde ya da stilize edilmiş şekliyle çıkmaktadır. Araştırma kapsamına giren takılarda kullanılan en yaygın bezeme türü bitkisel bezemedir. Süslemeler genellikle stilize edilmiş çiçek motiflerinden meydana gelmektedir. Bu motifler lületaşı üzerinde kabarık biçimde yer almaktadır. Tablo 6'da yer alan örneklerin 4 adedinde yaprak, 28 adedinde ise çiçek motiflerinin bulunduğu bitkisel bezemeler tespit edilmiştir. (Tablo 6).

Geometrik Bezemeler

Geometri kurallarına ve ölçülerine uyularak stilize edilen motiflerden meydana gelen bezemelerdir. Daire, üçgen, dörtgen, kare gibi birçok yalın formun birleşmesinden meydana gelmekte ve evrenin sonsuzluğunu simgelemektedir. (Akar, Keskiner, 1978: 12, 20).

Araştırma kapsamında yer alan takılarda geometrik bezemelerin kullanıldığı görülmektedir. Buna göre incelenen örneklerden 27 adedinde geometrik bezemenin yer aldığı tespit edilmiştir.(Tablo 6).

Tablo 6'da yörede lületaşından üretilen takılarda kullanılan bezeme konularının dağılımı verilmiştir.

Tablo 6. Takılarda Kullanılan Bezeme Konuları Döküm Tablosu

Örnek No	Bitkisel Bezemeler		Geometrik Bezemeler
	Çiçekler	Yapraklar	Daireler
1	X		
2	X	X	
3	X		X
4	X		X
5	X		X
6	X		X
7			X
8			
9			X
10			X
11	X		X
12			X
13			X
14			
15	X		
16			X
17			X
18			
19	X		X
20	X	X	
21	X	X	
22	X		X
23	X		
24	X		
25	X		X
26	X		
27	X		X
28	X		X
29	X		X
30	X		X
31	X		
32	X		X
33	X		X
34	X		X
35	X	X	
36	X		X
37	X		X
38	X	X	
39			
40			X
41			
42			
43			X
44			X
45			X

Tablo 6'da lületaşından üretilen 45 adet takı örneğinin; 28 adedinde çiçek (Örnek No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38), 5 adedinde yaprak (Örnek No: 2, 20, 21, 35, 38) motiflerinin bulunduğu bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Örneklerden 27 adedinde ise dairelerin (Örnek No: 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 19, 22, 25, 27, 28, 29, 32, 33, 34, 36, 37, 40, 43, 44, 45) oluşturduğu geometrik bezemeler yer almaktadır.

Bu bilgiler ışığında yörede lületaşından üretilen takıların süslemelelerinde genellikle bitkisel bezemeler tercih edilmekte olup genellikle dairelerden oluşan geometrik bezemeler tamamlayıcı unsur olarak kullanıldığı görülmektedir.

4.2.8. Yörede Lületaşından Üretilen Takıların Kompozisyon Özellikleri

Bezemenin bütünü oluşturarak kompozisyon, bir yüzey üzerine arzu edilen şekilleri dengeli ve göze hoş gelecek şekilde yerleştirmek biçiminde tanımlanmaktadır.

Doğada görülen her şeyin bir dengesi olduğu gibi, kompozisyonda dengenin sağlanması çok önemlidir (Akar, Keskiner, 1978: 15).

Araştırma kapsamına giren takılardan küpelerde görülen kompozisyonlar iki şekildedir.

Yörede araştırma kapsamına alınan takılardan küpelerde, üzerleri bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiş tek parçadan oluşan, aynı formda

ve boyutta, aynı formda ve farklı boyutta, lületaşı, cam ve sentetik boncuklardan meydana gelen kompozisyonlar bulunmaktadır.

Kolyelerde bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiş aynı formda ve boyutta, aynı formda farklı boyutta ve farklı formda farklı boyutta; lületaşı, cam ve sentetik boncuklarla oluşturulan kompozisyonlar yer almaktadır.

Broşlar değişik formlarda ve tek parçadan meydana gelmekte olup yüzeyleri bitkisel ve geometrik motiflerle süslenmiştir.

Bileziklerde ise aynı formda aynı boyutta lületaşı parçalardan, aynı formda aynı boyutta, aynı formda farklı boyutta, farklı formda aynı boyutta lületaşı ve sentetik tanelerden oluşan kompozisyonlar yer almaktadır.

Tespit edilen lületaşı takıların kompozisyon türlerine göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Yörede Lületaşından Üretilen Takılarda Kullanılan Kompozisyon Türleri

Örnek No	Küpeler				Kolyeler			Broşlar	Bilezikler				
	Tek parçadan oluşan	Aynı formda aynı boyutta tanelerden oluşan	Aynı formda farklı boyutta tanelerden oluşan	Farklı formda farklı boyutta tanelerden oluşan	Aynı formda aynı boyutta tanelerden oluşan	Aynı formda farklı boyutta tanelerden oluşan	Farklı formda farklı boyutta tanelerden oluşan	Tek parçadan oluşan	Aynı formda aynı boyutta parçalardan oluşan	Aynı formda aynı boyutta tanelerden oluşan	Aynı formda farklı boyutta tanelerden oluşan	Farklı formda aynı boyutta tanelerden oluşan	
1	X												
2	X												
3	X												
4	X												
5	X												
6	X												
7		X											
8				X									
9		X											
10				X									
11			X										
12						X							
13						X							
14					X								
15						X							
16							X						
17							X						
18							X						
19								X					
20								X					
21								X					
22								X					
23								X					
24								X					
25								X					
26								X					
27								X					
28								X					
29								X					
30								X					
31								X					
32								X					
33								X					
34								X					
35									X				
36									X				
37									X				
38											X		
39												X	
40										X			
41										X			
42										X			
43												X	
44												X	
45												X	

Tablo 7'de incelenen 45 örnekten 23 adedinde tek parçadan oluşan kompozisyonlar (Örnek No: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35), 6 adedinde aynı formda aynı boyutta tanelerden oluşan kompozisyonlar (Örnek No: 7, 9, 14, 41, 42, 43), 3 adedinde aynı formda aynı boyutta parçalardan oluşan kompozisyonlar (Örnek No: 36, 37, 38), 5 adedinde aynı formda farklı boyutta tanelerden oluşan kompozisyonlar (Örnek No: 11, 12, 13, 15, 39), 5 adedinde farklı formda ve boyutta tanelerden oluşan kompozisyon (Örnek No: 8, 10, 16, 17, 18), 4 adedinde ise farklı formda ve aynı boyutta tanelerden oluşan kompozisyonlar kullanılmıştır.

Bu verilere göre yörede üretilen takılarda tek parçadan oluşan ve farklı form ve boyutlarda tanelerin kullanılmasıyla oluşturulan kompozisyonlar tercih edilmektedir.

4.2.9. Yörede Üretilen Takılarda Birimlerin Biçimlendirilmesi ve Kullanılan Renkler

Yörede lületaşından üretilen takılarda birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir. (Tablo 8).

Lületaşından üretilen takıların ana malzemesini lületaşı oluşturduğundan genellikle lületaşının doğal rengi kullanılmaktadır. İncelenen örneklerin bazılarında ise üretimden sonra kahverengi ve siyah sentetik boyalar ile renklendirildiği görülmüştür (Örnek No: 9, 21, 42). Süslemede ise mavi, siyah, beyaz ve sarı renkli boncuklar tercih edilmiştir.

Tablo 8'de yörede lületaşından üretilen takıların birimlerin biçimlendirilmesi ve kullanılan renklerin dağılımı verilmiştir.

Tablo 8. Takılarda Birimlerin Biçimlendirilmesi ve Kullanılan Renklerin Döküm Tablosu

Örnek No	Birimlerin Biçimlendirilmesi			Kullanılan Renkler					
	Şematik	Naturalist	Antinaturalist	Üretimde Kullanılan Renkler	Süslemeye Kullanılan Renkler				
				Beyaz	Sarı	Mavi	Siyah	Beyaz	Kahverengi
1			X	X					
2			X	X					
3			X	X					
4			X	X					
5			X	X					
6			X	X					
7			X	X	X				
8			X	X	X		X		
9			X	X			X	X	
10			X	X		X			
11			X	X		X			
12			X	X					
13			X	X					
14			X	X					
15			X	X	X				
16			X	X	X		X		
17			X	X	X		X		
18			X	X	X		X		
19			X	X					
20			X	X					
21			X	X					X
22			X	X					
23			X	X					
24			X	X					
25			X	X					
26			X	X					
27			X	X					
28			X	X					
29			X	X					
30			X	X					
31			X	X					
32			X	X					
33			X	X					
34			X	X					
35			X	X					
36			X	X					
37			X	X					
38			X	X					
39			X	X					
40			X	X					
41			X	X					
42			X	X			X	X	
43			X	X	X				
44			X	X	X		X		
45			X	X	X		X		

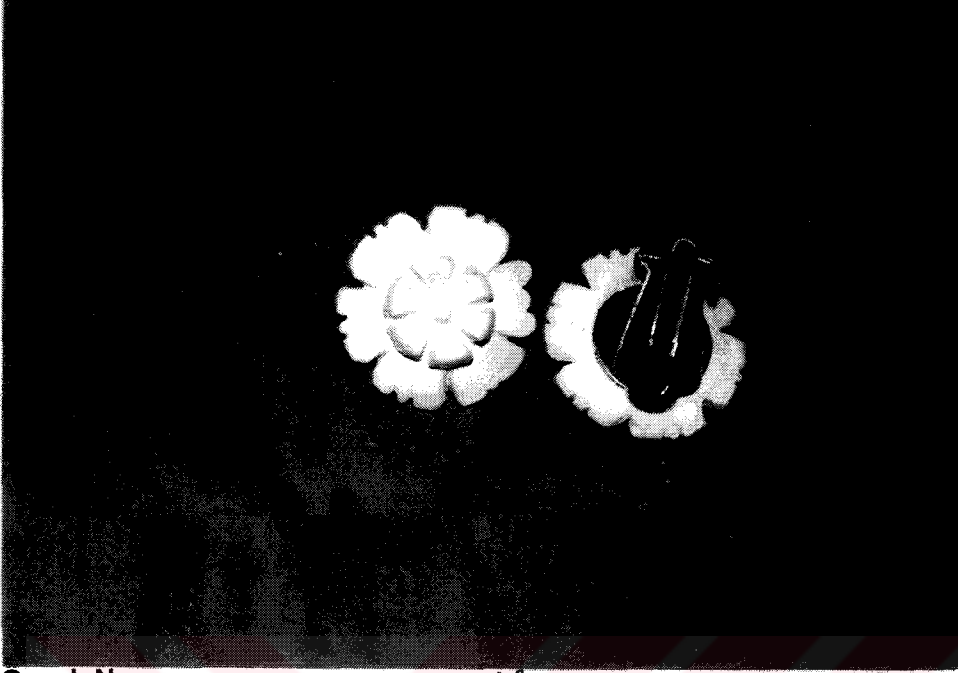
Tablo 8'de 45 adet takı örneğinin tamamında birimler antinatüralist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Bu verilere göre yörede lületaşından üretilen takılarda antinatüralist bir üslup kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 8'de incelenen örneklerin üretiminde, tamamının lületaşının doğal rengi olan beyaz, süslemede ise 9 adedinde sarı (Örnek No: 7, 8, 15, 16, 17, 18, 43, 44, 45), 2 adedinde mavi (Örnek No: 10, 11), 8 adedinde siyah (Örnek No: 8, 9, 16, 17, 18, 42, 44, 45), 2 adedinde beyaz (Örnek No: 9, 42), 1 adedinde ise kahverengi (Örnek No: 21) kullanıldığı tespit edilmiştir.

5. YÖREDE TESPİT EDİLEN TAKI ÖRNEKLERİ

GÖZLEM FİSİ

Örnek No : 1
Fotoğraf No : 70
Çizim No : 2
İlgili Koleksiyon : Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi : Sivrihisar cad. No:40/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi
1.İnceleme : 09.02.1999.
2.İnceleme : 11.08.1999.
3.İnceleme : 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi : 1998.
Ürünün Cinsi : Küpe.
Ürünün Boyutları
En : -
Boy : -
Yükseklik : 0.5 cm.
Çap : 2.6 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak,çiçek formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Küpe klipsi kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kabartarak yontma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme(çiçek) kullanılmıştır.

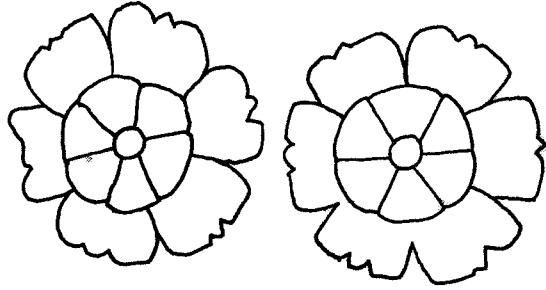
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Küpe yuvarlak altı taç yapraklı çiçek formunda olup merkezde yine altı taç yapraklı çiçek motifi bulunmaktadır.Küpenin arka kısmında ise kulağa tutturulmak üzere yerleştirilmiş bir klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaş hediyeelik eşya mağaza işletmecidir
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad. No:40/4
Eskişehir.

Çizim No 2: 1' nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 2
Fotoğraf No	: 71
Çizim No	: 3
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Gürgenci pasajı No:44/28 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: 1.8 cm.
Boy	: 2 cm.
Yükseklik	: 1.2 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Dikdörtgen çiçek formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Küpe klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kabartarak yontma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme(çiçek ve yapraklar) kullanılmıştır

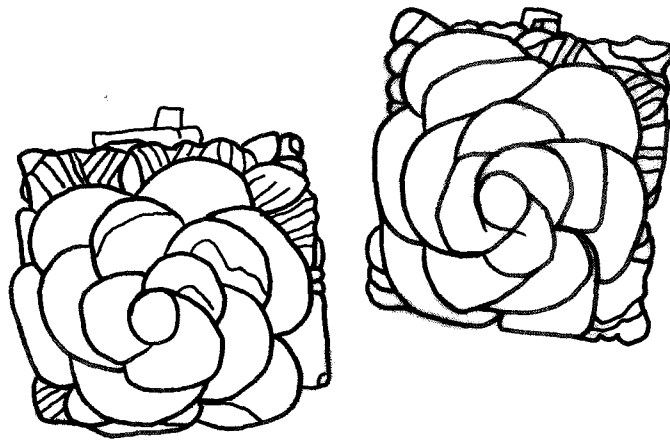
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Küpe, kare formlu olup merkezden kenarlara doğru kat kat açılan taç yapraklarının oluşturduğu çiçek motifinden meydana gelmektedir. Dış kenar çiçek motifinin altından uzanan yaprak motifleri ile çevrelenmiştir. Küpenin arka kısmın- kulağa tutturulmak üzere yerleştirilmiş bir klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir- 1939.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad. Gürgenci pa-
sajı No:44/28 Eskişehir.

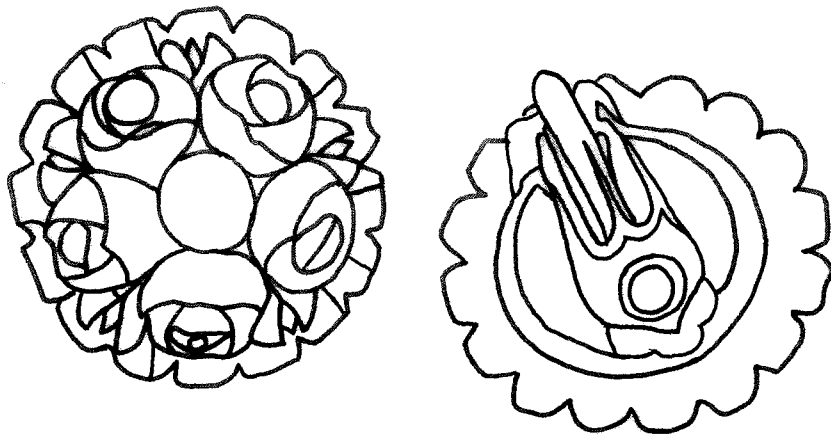
Çizim No 3: 2' nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

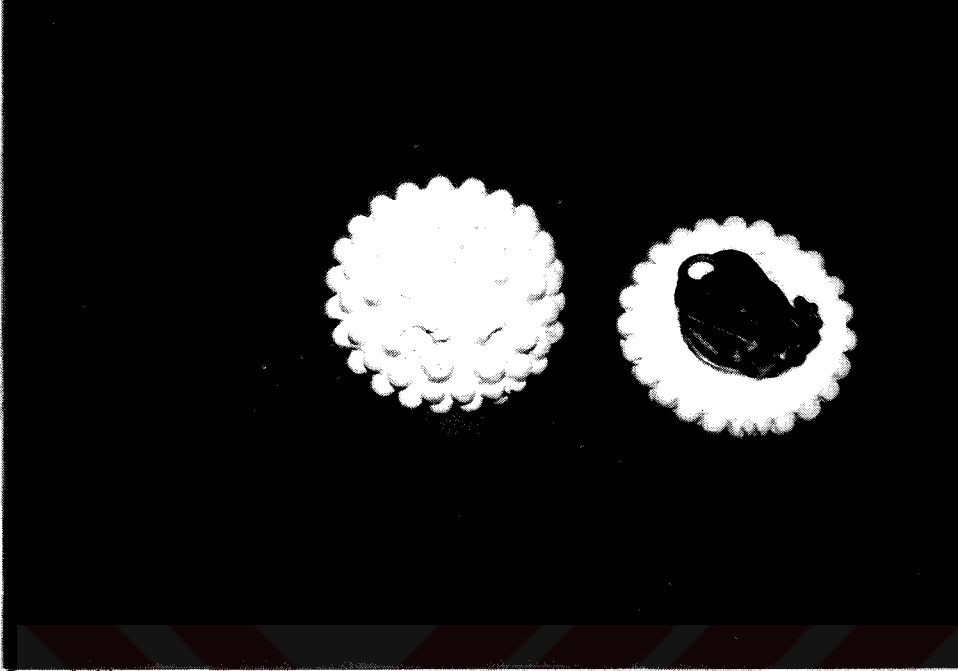
Örnek No	: 3
Fotoğraf No	: 72
Çizim No	: 4
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Gürgenci pasajı No:44/28 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: 2.8 cm.

Çevre Genişliği	: -
Lületaşı Parçaların Formu	: Yuvarlak çiçek formludur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: -
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Kaba bıçağı kullanılmıştır.
Süslemede	: İşleme bıçağı, freze ve uçları kullanılmıştır.
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: Küpe klipsi kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma tekniği uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
Süslemede	: -
Seçilen Konu	: Bitkisel (çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Küpeyuvarlak formda olup k merkezde yuvarlak motif etrafına beş adet çiçek motifi sıralanmıştır. Bu motiflerin aralarında küçük çiçek motifleri bulunmaktadır. On altı dilimle çevrelenen dış kenar küpeyi tamamlamaktadır. Küpenin arka kısmında kulağa tutturulmak üzere bir klips yerleştirilmiştir.
Kaynak Kişi Künyesi	
Adı- Soyadı	: Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1939.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaş işlecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Gürgenci pa- sajı No:44/28 Eskişehir.

Çizim No 4: 3' nolu küpenin çizim

GÖZLEM FİSİ

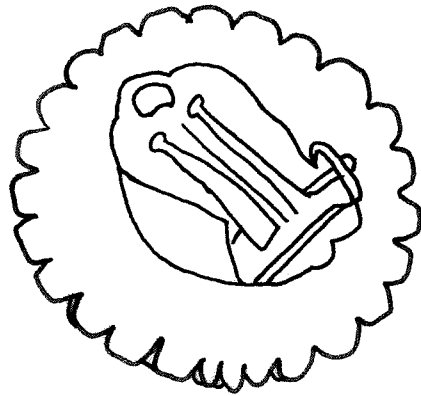
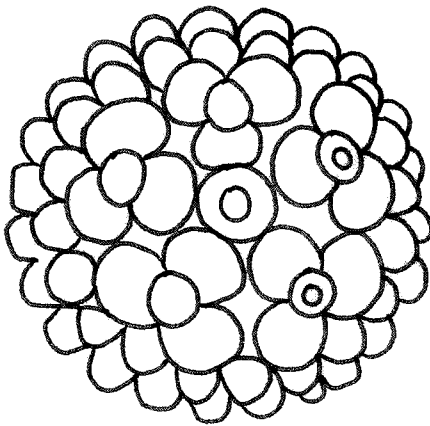
Örnek No	: 4
Fotoğraf No	: 73
Çizim No	: 5
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: 2.5 cm.

Çevre Genişliği	: -
Lületaş Parçalarının Formu	: Yuvarlak, çiçek formudur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: -
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Kaba bıçağı kullanılmıştır.
Süslemede	: İşleme bıçağı, freze ve uçları kullanılmıştır.
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaş, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: Küpe klipsi kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma tekniği uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşın doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
Süslemede	: -
Seçilen Konu	: Bitkisel (çiçekler) ve geometrik (yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Biçimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Küpe yuvarlak formda olup merkezde yer alan yuvarlak motif etrafına dört adet çiçek motifi sıralanmaktadır. On iki dilimle çevrelenen dış kenar küpeyi tamamlamaktadır. Küpenin arka kısmında ise kulağa tutturulmak üzere yerleştirilmiş bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad. No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 5: 4' nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİŞİ

Örnek No	: 5
Fotoğraf No	: 74
Çizim No	: 6
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Kolleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Gürgenci pasajı No:44/28 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: 2.5 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak çiçek formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Küpe klipsi kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu

: Bitkisel (çiçekler) ve geometrik (yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi

: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Küpe yuvarlak formda olup merkezde yer alan

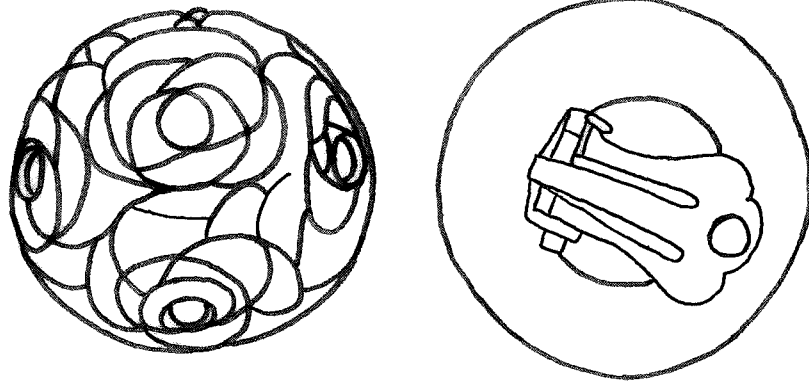
Yuvarlak motif etrafına üç taç yapraklı beş adet çiçek motifi sıralanmaktadır. Küpenin dış kenarı iki sıra halinde yan yana sıralanmış yuvarlaklar çevrelenmiştir. Arka kısımda ise kulağa tutturulmak üzere yerleştirilmiş bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı

: Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1939.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşlı işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad. Gürgenci pasajı No:44/28 Eskişehir.

Çizim No 6: 5' nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 6
Fotoğraf No	: 75
Çizim No	: 7
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Kolleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: 2 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Küpe klipsi kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkise bezeme (çiçekler) kullanılmıştır.

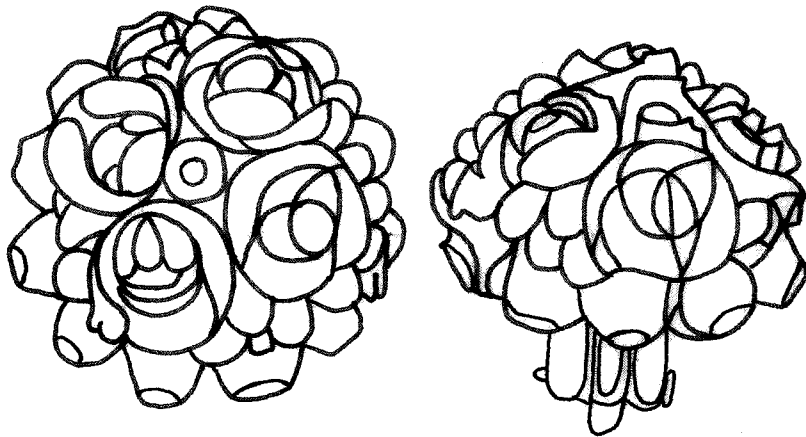
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Küpe yuvarlak formda olup merkezde bir çiçek motifi bulunmaktadır. Bu motifin etrafını aynı çiçektir. Küpenin arkasında kulağa tutturulmak üzere yerleştirilmiş bir klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağazası işletmecisidir.
Açık Adresi : Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 7: 6'nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİŞİ

Örnek No : 7

Fotoğraf No : 76

Çizim No : 8

İlgili Koleksiyon : Aydın Lütfi Konçak.

Koleksiyonun Açık Adresi : Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

İnceleme Tarihi

1.İnceleme : 30.05.2000.

2.İnceleme : 20.08.2000.

3.İnceleme : 19.10.2000.

Ürünün Yapılış Tarihi : 2000.

Ürünün Cinsi : Küpe.

Ürünün Boyutları

En : 0.8 cm.

Boy : 4 cm.

Yükseklik : -

Çap : -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak formudur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları,iskarpile,kargaburnu kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı.parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Sentetik boncuklar,tel, küpe klipsi kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Sarı renkli sentetik boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

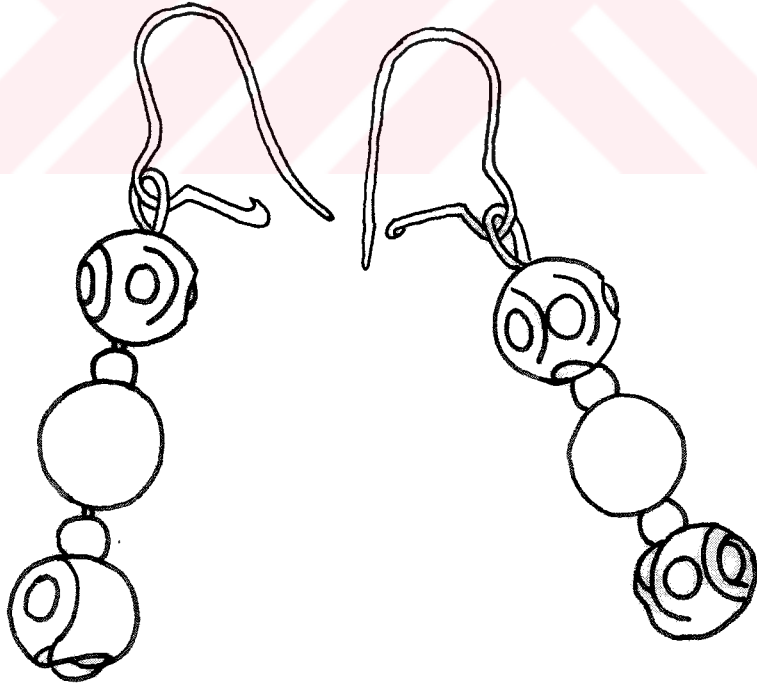
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Küpe 0.8mm çapında yuvarlak formu üzeri iç içe geçmiş ve yan yana sıralanmış yuvarlak motiflerle süslü üç adet lületaşı taneden meydana gelmektedir. Lületaşı tanelerin aralarında ise iki adet sentetik boncuk yer almaktadır. Küpenin üst kısmında kulağa geçirilmek üzere hazırlanmış bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza İşletmecisidir.
Açık Adresi : Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 8: 7' nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİŞİ

Örnek No : 8
Fotoğraf No : 77
Çizim No : 9
İlgili Koleksiyon : Güler Hediyelik.
Koleksiyonun Açık Adresi : Asma kat,B-41,Esnaf sarayı,Eskişehir.
İnceleme Tarihi
 1.İnceleme : 30.05.2000.
 2.İnceleme : 20.08.2000.
 3.İnceleme : 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi : 2000.
Ürünün Cinsi :Küpe.
Ürünün Boyutları
 En : 1 cm.
 Boy : 3 cm.
 Yükseklik : -
 Çap : -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Silindir formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak formludur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı, torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları, iskarpile, kargaburnu kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Cam boncuklar, küpe klipsi ve tel kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile oyma ve kabartma teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Siyah renkli cam boncuk kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme (yuvarlaklar) kullanılmıştır.

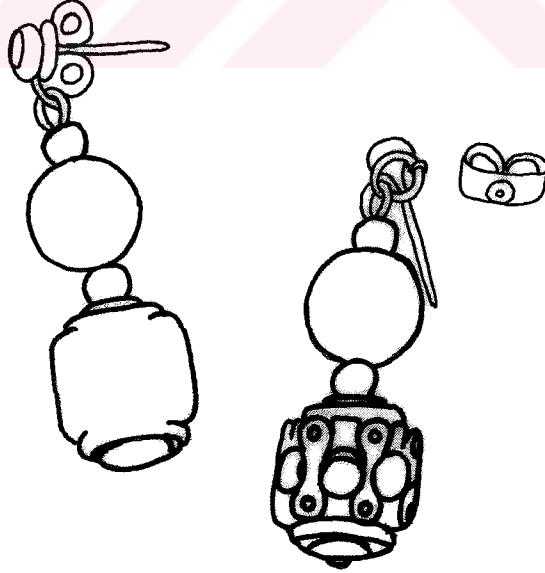
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Küpe 1x2cm boyutlarında bir adet silindir formlu lületaş taneden ve 0.8 mm çapında yuvarlak formlu bir adet cam boncuktan meydana gelmektedir. Lületaş ile cam boncuk arasında ve cam boncuk üzerinde iki adet sentetik boncuk yer almaktadır. Küpenin üst kısmında kulağa geçirilmek üzere hazırlanmış bir klips bulunmaktadır.

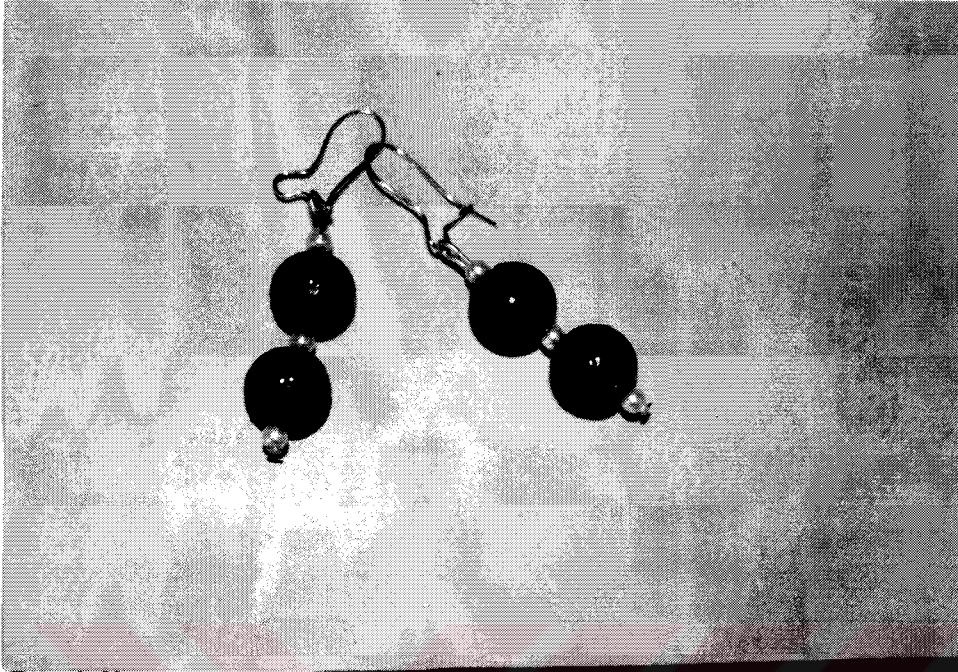
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Güler Arda.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1962.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisi.
Açık Adresi : Güler Hediyelik.Asma kat B-41, Esnaf sarayı,
Eskişehir.

Çizim No 9: 8'nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 9
Fotoğraf No	: 78
Çizim No	: 10
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Kolleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b, Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 3.9 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

- Çevre Genişliği** : -
- Lületaşı Parçaların Formu** : Yuvarlak formudur.
- Sentetik ve Cam Boncukların Formu** : Yuvarlak formudur.

Kullanılan Araçlar

- Üretimde** : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.
- Süslemede** : Freze ve uçları,iskarpile,kargaburnu kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

- Üretimde** : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.
- Süslemede** : Sentetik boncuklar,küpe klipsi,tel ve sentetik boya kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

- Üretim Tekniği** : Yontma ve tornada çekme tekniği uygulanmıştır.
- Süsleme Tekniği** : Sentetik boncuklarla süsleme tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

- Zeminde** : Lületaşı siyah sentetik boya ile renklendirilmiştir.
- Süslemede** : Beyaz renkli boncuk kullanılmıştır.

Seçilen Konu

: Geometrik bezeme(yuvarlak boncuklar) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi

: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

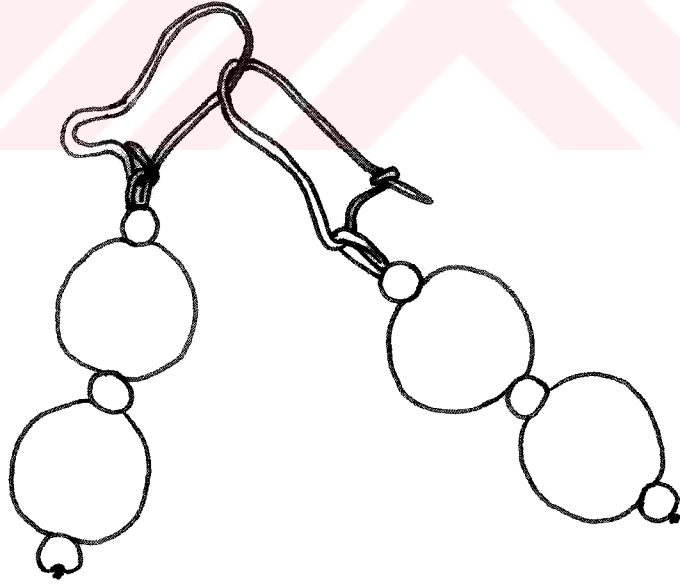
Kompozisyon

: Küpe 1 cm. çapında siyah sentetik boya ile renklendirilmiş iki adet lületaşı taneden ve 0.3 mm. çapında üç adet sentetik boncuktan meydana gelmektedir. Küpenin üst kısmında kulağa geçirilmek üzere yerleştirilmiş bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza İşletmecisidir.
Açık Adresi : Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 10: 9'olu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

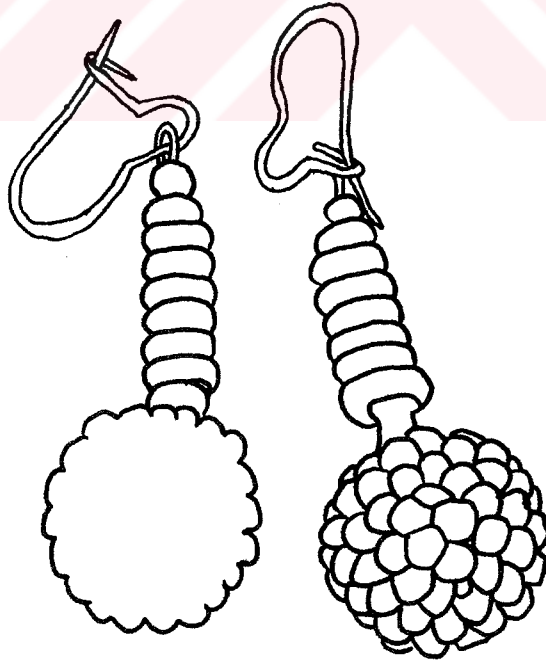
Örnek No	: 10
Fotoğraf No	: 79
Çizim No	: 11
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Kolleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad. No:40/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: 1.9 cm.
Boy	: 4 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği	: -
Lületaşı Parçaların Formu	: Yuvarlak ve silindir formudur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: Yuvarlak formudur.
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.
Süslemede	: Freze ve uçları,iskarpile,kargaburnu kullanılmıştır.
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaşı,parafin(balmumu) kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: Sentetik boncuklar,küpe klipsi ve tel kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma ve tornada çekme tekniği uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: Kazıma, freze ile kabartma ve sentetik boncuklarla süsleme teknikleri uygulanmıştır.
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
Süslemede	: Mavi renkli boncuklar kullanılmıştır.
Seçilen Konu	: Geometrik bezeme(yuvarlaklar,silindir) kullanılmıştır.
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Küpe 1.9 cm. çapında yuvarlak formu olup 0.7 cm.x 1.2 cm.boyutlarında iki lületaşı parçadan meydana gelmektedir.Bu parçaların aralarında ise iki adet mavi renkli sentetik boncuk bulunmaktadır.Küpenin üst kısmında kulağa geçirilmek üzere yerleştirilmiş bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum. Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 11: 10' nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 11
Fotoğraf No	: 80
Çizim No	: 12
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad. No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Küpe.
Ürünün Boyutları	
En	: 1.8 cm.
Boy	: 6 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

- Çevre Genişliği** : -
- Lületaşı Parçaların Formu** : Yuvarlak formludur.
- Sentetik ve Cam Boncukların Formu** : Yuvarlak formludur.

Kullanılan Araçlar

- Üretimde** : Kaba bıçağı ,torna ve iskarpile kullanılmıştır.
- Süslemede** : İskarpile ve karga burnu kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

- Üretimde** : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.
- Süslemede** : Sentetik boncuklar,metal parçaları ve tel kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

- Üretim Tekniği** : Yontma ve tornada çekme teknikleri uygulanmıştır.
- Süsleme Tekniği** : Kazıma ve sentetik boncuklarla süsleme teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

- Zeminde** : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
- Süslemede** : Mavi renkli boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu

- : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi

- : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

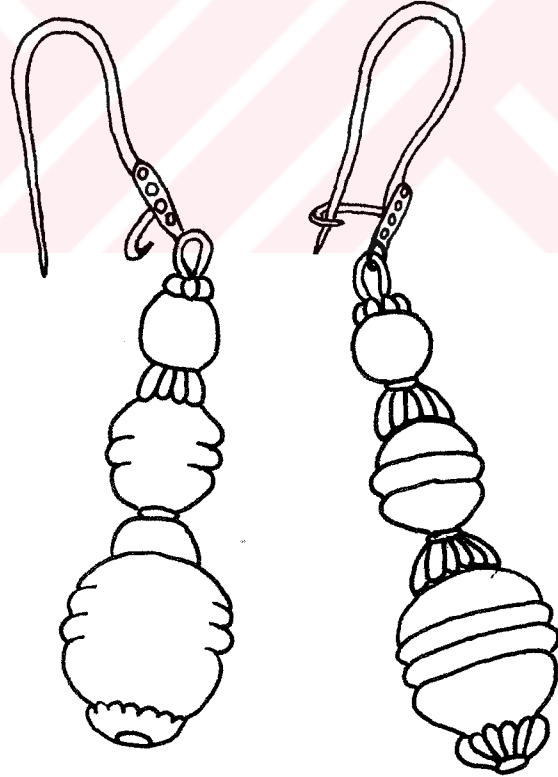
Kompozisyon

- : Küpe 1 ve 1.8 cm çapında iki adet lületaşı tane-
den,0.6 cm. çapında bir adet boncuktan meydana gelmekte bu parçaların aralarında ise metal parçalar bulunmaktadır.Küpenin üst kısmında ise kulağa geçirilmek üzere yerleştirilmiş bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

- Adı- Soyadı** : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 12: 11'nolu küpenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 12
Fotoğraf No	: 81
Çizim No	: 13
İlgili Koleksiyon	: Kıymet Tuna.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Arkeoloji müzesi,Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 11.02.1999.
2.İnceleme	: 12.11.1999.
3.İnceleme	: -
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1973.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 2.2 cm.
Boy	: 72 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları,iskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Vidalı klipsive sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornadan geçirme tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu

: Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi

: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon

: Kolye, yuvarlak formlu üzeri çiçek motifleri ile süslü otuz bir adet lületaş tanenin sentetik iplik üzerine yan yana dizilmesi ile meydana gelmektedir.Lületaş taneler arasında ise 0.3 mm çapında sentetik boncuklar bulunmaktadır. Kolyenin iki ucunda uçları birleştiren vidalı klips bulunmaktadır.

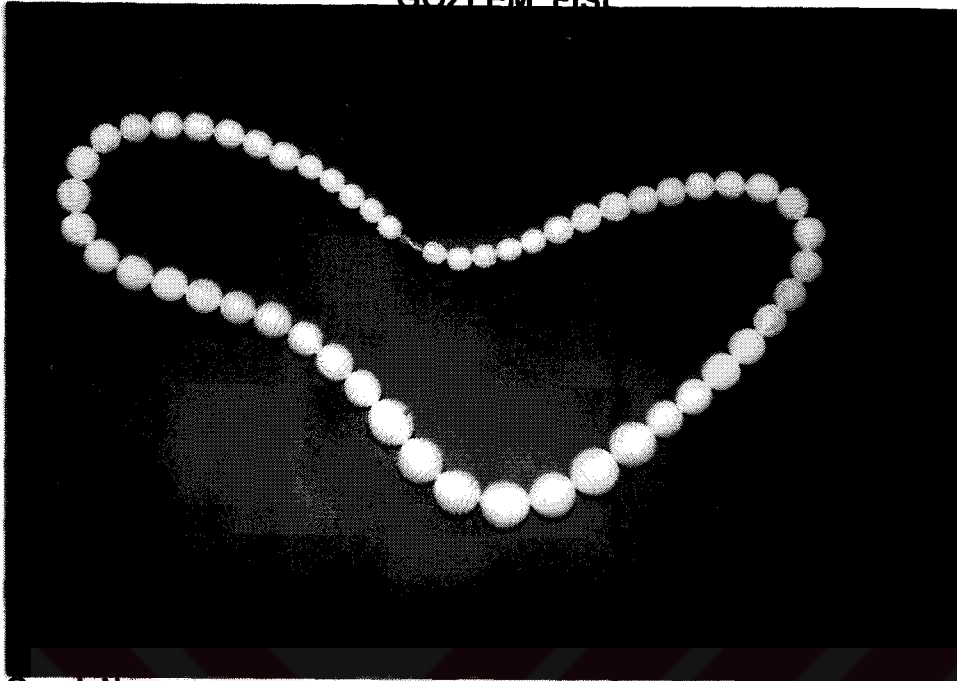
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Kıymet Tuna.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1958.
Öğrenim Durumu : Üniversite mezunudur.
Mesleği : Arkeologdur.
Açık Adresi : Arkeoloji Müzesi,Eskişehir.

Çizim No 13: 12' nolu kolyenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 13
Fotoğraf No	: 82
Çizim No	: 14
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad. No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 2 cm.
Boy	: 66 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : İskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Vidalı klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kazıma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

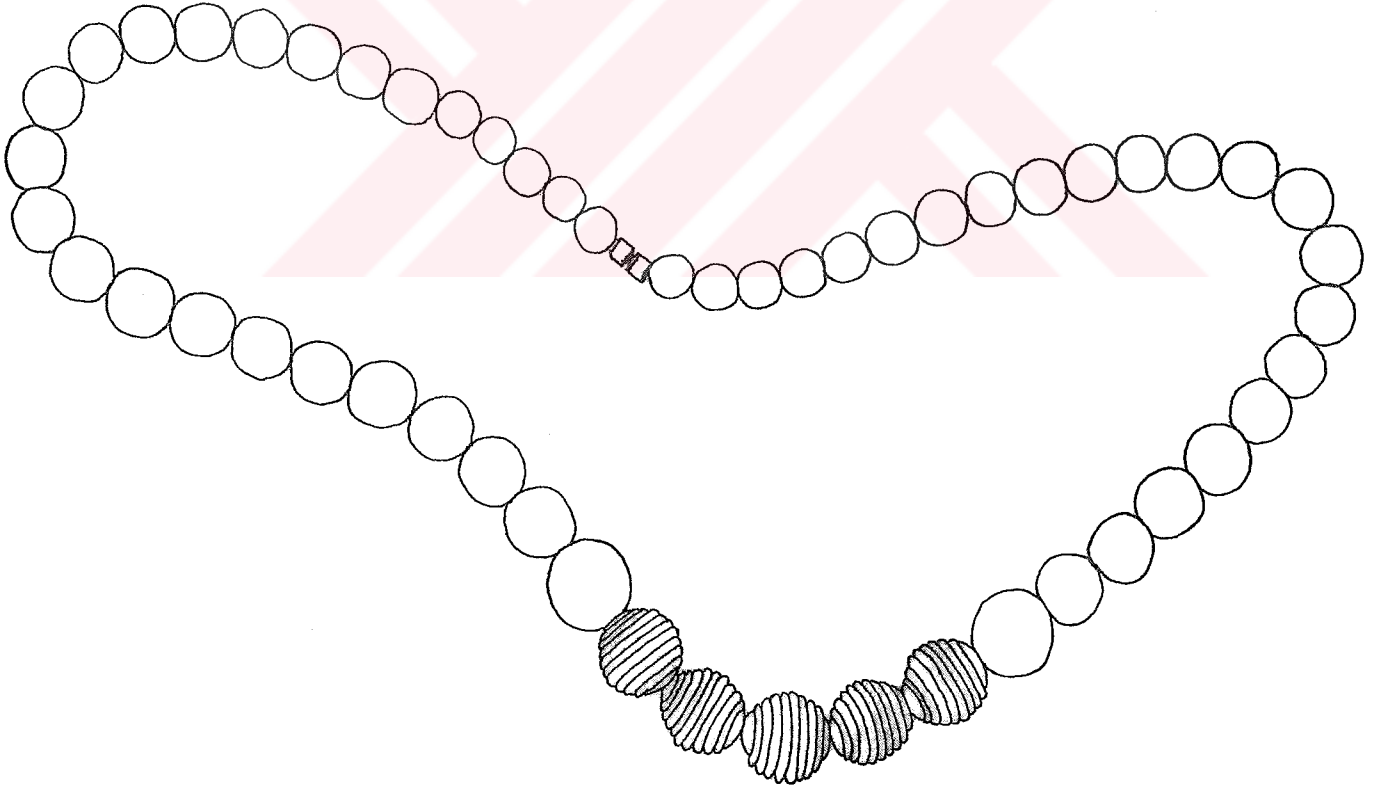
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kolye,üzerlerinde birbirine paralel çizgilerin yer aldığı yuvarlak formlu çapı 1 ile 2 cm. arasında değişen, ortadan yanlara doğru küçülen elli üç adet lületaşı tanenin dizilmesinden meydana gelmektedir. Kolyenin iki ucunda ,uçları birleş-tiren vidalı bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcaalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 14: 13' nolu kolyenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 14
Fotoğraf No	: 83
Çizim No	: 15
İlgili Koleksiyon	: Güler Hediyelik.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Asma kat, B-41, Esnaf sarayı, Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 1.5 cm.
Boy	: 41 cm.
Yükseklik	: 0.5 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : İskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Çengelli klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kolye,0.6 mm.çapında,yuvarlak formlu,yan yana ve üst üste sıralanmış lületaşı tanelerden meydana gelmektedir.Taneler sentetik iplikle örülerek birleştirilmiştir.Kolyenin iki ucunda uçları birleştiren çengelli bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Güler Arda.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1962.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Güler Hediyelik.Asma kat,B-41,Esnaf sarayı,
Eskişehir.

Çizim No 15: 14'nolu kolyenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 15
Fotoğraf No	: 84
Çizim No	: 16
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 2 cm
Boy	: 45 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak formludur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları,iskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Sentetik boncuklar,çengelli klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornadan geçirme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Sentetik boncuklarla süsleme tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Sarı renkli sentetik boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme(çiçekler) kullanılmıştır.

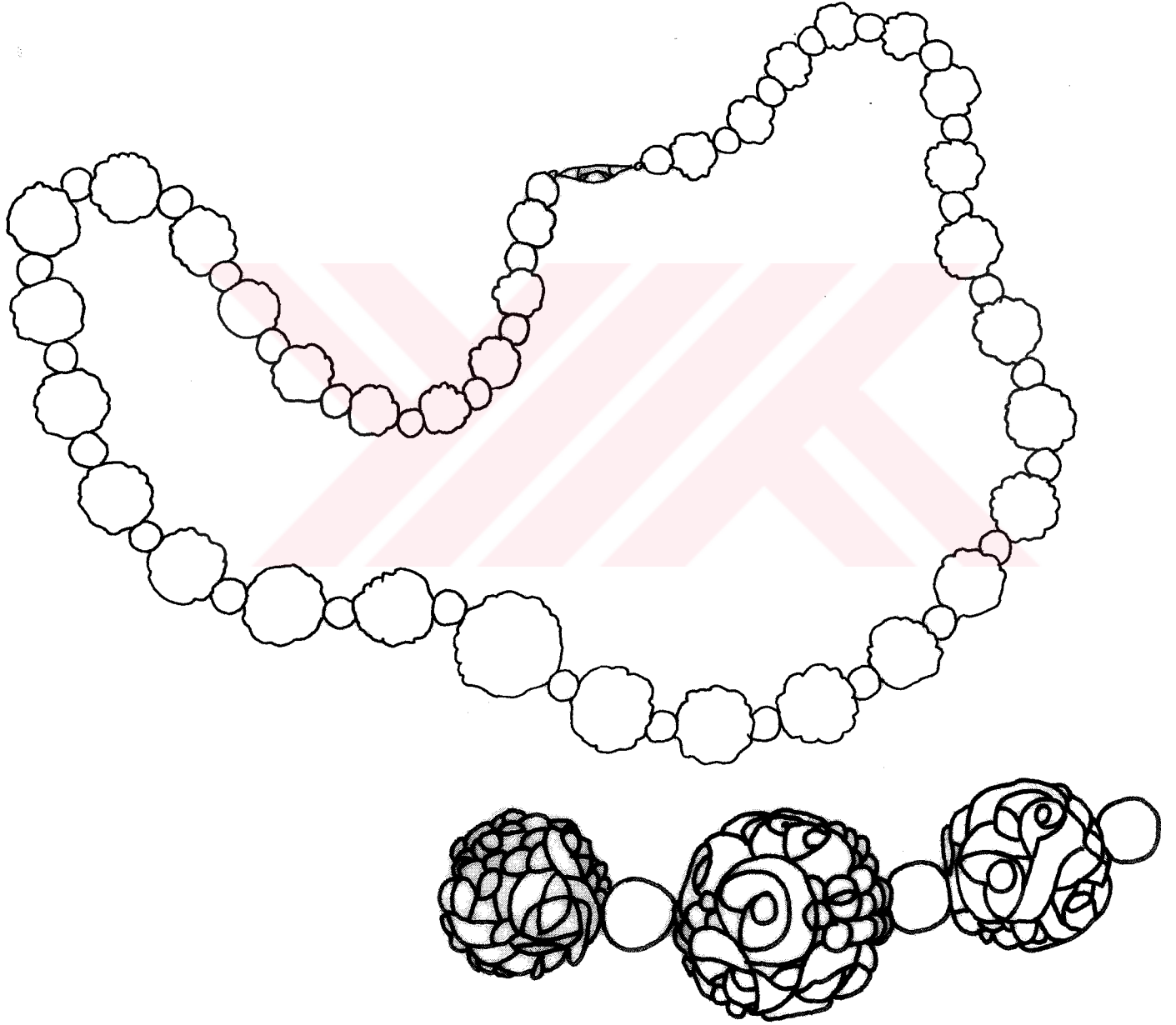
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kolye, çapları 1.9 ile 2.2 cm. arasında değişen yuvarlak formlu, üzeri yuvarlak ve çiçek motifleri ile süslü otuz üç adet lületaşı tanenin sentetik iplik üzerine yan yana dizilmesi ile meydana gelmektedir.Bu tanelerin aralarında çapları 1.6 cm. üzerleri düzlületaşı taneler bulunmaktadır.Kolyenin iki ucunda çengelli klips bulunmaktadır.

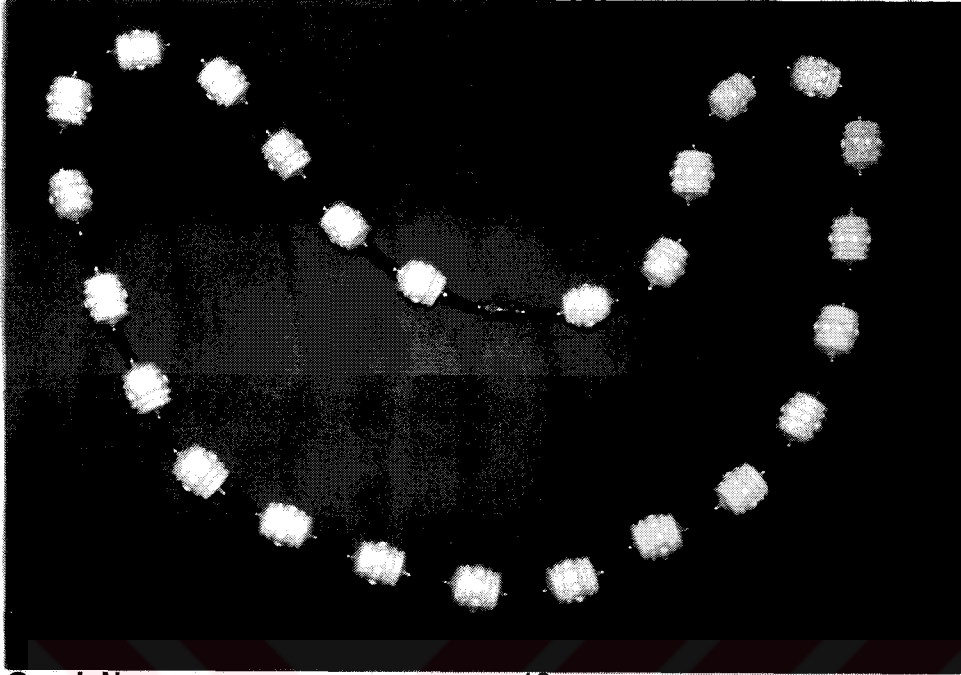
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

- Doğum Yeri-Yılı** : Kırcalı-1959.
- Öğrenim Durumu** : Ortaokul mezunudur.
- Mesleği** : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
- Açık Adresi** : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad. No:44/4,
Eskişehir.

Çizim No 16: 15' nolu kolyenin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 16
Fotoğraf No	: 85
Çizim No	: 17
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 59 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Silindir formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak ve silindir formludur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı ve torna kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları,iskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Sentetik ve cam boncuklar,vidalıklips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile oyma ve kabartma,cam ve sentetik boncuklarla süsleme tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Siyah ve sarı renkli boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kolye 1x1.1 cm. boyutlarında silindir formlu üzeri yuvarlak motiflerle süslü lületaşı tanelerin yan yana sıralanarak aralarına 0.3 mm. çapında sentetik boncuk ve 0.2x3.6 mm çapında cam boncukların yerleştirilerek sentetik iplik üzerine dizilmesiyle meydana gelmektedir.Kolyenin iki ucunda vidalı klips bulunmaktadır.

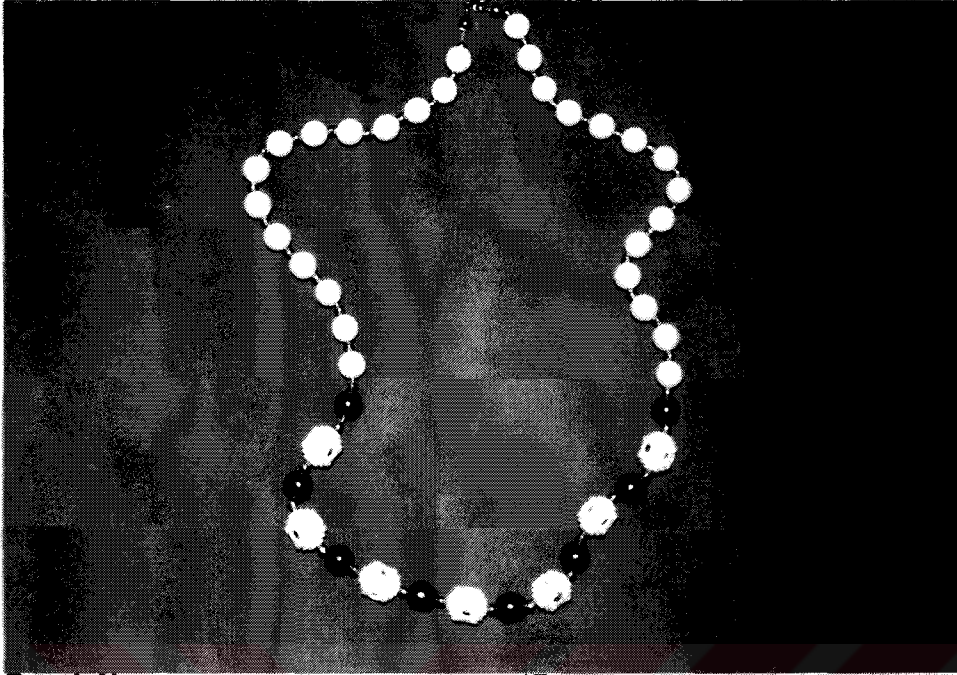
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı	: Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu	: Ortaokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi	: Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4 Eskişehir.

Çizim No 17: 16' nolu kolyenin çizimi.

GÖZLEM Fişi

Örnek No	: 17
Fotoğraf No	: 86
Çizim No	: 18
İlgili Koleksiyon	: Güler Hediyelik.
Kolleksiyonun Açık Adresi	: Asma kat,B-41,Esnaf sarayı,Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 52 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Silindir formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak formludur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı ve torna kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları,iskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Sentetik ve cam boncuklar,çengelli klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile oyma ve kabartma,cam,sentetik boncuklarla süsleme teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Siyah ve sarı renkli boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kolye,1x1.2 cm. boyutlarında üzeri yuvarlak motiflerle süslü yedi adet lületaşı tane,0.8 mm. çapında yuvarlak formlu yirmi sekiz adet lületaşı tanenin sentetik iplik üzerine dizilmesiyle meydana gelmektedir.Bu tanelerin aralarında ise çapı 0.8 mm. olan cam ve çapı 0.3 mm olan sentetik boncuklar ,iki uçta ise klips bulunmaktadır.

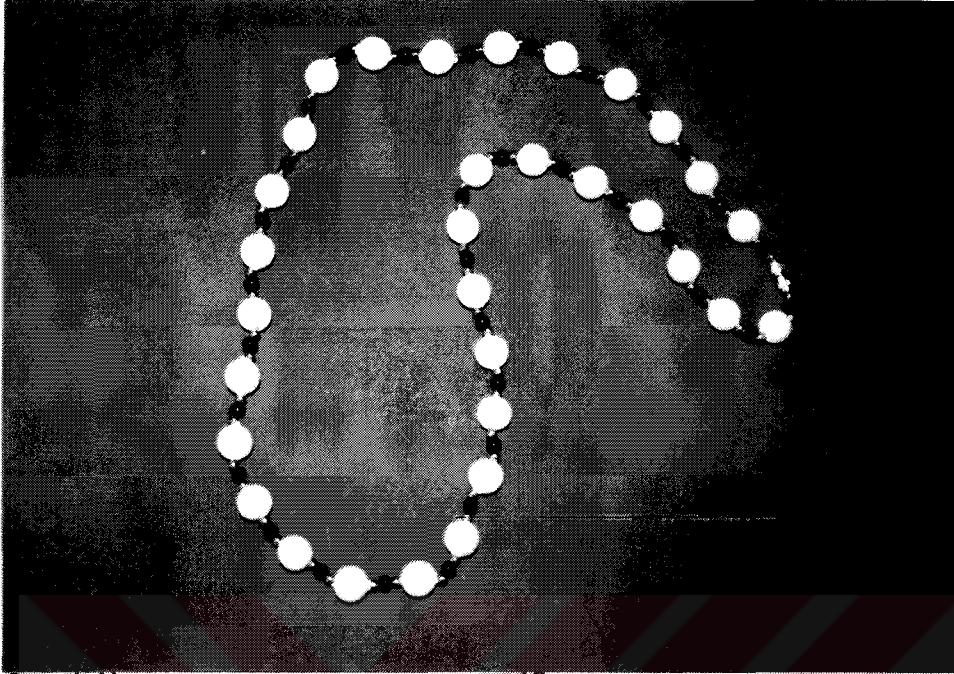
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : GülerArda.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1962.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Güler Hediyelik.Asma kat,B-41,Esnaf sarayı,
Eskişehir.

Çizim No 18: 17'nolu kolyenin çizimi

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 18
Fotoğraf No	: 87
Çizim No	: 19
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b, Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Kolye.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 59 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak formludur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı ve torna kullanılmıştır.

Süslemede : Iskarpile kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Sentetik boncuklar,vidalı klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornada çekme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Sentetik boncuklarla süsleme tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Siyah ve sarı rekli boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

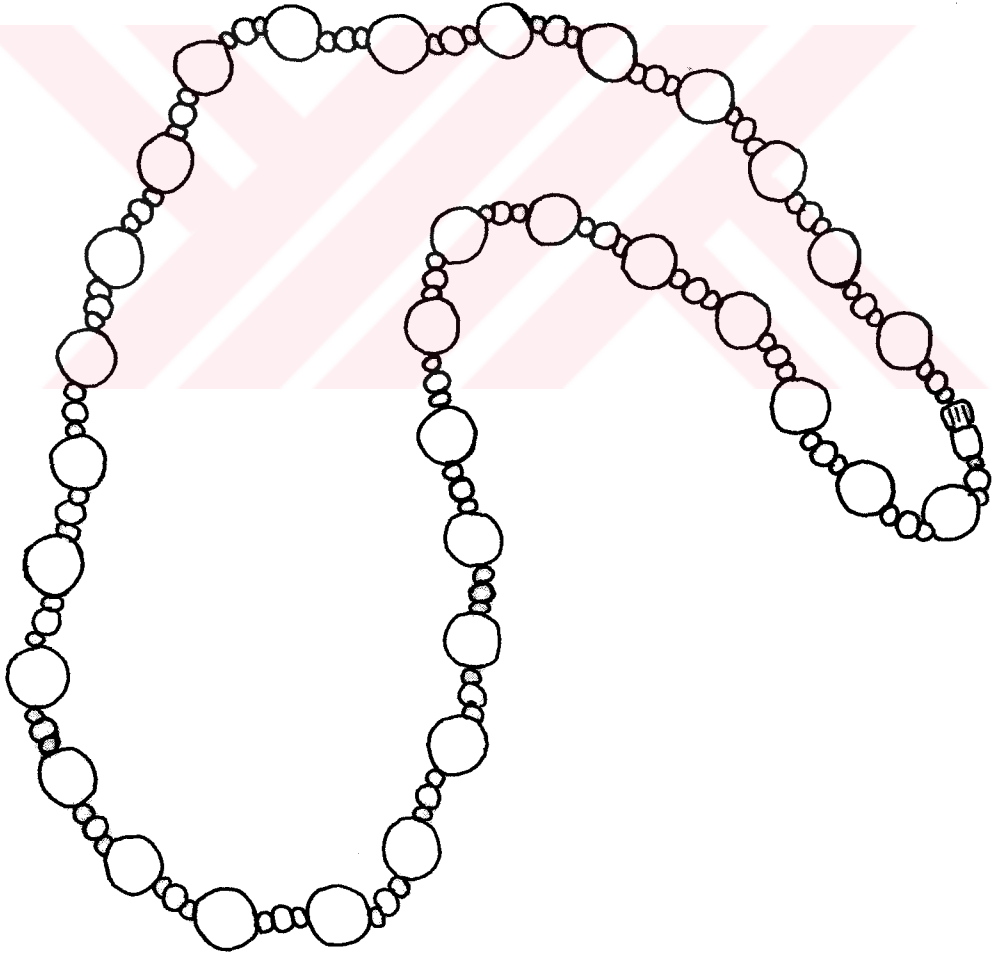
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kolye,çapı 1 cm olan yuvarlak formlu otuz iki adet lületaşı taneden meydana gelmiş olup bu tanelerin aralarında çapı 0.3 ve 0.5 mm. olan sentetik boncuklar yer almaktadır.Kolyenin iki ucunda uçları birleştiren vidalı bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

- Doğum Yeri-Yılı** : Eskişehir-1929.
- Öğrenim Durumu** : Ortaokul mezunudur.
- Mesleği** : Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
- Açık Adresi** : Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:87/b Eskişehir.

Çizim No 19: 18'nolu kolyenin çizimi

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 19
Fotoğraf No	: 88
Çizim No	: 20
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:48/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: 3.2 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

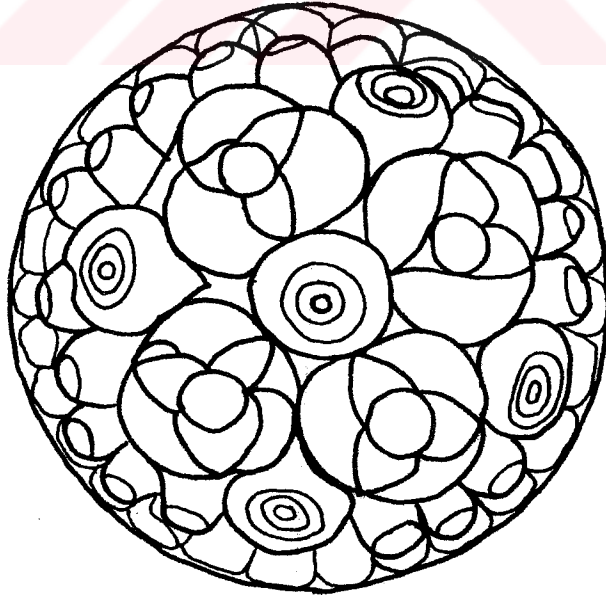
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Yuvarlak formlu olan broşun merkezinde iç içe geçmiş yuvarlaklardan meydana gelen bir motif yer almakta bu motifin etrafını dört adet çiçek motifi çevrelemektedir. Çiçek motiflerinin aralarında merkezde bulunan motifin tekrarı ve yana sıralanmış yuvarlak motifler bulunmakta , broşun arka kısmında ise klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1939.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaş işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa-
sajı No:48/1 Eskişehir.

Çizim No 20: 19' nolu broşun çizimi

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 20
Fotoğraf No	: 89
Çizim No	: 21
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:40/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 0.8 cm.
Çap	: 3.5 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kabartarak yontma ve freze ile kabartma teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme (çiçek, yaprak) bezeme kullanılmıştır.

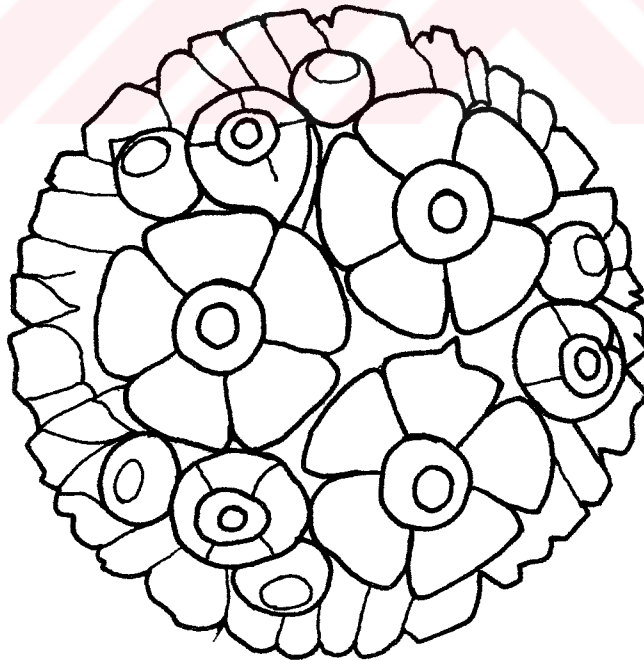
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Yuvarlak formlu olan broşun ortasında beş taç yapraktan meydana gelen üç adet çiçek motifi yer almaktadır. Bu motiflerin etrafında küçük çiçek motifleri bulunmaktadır. Broşun dış kısmını yan yana sıralanmış yaprak motifleri çevrelemektedir. Arka kısımda ise klips yer almaktadır.

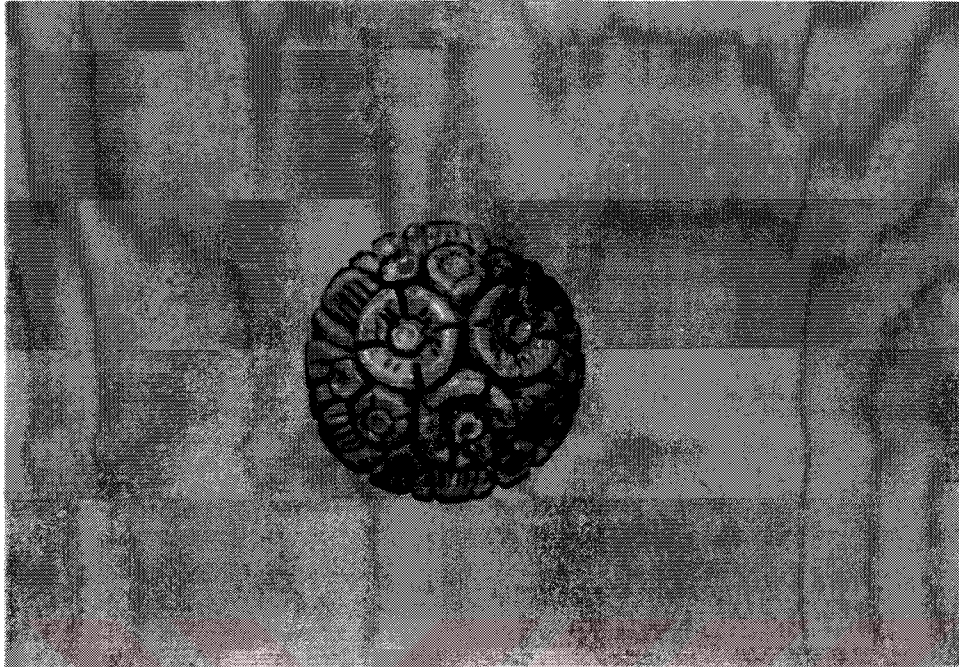
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

- Doğum Yeri-Yılı** : Kırcalı-1959.
- Öğrenim Durumu** : Ortaokul mezunudur.
- Mesleği** : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
- Açık Adresi** : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 21: 20'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 21
Fotoğraf No	: 90
Çizim No	: 22
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 0.6 cm.
Çap	: 3.2 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin/balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Sentetik boya ve iğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kabartarak yontma ve freze ile kabartma teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşı kahverengi sentetik boya ile renklendirilmiştir.

Süslemede :

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme (çiçek ve yapraklar) kullanılmıştır.

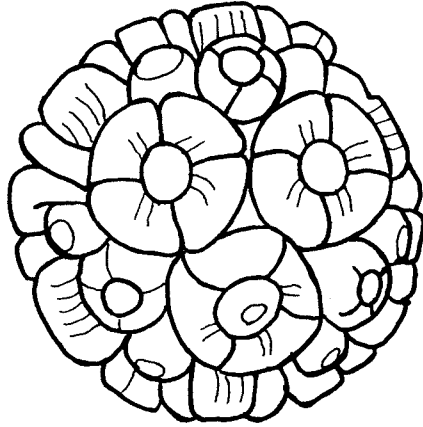
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Yuvarlak formlu olan broşun orta kısmında dört taç yapraktan meydana gelen üç adet çiçek motifi bulunmaktadır. Bu motiflerin etrafını küçük çiçek motifleri, broşun dış kenarını ise yan yana sıralanmış yaprak motifleri çevrelemektedir. Arka kısımda iğneli bir klips bulunmaktadır.

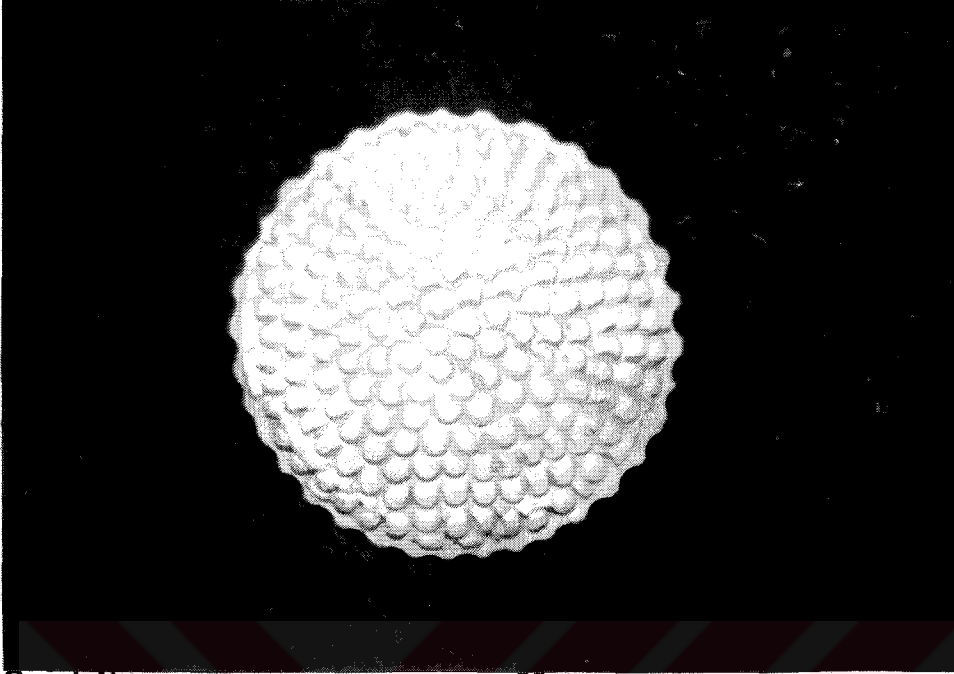
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağazası işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 22: 21' nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 22
Fotoğraf No	: 91
Çizim No	: 23
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 0.8 cm.
Çap	: 4.5 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Broş klipsi kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Beyaz(lületaşının kendi rengi) kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Geometrik(yuvarlaklar) bezeme kullanılmıştır.

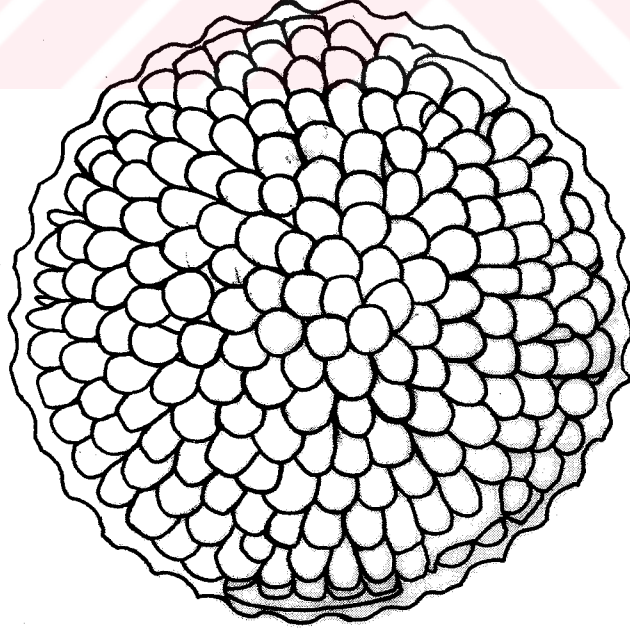
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Yuvarlak formulu olan broşür yüzeyi merkezden dışa doğru tekrar eden yuvarlak motiflerle süslenmiştir. Broşun dış kısmı dilimlerle çevrelenmektedir. Arka kısmında ise bir klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

- Doğum Yeri-Yılı** : Eskişehir-1929.
- Öğrenim Durumu** : Ortaokul mezunudur.
- Mesleği** : Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
- Açık Adresi** : Firma Aykon. Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 23: 22'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM EİSİ

Örnek No	: 23
Fotoğraf No	: 92
Çizim No	: 24
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 0.8 cm.
Çap	: 4.5 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formlidir.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği kullanılmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme (çiçek) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

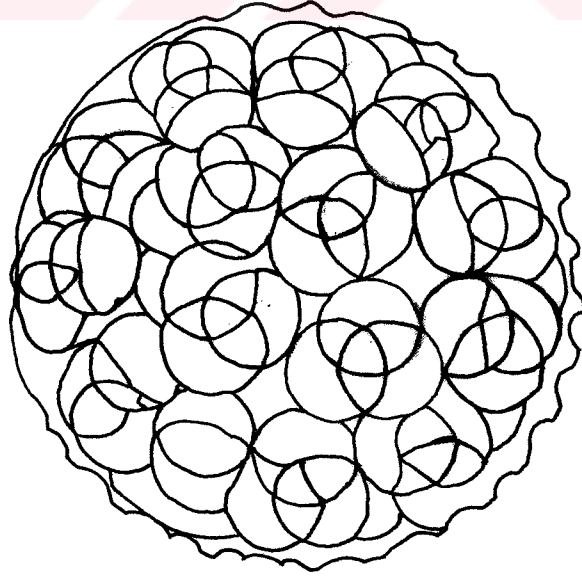
Kompozisyon : Yuvarlak formlu olan broşun orta kısmında yer alan dört adet çiçek motifinin etrafı yine aynı motiflerin tekrarı ile çevrelenmiştir. Dış kenarda ise yan yana sılanmış dilimler bulunmaktadır. Broşun arka kısmında klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1929.

Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi : Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b
Eskişehir.

Çizim No 24: 23' nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 24
Fotoğraf No	: 93
Çizim No	: 25
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:4/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: -
Boy	: -
Yükseklik	: 0.5 cm.
Çap	: 3.5 cm.

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme(çiçek) kullanılmıştır.

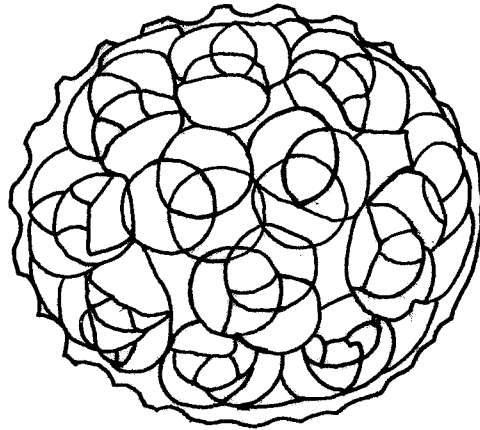
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Yuvarlak formlu olan broşun orta kısmında üç adet çiçek motifi yer almakta, bu motiflerin yan yana sıralanan tekrarı ile çevrelenmektedir. Broşun dış kenarında dilimler yer almaktadır. Arka kısımda ise bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfü Konçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu	: Ortaokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaş işlecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi	: Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 25: 24'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 25
Fotoğraf No	: 94
Çizim No	: 26
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.05.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3 cm.
Boy	: 3 cm.
Yükseklik	: 0.8 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Kalp formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Beyaz/(lületaşının kendi rengi) kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

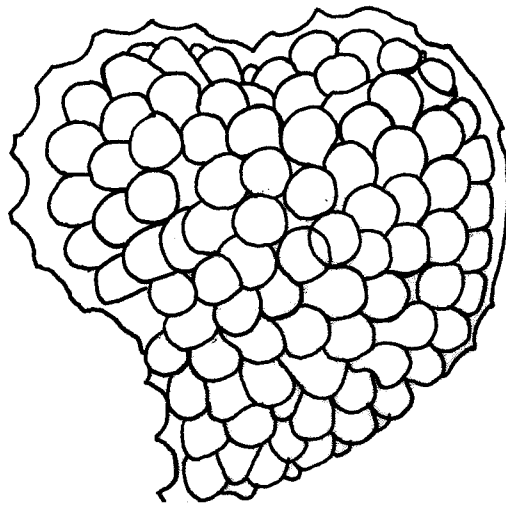
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kalp formunda olan broşun yüzeyi yan yana ve üst üste sıralanmış yuvarlak motiflerle süslenmiştir. Dış kenarda ise broşu çevreleyen dilimler yer almaktadır. Arka kısmında ise klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu	: Ortaokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi	: Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 26: 25'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 26
Fotoğraf No	: 95
Çizim No	: 27
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No: 8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1. İnceleme	: 30.05.2000.
2. İnceleme	: 20.08.2000.
3. İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3.7 cm.
Boy	: 4.7 cm.
Yükseklik	: 0.7 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Kalp formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme (çiçekler) kullanılmıştır.

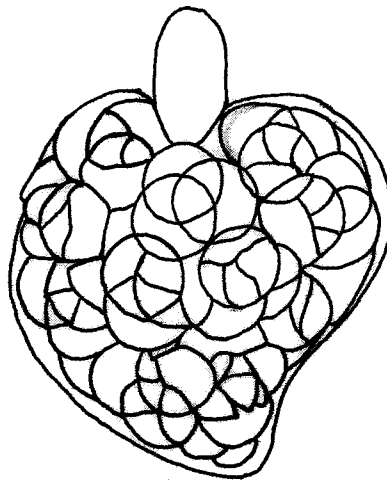
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Kalp formunda olan broşun orta kısmında üç adet çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifleri aynı motifin tekrarı çevrelemektedir. Broşun arka kısmında klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu	: Ortaokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi	: Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 27: 26'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 27
Fotoğraf No	: 96
Çizim No	: 28
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:48/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3 cm.
Boy	: 5 cm.
Yükseklik	: 1 cm.
Çapı	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Oval formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

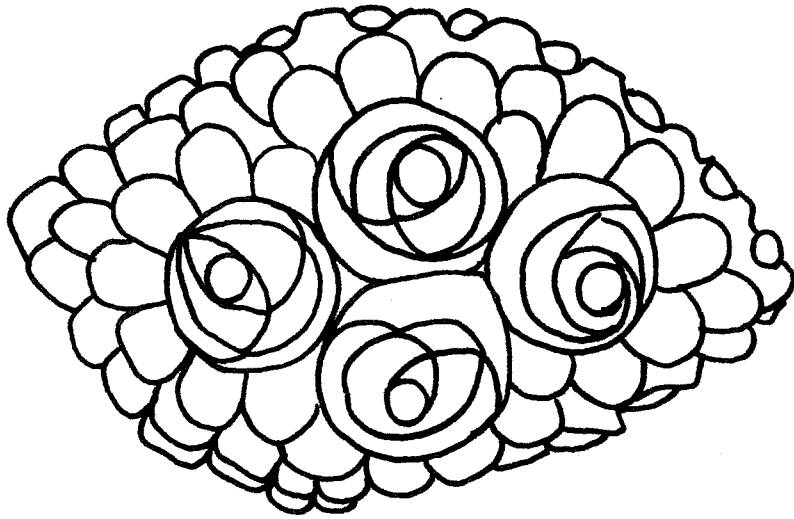
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Oval formlu olan broşun orta kısmında güle benzeyen dört adet çiçek motifi bulunmaktadır. Bu çiçekleri yuvarlak motifler çevrelemektedir. Broşun arka kısmında klips bulunmaktadır.

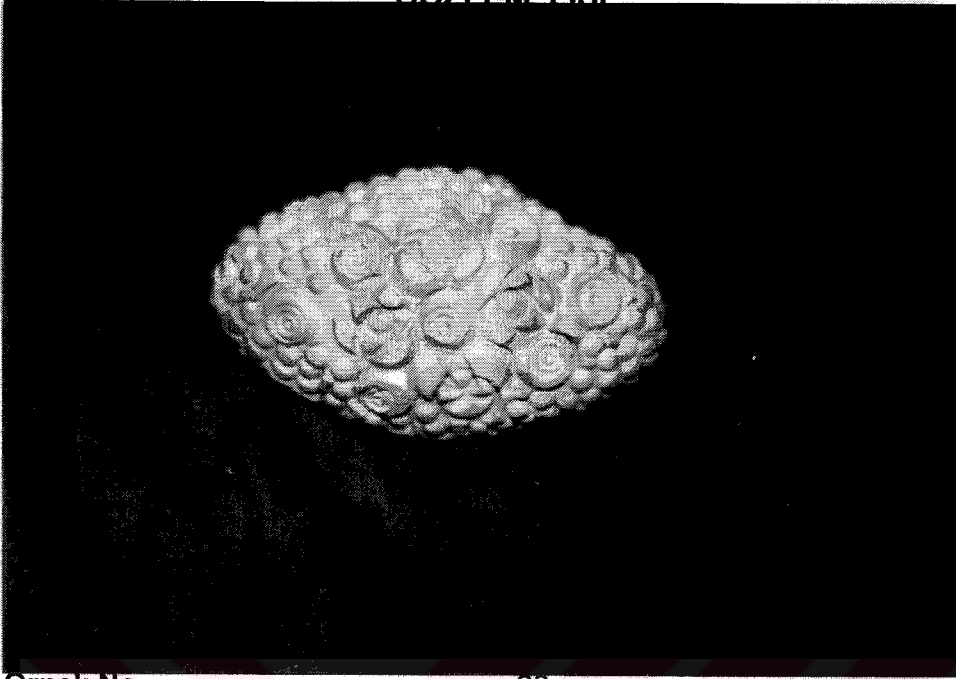
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : İsmail Ayan.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1955.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Gürgenci pa-
sajı No:44/1 Eskişehir.

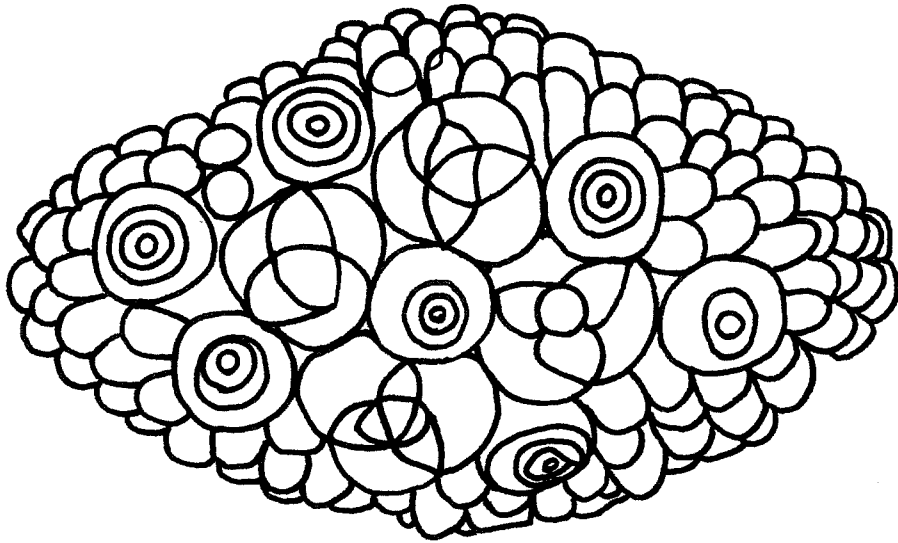
Çizim No 28: 27'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM EİSİ

Örnek No	: 28
Fotoğraf No	: 97
Çizim No	: 29
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 4 cm.
Boy	: 6 cm.
Yükseklik	: 1.2 cm.
Çapı	: -

Çevre Genişliği	: -
Lületaşı Parçaların Formu	: Oval formludur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: -
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Kaba bıçağı kullanılmıştır.
Süslemede	: İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: İğneli klips kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma tekniği uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
Süslemede	: -
Seçilen Konu	: Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) kullanılmıştır.
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Oval formlu olan broşun merkezinde iç içe geçmiş yuvarlaklardan oluşan bir motif bulunmaktadır. Bu motifin etrafında ise dört adet çiçek motifi yer almakta çiçek motiflerinin etrafında ise merkezdeki motifin tekrarı bulunmaktadır. Dışta ise bu motifleri yan yana sıralanmış yuvarlak motifler çevrelemekte ve arkada klips bulunmaktadır.
Kaynak Kişi Künyesi	
Adı- Soyadı	: İsmail Ayan.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1955.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa-
sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 29: 28'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 29
Fotoğraf No	: 98
Çizim No	: 30
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:48/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1999.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 4 cm.
Boy	: 7 cm.
Yükseklik	: 1.2 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Oval formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

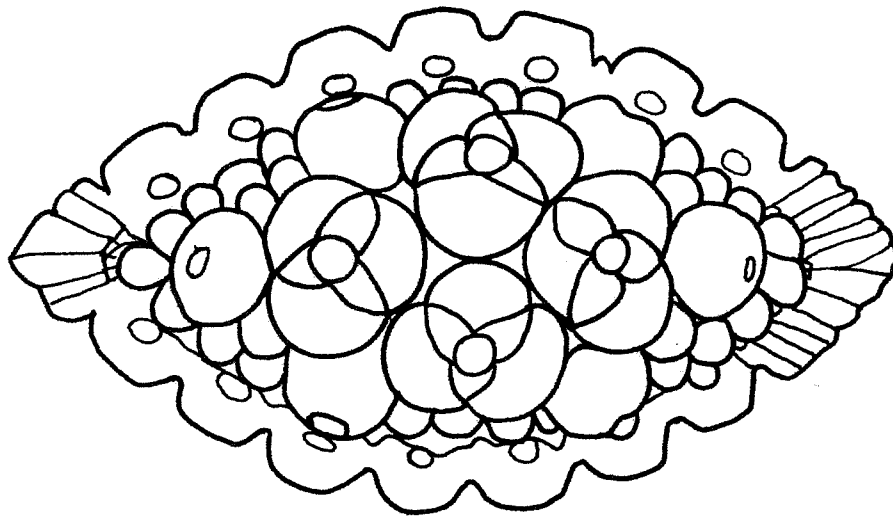
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Oval biçimli olan broşun orta kısmında dört adet çiçek motifi bulunmaktadır. Bu motiflerin etrafında küçüklü büyüklü yuvarlak motifler yer almaktadır. Dış kenar ise ortası delik olan dilimlerle çevrilidir. Broşun arka kısmında bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : İsmail Ayan.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1955.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa-
sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 30: 29' nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 30
Fotoğraf No	: 99
Çizim No	: 31
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskisehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3 cm.
Boy	: 5 cm.
Yükseklik	: 1.2 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Oval formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği kullanılmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

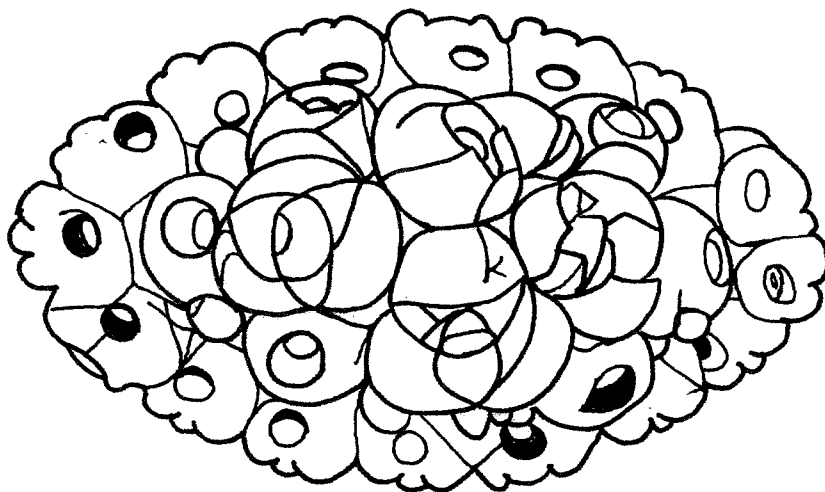
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Oval formlu olan broşun ortasında dört adet çiçek motifi ve bu motifleri çevreleyen yuvarlak motifler yer almaktadır. Dış kenarı ise orta delik olan dilimler çevrelemektedir. Broşun arka kısmında klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : İsmail Ayan.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1955.
Öğrenim Durumu : İlkokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa-
sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 31: 30'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 31
Fotoğraf No	: 100
Çizim No	: 32
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3.5 cm.
Boy	: 5 cm.
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Damla formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme (çiçekler) kullanılmıştır.

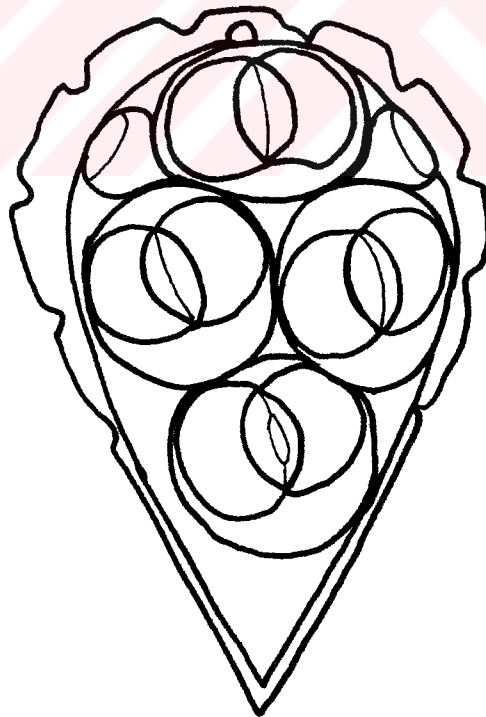
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Biçimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Damla formlu olan broşun orta kısmında dört adet çiçek motifi yer almaktadır. Dış kenar ise dilimlerle çevrelenmiştir. Broşun arka kısmında ise bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : İsmail Ayan.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1955.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa-Sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 32: 31'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 32
Fotoğraf No	: 101
Çizim No	: 33
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.05.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3 cm.
Boy	: 6 cm.
Yükseklik	: 1 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşları Parçalarının Formu : Damla formudur.

Sentetik ve Cam Boncuklarının Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşları, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniğı : Yontma tekniğı uygulanmıştır.

Süsleme Tekniğı : Freze ile kabartma tekniğı uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının kendi rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel (çiçekler) ve geometrik (yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

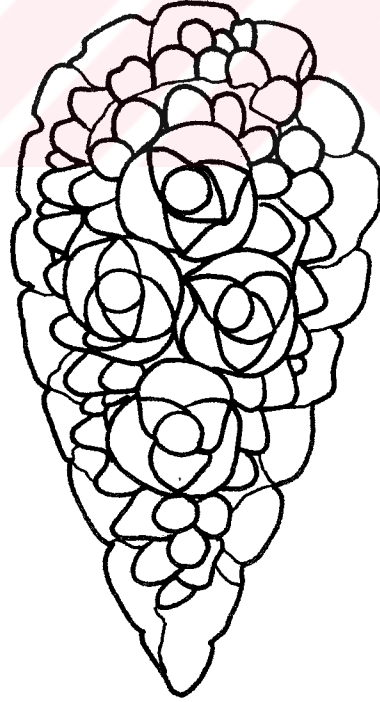
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Damla formu olan broşun orta kısmında dört adet çiçek motifi yer almaktadır. Bu çiçekleri yuvarlak motifler çevrelemektedir. Broşun dış kenarında ise dilimler bulunmaktadır. Arka kısımda bir klips bulunmaktadır.

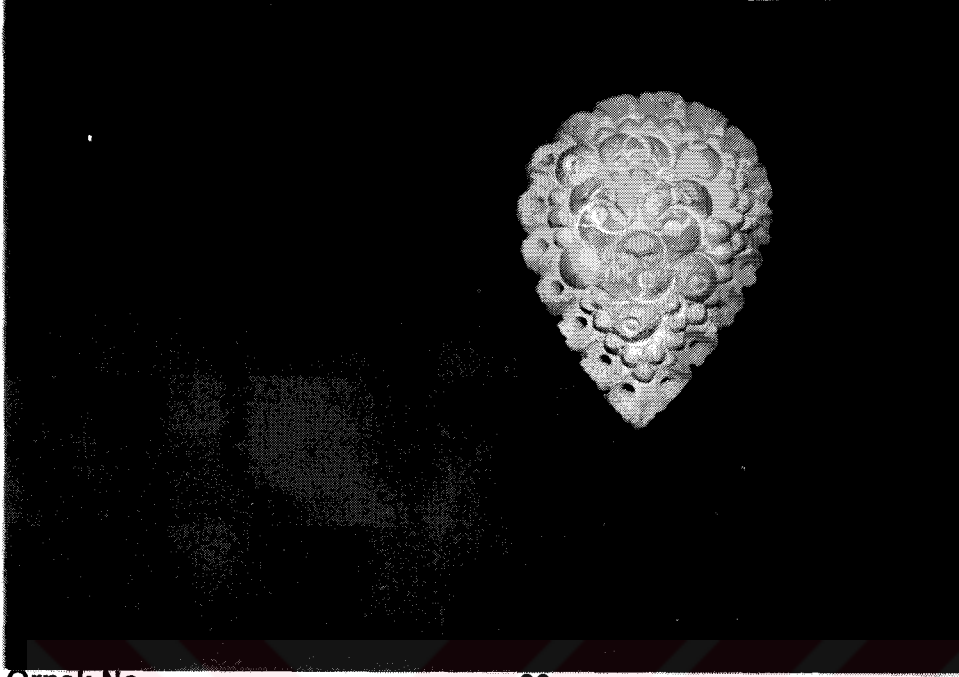
Kaynak Kişinin Künyesi

Adı- Soyadı : İsmail Ayan.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1955.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad. Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 33: 32'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 33
Fotoğraf No	: 102
Çizim No	: 34
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 4.5 cm.
Boy	: 6 cm.
Yükseklik	: 1.2 cm
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Damla formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçağı, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniğı : Yontma tekniğı uygulanmıştır.

Süsleme Tekniğı : Freze ile kabartma tekniğı uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

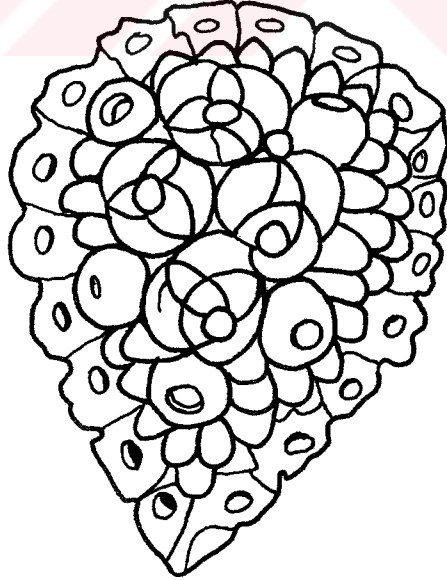
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Damla formlu olan broşun orta kısmında dört adet çiçek motifi bulunmakta bu etrafı çiçeklerin etrafını ise çiçek ve yuvarlak motifler çevrelemektedir. Dış kenarda ortası delik olan dilimler yer almaktadır. Broşun arka kısmında bir klips bulunmaktadır.

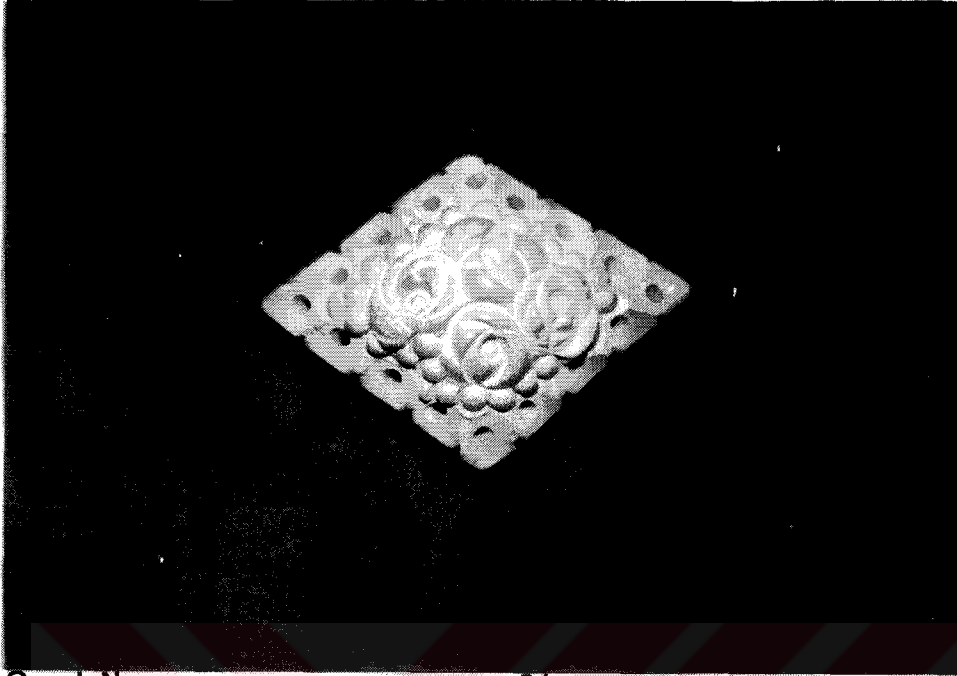
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1939.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa- sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 34: 33'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 34
Fotoğraf No	: 103
Çizim No	: 35
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3 cm.
Boy	: 5 cm.
Yükseklik	: 1.2 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Eşkenar dörtgen formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : İğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel (çiçekler) ve geometrik (yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

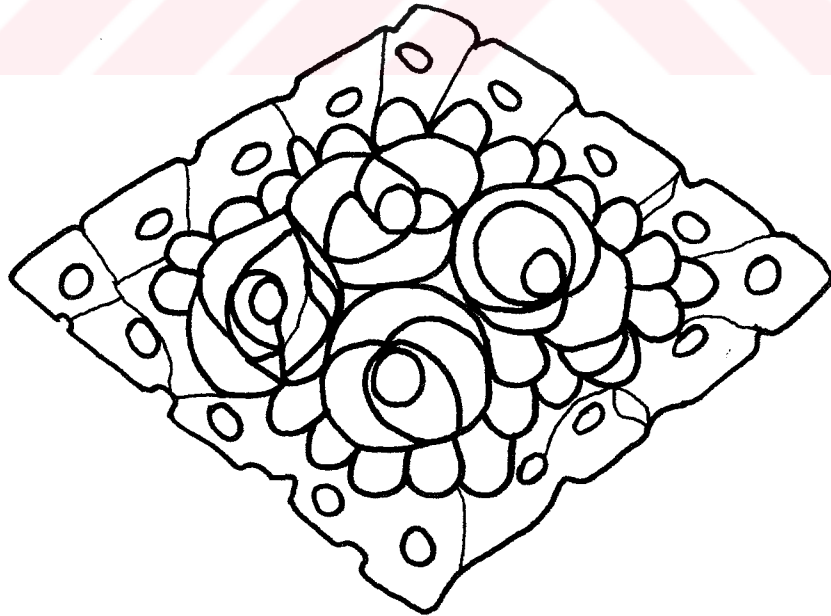
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Eşkenar dörtgen formlu olan broşun orta kısmında dört adet güle benzeyen çiçek motifi bulunmakta bu motifleri ise yuvarlak motifler çevrelemektedir. Dış kenarda ortası delik olan dilimler yer almaktadır. Broşun arka kısmında bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1939.
Öğrenim Durumu	: İlk okul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa- sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 35: 34'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 35
Fotoğraf No	: 104
Çizim No	: 36
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Broş.
Ürünün Boyutları	
En	: 3 cm.
Boy	: 4 cm.
Yükseklik	: 0.5 cm
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaş Parçaların Formu : Oval formlidir.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaş,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : iğneli klips kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Kabartarak yontma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme(çiçek ve yapraklar) kullanılmıştır.

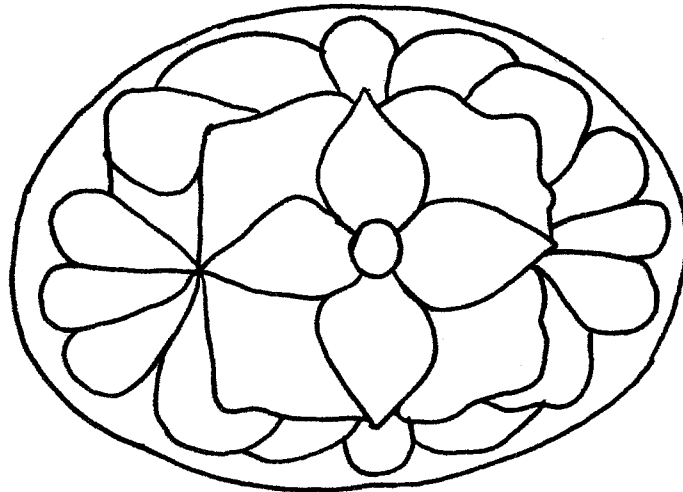
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Oval formlu olan broşun merkezinde dört taç yapraklı bir çiçek motifi yer almakta bu motifin etrafını yaprak motifleri çevrelemektedir.Broşun arka kısmında bir klips bulunmaktadır.

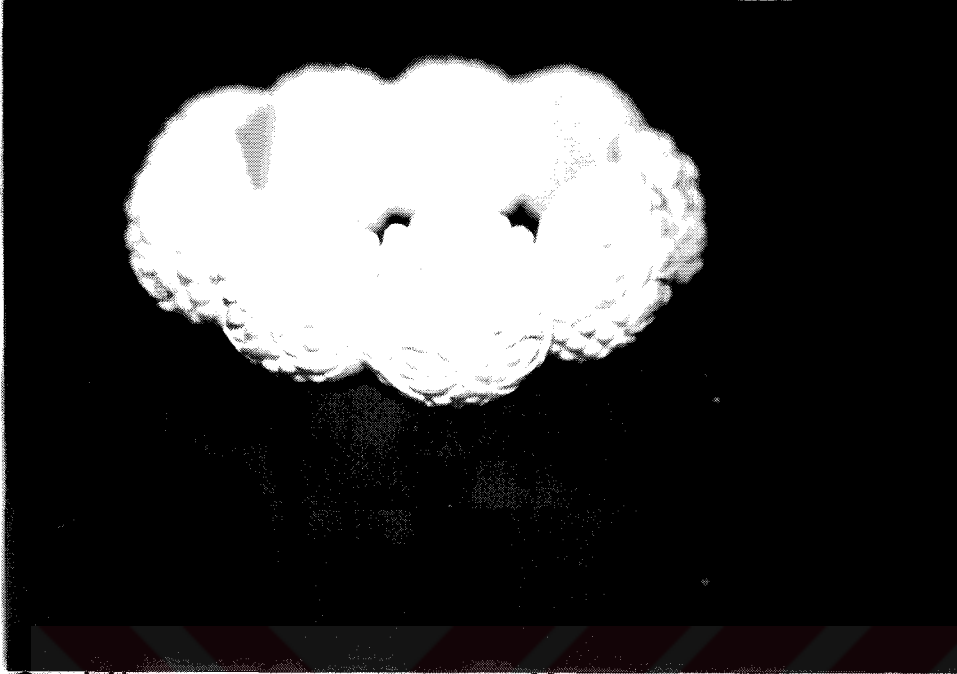
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1939.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa- sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 36: 35'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Ornek No	: 36
Fotoğraf No	: 105
Çizim No	: 37
İlgili Koleksiyon	: Kıymet Tuna
Koleksiyonun Açık Adresi	: Arkeoloji müzesi, Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 11.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: -
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1973
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 2.4 cm.
Boy	: -
Yükseklik	: 1.4 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : 21.6 cm.

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı ve torna kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Lastik şerit kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

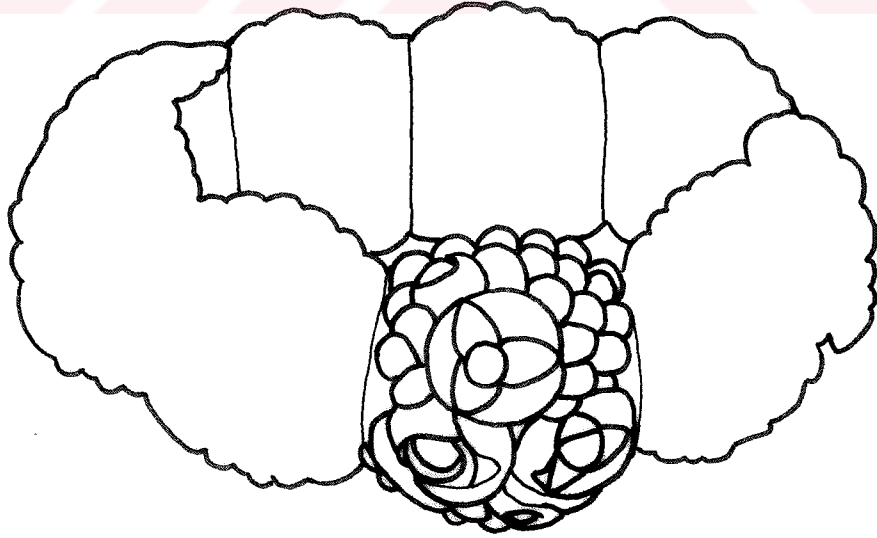
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik ,2.3x2.74cm . boyutlarında ortasında üç adet çiçek motifi bulunan ve bu motifleri çevreleyen yuvarlak motiflerin yer aldığı yuvarlak formlu, dokuz lületaşı parçadan meydana gelmektedir.Bu parçalar yanlarına açılmış olan iki delikten geçirilen lastik şeritlerle birleştirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

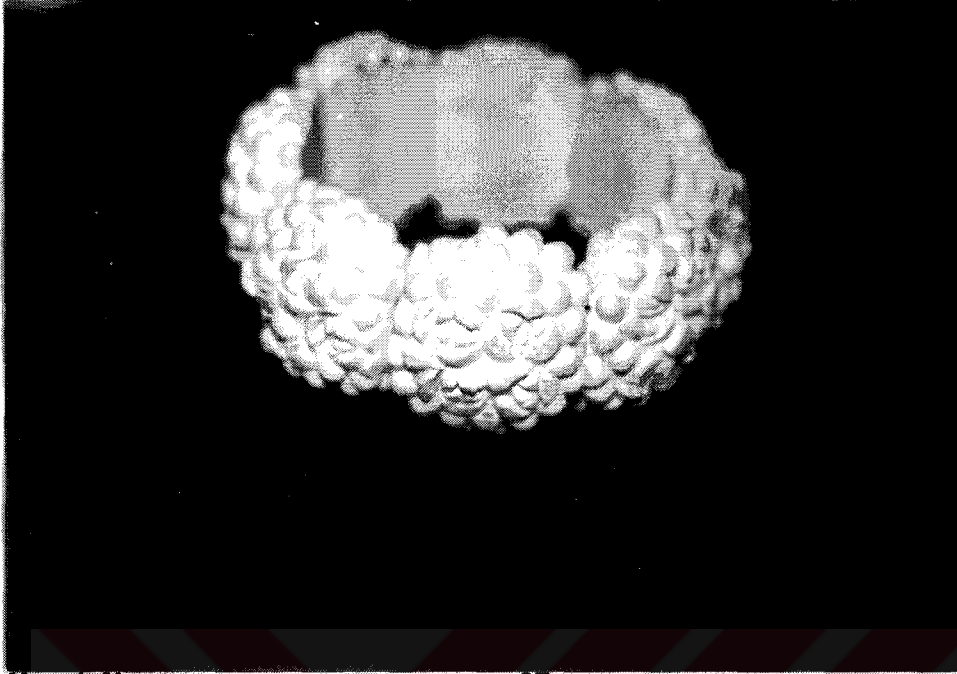
Adı- Soyadı : Kıymet Tuna.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1858.
Öğrenim Durumu	: Üniversite mezunudur.
Mesleği	: Arkeologdur.
Açık Adresi	: Arkeoloji müzesi,Eskişehir.

Çizim No 37: 36'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 37
Fotoğraf No	: 106
Çizim No	: 38
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 2.7 cm.
Boy	: -
Yükseklik	: 1.5 cm
Çap	: -

Çevre Genişliği : 21 cm.

Lületaşı Parçaların Formu : Dikdörtgen formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçakları, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Lastik şerit kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel(çiçekler) ve geometrik(yuvarlaklar) bezemeler kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik 2.5x2.7 cm. boyutlarında, ortasında dört

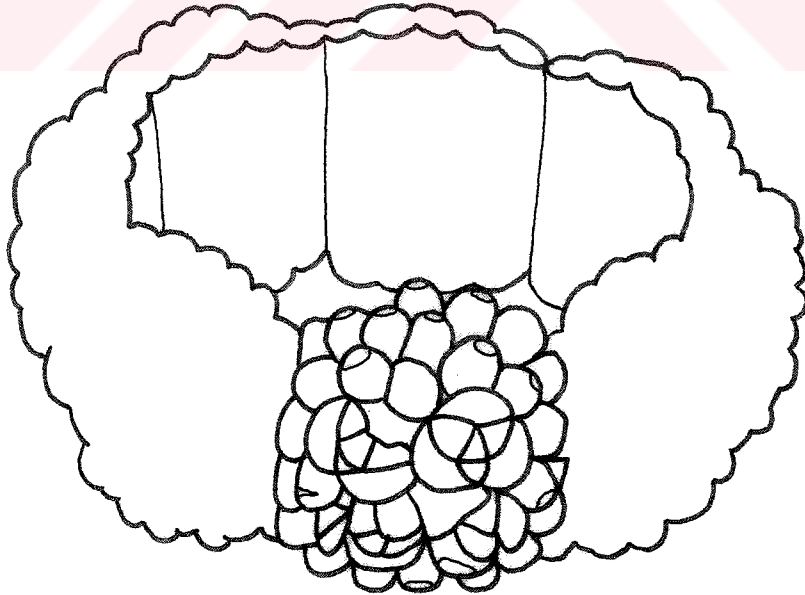
Adet çiçek motifi bulunan ve bu motifleri çevreleyen yuvarlak motiflerin yer aldığı, dikdörtgen formlu sekiz parçadan meydana gelmektedir.

Bu parçalar yanlarına açılmış olan iki delikten geçirilen lastik şeritlerle birleştirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu	: İlkokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisidir.
Açık Adresi	: Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 38: 37'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 38
Fotoğraf No	: 108
Çizim No	: 40
İlgili Koleksiyon	: Meerschaum Pipo.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.Eskişehir pasajı No:44/1 Eskişehir
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.02.1999.
2.İnceleme	: 12.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 2.1 cm.
Boy	: -
Yükseklik	: 1.2 cm.
Çap	: -

Çevre Genişliği : 25.5 cm.

Lületaşı Parçaların Formu : Dikdörtgen formudur.

**Sentetik ve Cam
Boncukların Formu** : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı kullanılmıştır.

Süslemede : İşleme bıçağı, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin (balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Lastik şerit kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile kabartma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Bitkisel bezeme (çiçek ve yapraklar) kullanılmıştır

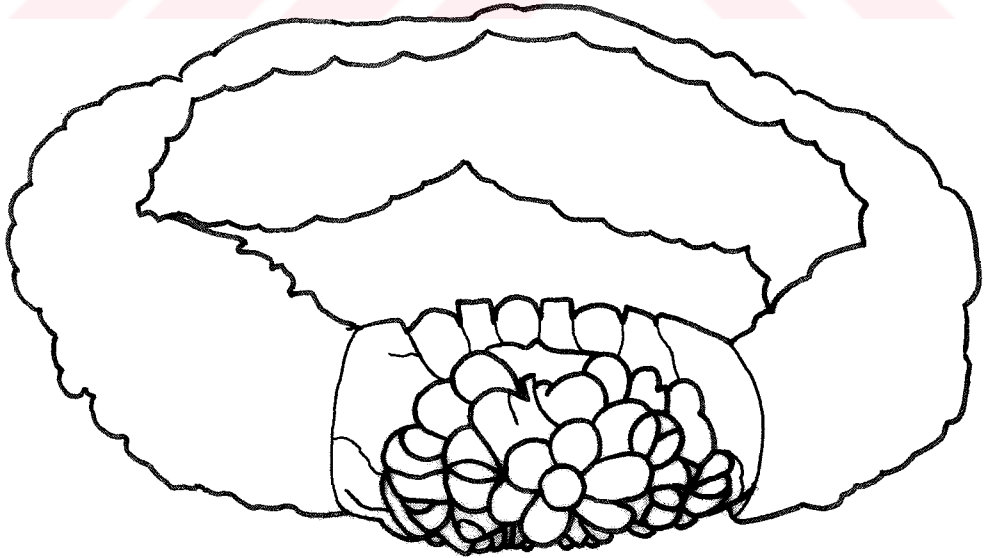
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik, 2.1x3.5 cm. boyutlarında olup merkezde altı taç yapraklı bir çiçek motifi yer almaktadır. Bu motifin etrafını çevreleyen yuvarlak motiflerin yer aldığı dikdörtgen formu yedi parçadan meydana gelmektedir. Bu parçalar yanlarında bulunan iki delikten geçirilen lastik şeritle birleştirilmiştir.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Mehmet Uçak.

- Doğum Yeri-Yılı** : Eskişehir-1929.
- Öğrenim Durumu** : İlkokul mezunudur.
- Mesleği** : Lületaş işlemecisidir.
- Açık Adresi** : Meerschaum Pipo.Sivrihisar cad.Eskişehir pa-
sajı No:44/1 Eskişehir.

Çizim No 39: 38'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 39
Fotoğraf No	: 108
Çizim No	: 40
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:40/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 2 cm.
Boy	: 20 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Yuvarlak formudur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu :

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : -

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Geçmeli klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Tornada çekme tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : -

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : -

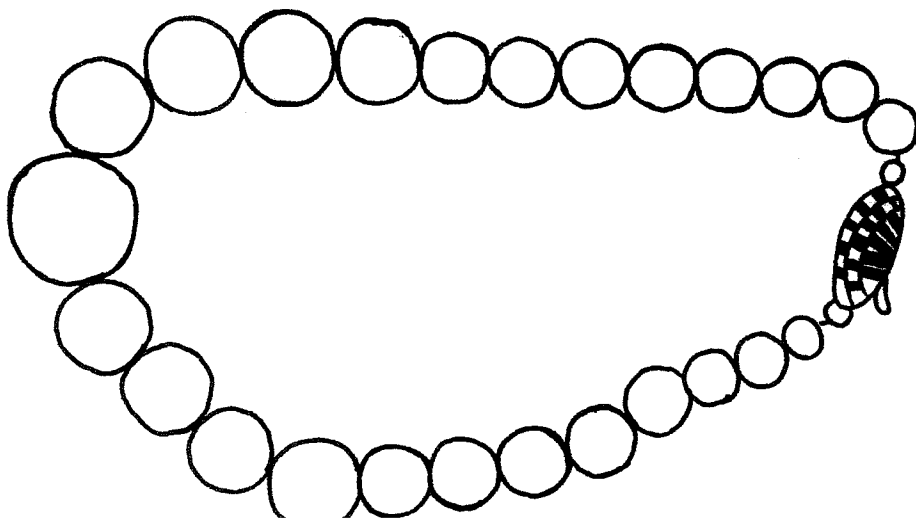
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik,çapları 1 ile 2 cm arasında değişen,ortadan yanlara doğru küçülecek biçimde sentetik iplik üzerine yan yana dizilmiş yuvarlak formlu tanelerden meydana gelmektedir.İki ucunda uçları birleştiren bir klips yer almaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad. No:40/4
Eskişehir.

Çizim No 40: 39'nolu broşun çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 40
Fotoğraf No	: 109
Çizim No	: 41
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:44/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.08.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1998.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 12.5 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Oval ve yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : -

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı, torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Vidalı klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornadan geçirme tekniği uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile oyma tekniği uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : -

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

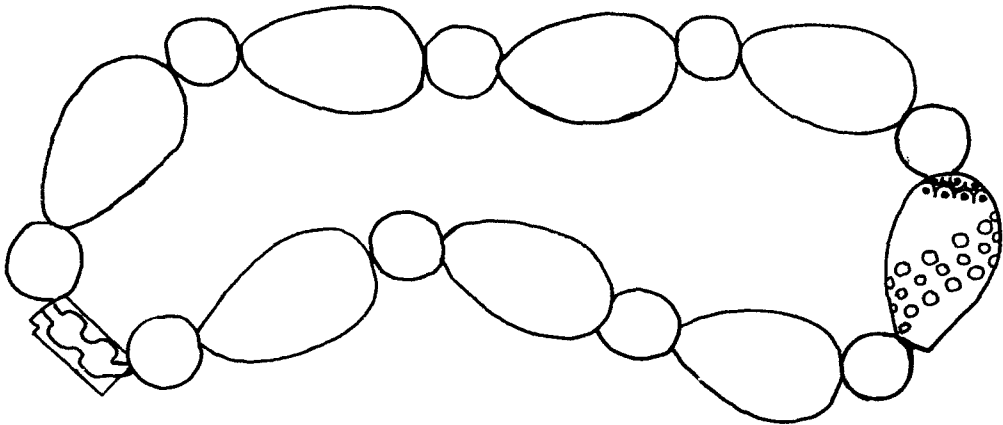
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik, 1x1.8 cm. boyutlarında üzeri yuvarlak motiflerle süslü sekiz adet oval formu lületaşı tanelerinin aralarına, çapı 0.5 cm. olan sekiz adet yuvarlak formu lületaşı tanelerinin sentetik iplik üzerine yan yana sıralanması ile meydana gelmektedir. Bileziğin iki ucunda uçları birleştiren vidalı bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişi Künyesi

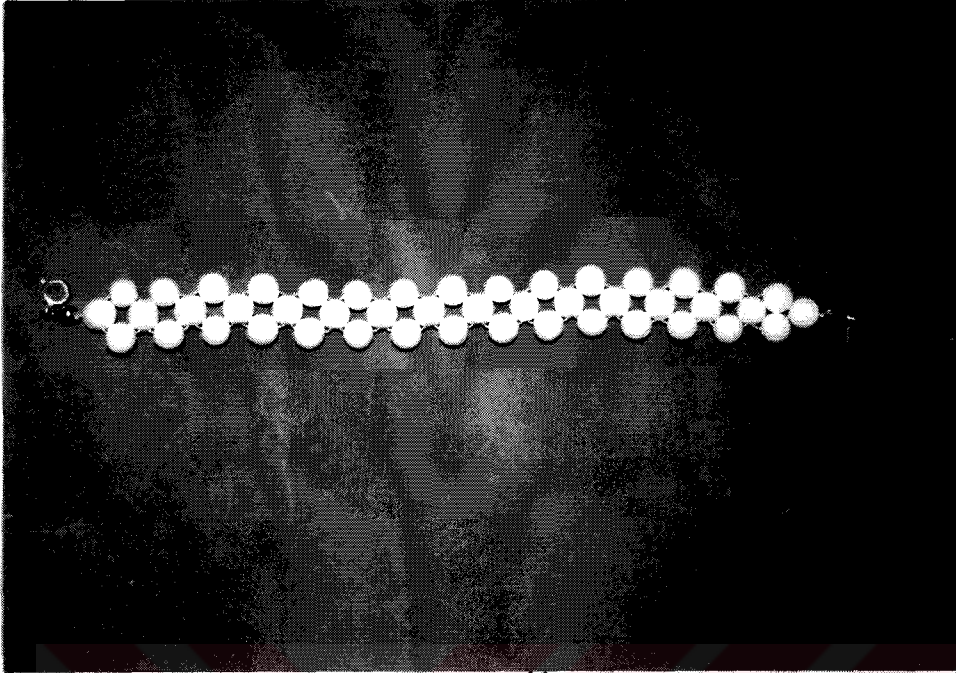
Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırcalı-1959.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

Çizim No 41: 40' nolu bileziğin çizimi.

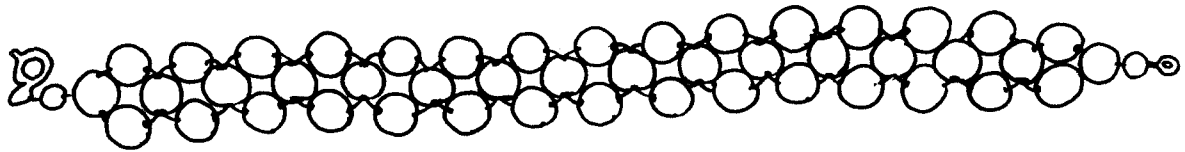
GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 41
Fotoğraf No	: 110
Çizim No	: 42
İlgili Koleksiyon	: Güler Hediyelik.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Asma kat, B-41, Esnaf sarayı, Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.08.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 1.5 cm.
Boy	: 18 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği	: -
Lületaşı Parçaların Formu	: Yuvarlak formudur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: -
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Yontma bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.
Süslemede	: -
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: Çengelli klips ve sentetik iplik kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Tornada çekme tekniği uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: -
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
Süslemede	: -
Seçilen Konu	: -
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Bilezik,0.6 mm. çapında yuvarlak formu üst üste sıralanmış lületaşı tanelerden meydana gelmektedir. Lületaşı taneler sentetik iplikle örülerek birleştirilmiştir.Bileziğin iki ucunda uçları birleştiren çengelli bir klips bulunmaktadır.
Kaynak Kişi Künyesi	
Adı- Soyadı	: Güler Arda.

Doğum Yeri-Yılı : Eskişehir-1967.
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaş'ı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Güler Hediyelik.Asma kat,B-41,Esnaflar sarayı,
Eskişehir.

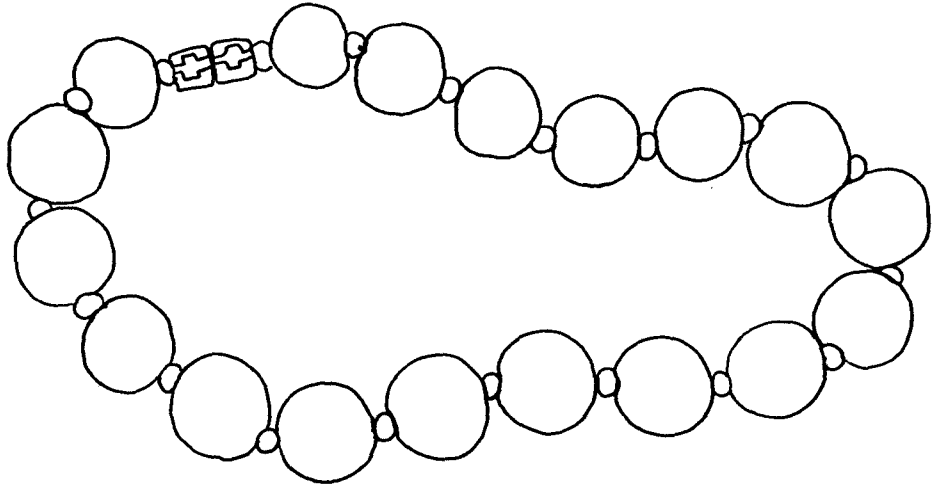
Çizim No 42: 41'nolu bileziğin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

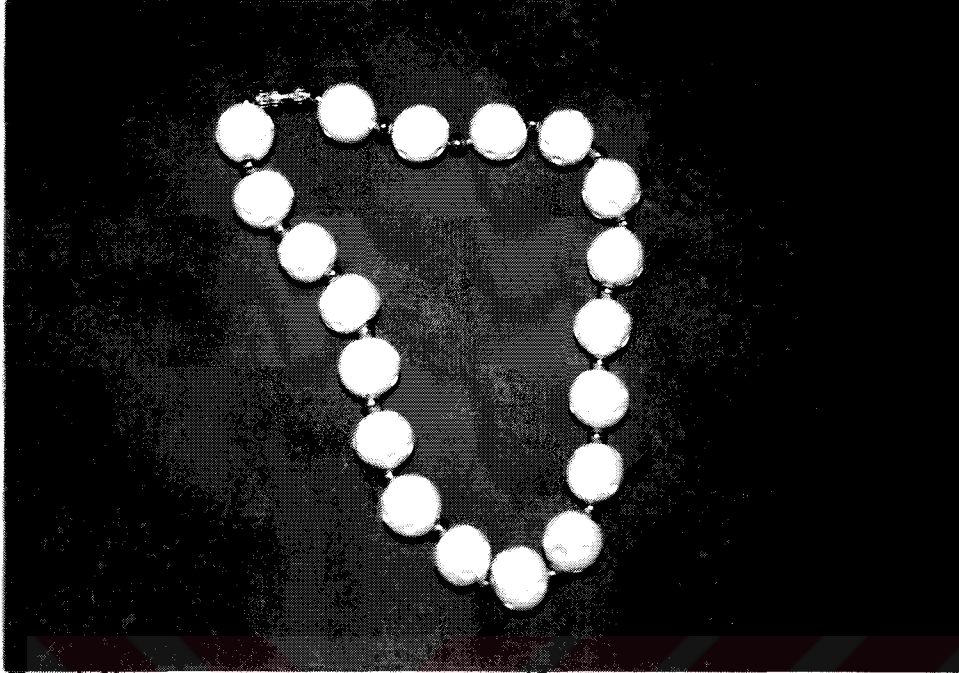
Örnek No	: 42
Fotoğraf No	: 111
Çizim No	: 43
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 10.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 1.1 cm.
Boy	: 21.5 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği	: -
Lületaşı Parçaların Formu	: Yuvarlak formludur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: Yuvarlak formludur.
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.
Süslemede	: -
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaşı,parafin(balmumu),kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: Vidalı klips,sentetik boncuklar,sentetik boya ve sentetik iplik kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma ve tornadan geçirme teknikleri uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: Sentetik boncuklarla süsleme tekniği uygulanmıştır.
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşı siyah sentetik boya ile renklendirilmiştir.
Süslemede	: Siyah sentetik boya ve beyaz boncuklar kullanılmıştır.
Seçilen Konu	: -
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Bilezik,1.1 cm çapında siyah sentetik boya ile renklendirilmiş on sekiz adet lületaşı tanenin sentetik iplik üzerine dizilmesinden meydana gelmiştir.Lületaşı tanelerin aralarında yuvarlak formlu çapı 0.3 mm. olan sentetik boncuklar bulunmaktadır.Bileziğin iki ucunda uçları birleştiren bir klips bulunmaktadır.
Kaynak Kişi Künyesi	
Adı- Soyadı	: Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Tarihi	: Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu	: Ortaokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi	: Firma Aykon. Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 42: 43'nolu bileziğin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 43
Fotoğraf No	: 112
Çizim No	: 44
İlgili Koleksiyon	: Firma Aykon.
Kolleksiyonun Açık Adresi	: Köprübaşı, Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	:19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 22 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşları Parçalarının Formu : Yuvarlak formludur.

Sentetik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak formludur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı, torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : Freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşları, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Vidalı klips, sentetik boncuk ve sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniğı : Yontma ve tornada çekme tekniğı uygulanmıştır.

Süsleme Tekniğı : Freze ile oyma ve sentetik boncuklarla süsleme teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Sarı renkli boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik , 1 cm. çapında on dokuz adet yuvarlak formlu lületaşları tanelerden ve bu taneler arasında çapı 0.3 mm. olan sentetik boncukların sentetik iplik üzerine dizilmesinden meydana gelmiştir. Bileziğin iki ucunda uçları birleştiren bir klips bulunmaktadır.

Kaynak Kişisi Künyesi

Adı- Soyadı : Aydın Lütfi Konçak.

Doğum Yeri-Yılı	: Eskişehir-1929.
Öğrenim Durumu	: Ortaokul mezunudur.
Mesleği	: Lületaşı işlemecisi ve hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi	: Firma Aykon.Köprübaşı,Porsuk Bulvarı No:8/b Eskişehir.

Çizim No 44: 43'nolu bileziğin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 44.
Fotoğraf No	: 113
Çizim No	: 45
İlgili Koleksiyon	: Akın Meerschaum.
Koleksiyonun Açık Adresi	: Sivrihisar cad.No:40/4 Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 09.02.1999.
2.İnceleme	: 11.10.1999.
3.İnceleme	: 18.05.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 1999.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 20 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği : -

Lületaşı Parçaların Formu : Silindir formudur.

Sentik ve Cam Boncukların Formu : Yuvarlak ve silindir formudur.

Kullanılan Araçlar

Üretimde : Kaba bıçağı,torna ve iskarpile kullanılmıştır.

Süslemede : İskarpile, freze ve uçları kullanılmıştır.

Kullanılan Gereçler

Üretimde : Lületaşı, parafin(balmumu), kağıt zımpara kullanılmıştır.

Süslemede : Vidalı klips, cam ve sentetik boncuklar, sentetik iplik kullanılmıştır.

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği : Yontma ve tornadan geçirme teknikleri uygulanmıştır.

Süsleme Tekniği : Freze ile oyma ve kabartma, sentetik ve cam boncuklarla süsleme teknikleri uygulanmıştır.

Kullanılan Renkler

Zeminde : Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.

Süslemede : Siyah ve sarı renkli boncuklar kullanılmıştır.

Seçilen Konu : Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.

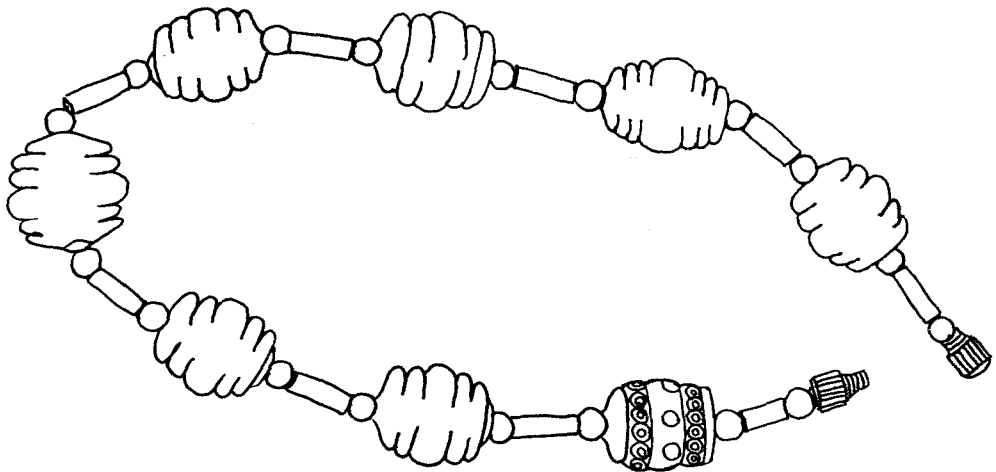
Birimlerin Biçimlendirilmesi : Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.

Kompozisyon : Bilezik, 1x1.1 cm. boyutlarında silindir formu sekiz adet lületaşı taneden ve aralarına yerleştirilmiş çapı 0.3 mm. olan yuvarlak formu, 0.2x0.6 mm. boyutlarında sentetik ve cam boncukların sentetik iplik üzerine dizilmesinden meydana gelmiştir. Bileziğin iki ucunda uçları birleştiren bir klips bulunmaktadır.

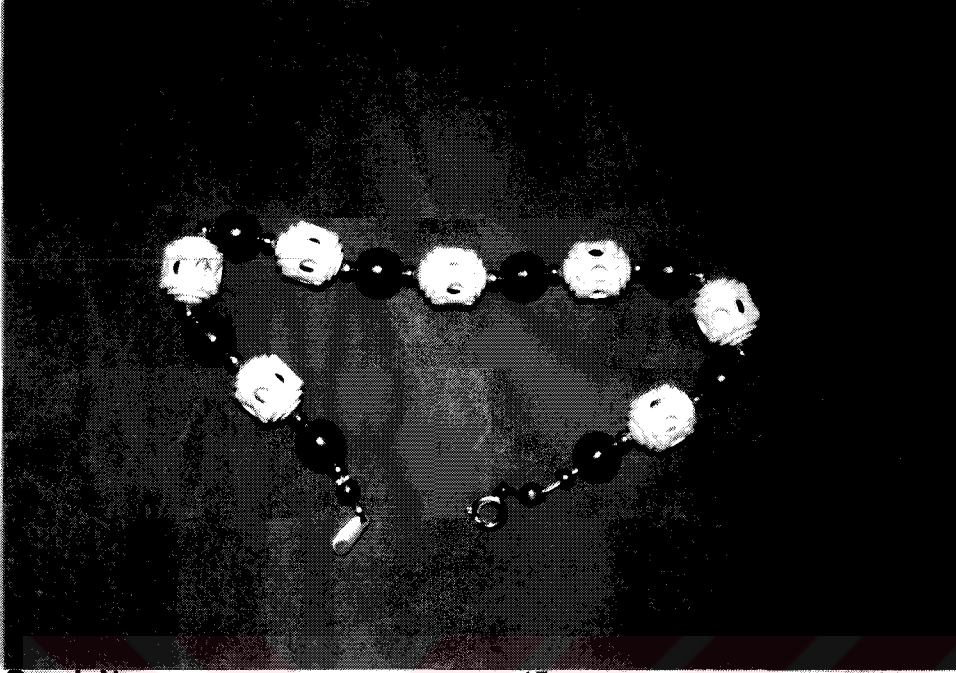
Kaynak Kişi Künyesi

Adı- Soyadı : Fevzi Akın.

Doğum Yeri-Yılı : Kırçalı-1959
Öğrenim Durumu : Ortaokul mezunudur.
Mesleği : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
Açık Adresi : Akın Meerschaum.Sivrihisar cad.No:44/4
Eskişehir.

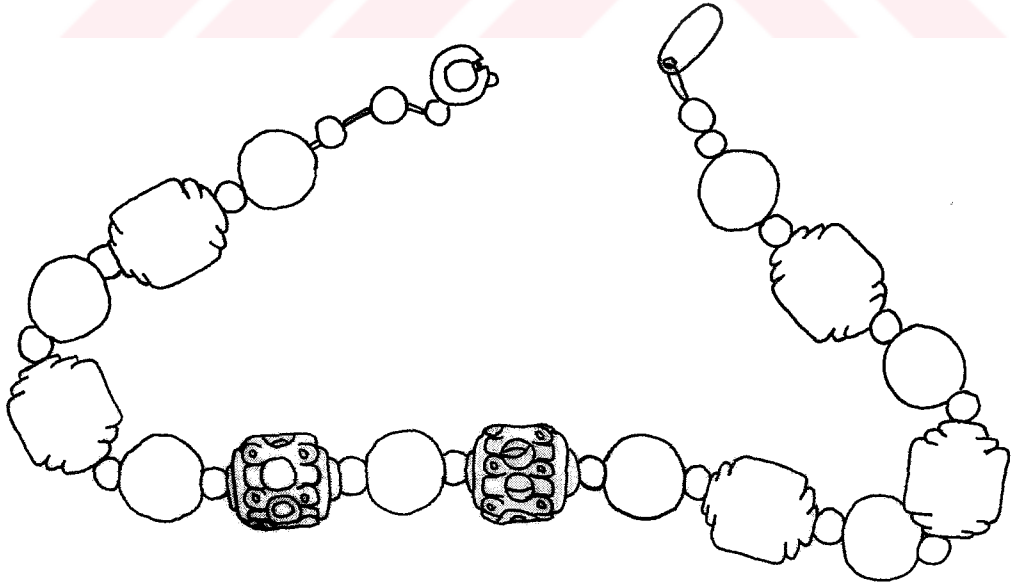
Çizim No 45: 44'nolu bileziğin çizimi.

GÖZLEM FİSİ

Örnek No	: 45
Fotoğraf No	: 114
Çizim No	: 46
İlgili Koleksiyon	: Güler hediyeelik
Koleksiyonun Açık Adresi	: Asma kat,B-41,Esnaf sarayı,Eskişehir.
İnceleme Tarihi	
1.İnceleme	: 30.05.2000.
2.İnceleme	: 20.08.2000.
3.İnceleme	: 19.10.2000.
Ürünün Yapılış Tarihi	: 2000.
Ürünün Cinsi	: Bilezik.
Ürünün Boyutları	
En	: 1 cm.
Boy	: 22 cm.
Yükseklik	: -
Çap	: -

Çevre Genişliği	: -
Lületaşı Parçaların Formu	: Silindir formludur.
Sentetik ve Cam Boncukların Formu	: Yuvarlak formludur.
Kullanılan Araçlar	
Üretimde	: Kaba bıçağı, torna ve iskarpile kullanılmıştır.
Süslemede	: İskarpile, freze ve uçları kullanılmıştır.
Kullanılan Gereçler	
Üretimde	: Lületaşı, parafin(balmumu) kağıt zımpara kullanılmıştır.
Süslemede	: Çengelli klips, cam ve sentetik boncuklar, sentetik iplik kullanılmıştır.
Uygulanan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma ve tornadan geçirme tekniği uygulanmıştır.
Süsleme Tekniği	: Freze ile oyma ve kabartma tekniği uygulanmıştır.
Kullanılan Renkler	
Zeminde	: Lületaşının doğal rengi olan beyaz kullanılmıştır.
Süslemede	: Siyah ve sarı renkli boncuklar kullanılmıştır.
Seçilen Konu	: Geometrik bezeme(yuvarlaklar) kullanılmıştır.
Birimlerin Biçimlendirilmesi	: Birimler antinaturalist bir üslupla biçimlendirilmiştir.
Kompozisyon	: Bilezik, 1x1.2 cm boyutlarında yedi adet silindir formu lületaşı tanelerin arasına çapı 0.3 mm. çapında sentetik ve çapı 0.8 mm olan cam boncukların ,sentetik iplik üzerine dizilmesinden meydana gelmektedir.Bileziğin iki ucunda uçları birleştiren bir klips bulunmakta tadır.
Kaynak Kişi Künyesi	
Adı- Soyadı	: Güler Arda.

- Doğum Yeri-Yılı** : Eskişehir-1962.
- Öğrenim Durumu** : Ortaokul mezunudur.
- Mesleği** : Lületaşı hediyelik eşya mağaza işletmecisidir.
- Açık Adresi** : Güler Hediyelik.Asma kat,B-41,Esnaflar sarayı Eskişehir.

Çizim No 46: 45'nolu bileziğin çizimi.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Kültürel birikimin tabii bir yansıması olan el sanatları kuşaklar boyu aktarılan en canlı belgelerdir.

Yüzyıllar boyu Türk insanının vazgeçilmez tutkusu olan takılar el sanatlarımız içersinde önemli bir yer tutmaktadır. Diğer el sanatlarımız gibi takılar da yörelere göre kullanılan renk, motif, malzeme ve araç-gereç bakımından farklılık göstermektedir.

Eskişehir yöresi çeşitli ürünlerin ve takıların yapımında kullanılan lületaşının çıkarıldığı tek bölge olma özelliğine sahiptir. Lületaşı, toprak içersinde tabii bir halde bulunan kirli beyaz renkte, hafif serpontin grubu minerallerinden olan bir mağnezium silikatıdır. Toprakta çıktığında önceleri yumuşak hava ile temas ettiğinde kuruyarak sertleşen, emici özelliği olan gözenekli bir madendir. Meerschaum, Sepiolit, Mağnesit, Denizköpüğü, Beyaz altın ve Eskişehir taşı gibi isimler almaktadır. Dünya'da bir çok ülkede lületaşı çıkartılmakta olup Türkiye'de çıkartılan taşın kalite ve nitelik bakımından diğer ülkelerde çıkartılanlara göre üstün olduğu bilinmektedir. Eskişehir'de Sepetçi, Sarıova, Kemikli, Margi, Karahöyük, Sarısu, Türkmen Tokat, Nemli, Karatepe, Söğütçük, Karatokat ve Mucahir Akçayır lületaşı çıkartılan yerlerdir.

İnsan gücü ile toprak altından çıkartılması olan çıkırık yöntemi ve çelik kovanın bir halata bağlanarak motor gücü ve kuyuya indirilip çıkartılması olan skip yöntemi ile çıkartılan lületaşı hâlâ bu ilkel yöntemlerle çıkartılmaktadır.

Sıralamalı, birimbirlik, pamuklu, daneli, orta, dökme, cılız gibi türleri olan lületaşı ocaklardan çıkartılarak kaba temizliği yapılmakta ve Eskişehir- den gelen firmalar tarafından seçilerek satın alınmaktadır. Kalan parçalar ise cuma günleri Eskişehir'e getirilerek lületaşı atölyelerine satılmaktadır. Yörede lületaşının işlenmesiyle başta pipo olmak üzere ağızlık, pudralık, biblo, tesbih, küpe, kolye, bilezik ve broş yapılmaktadır.

Eskişehir'de lületaşından üretilen takılar araştırma konusu olarak seçilmiştir. Araştırma kapsamına alınan 45 adet örnek fotoğraflanarak gözlem formlarındaki bilgiler kaynak kişilerle yapılan birebir görüşmeler sonucu doldurulmuştur.

Yörede lületaşından üretilen 45 takı örneği türlerine göre sınıflandırılarak incelenmiştir. Buna göre örneklerden 11 adedi küpe 6 adedi kolye, 17 adedi broş ve 11 adedinin de bilezik olduğu belirlenmiştir.

Takı üretiminde kullanılan en önemli hammadde lületaşıdır. Lületaşı ile üretilen takılarda sentetik ve cam boncuklar kullanılmaktadır. En çok kullanılan aletler ise kaba bıçağı, torna, işleme bıçağı, iskarpile, freze ve freze uçlarıdır. Takıların hemen hemen hepsinde klips kullanılmaktadır.

Yörede lületaşı kullanılarak hazırlanan takıların yontma tekniği ile üretilmekte olup bazı takıları oluşturan taneler ise tornada çekme tekniği ile üretilmektedir.

Süslemede kazıma, kabartma, freze ile süsleme teknikleri kullanılarak motifler yüzeye uygulanmaktadır.

Takılar genellikle yuvarlak formlu olup çiçek formlu olanlar yaygındır. Ayrıca dikdörtgen, eşkenardörtgen, kare, silindir, oval, çiçek, kalp ve damla formlu olanlarda bulunmaktadır.

Yörede lületaşından üretilen takıların süslemelerinde bitkisel bezemeler tercih edilmekte olup geometrik bezemeler (yuvarlaklar) tamamlayıcı unsur olarak kullanılmaktadır.

Küpelerde tek parçadan oluşan aynı formda aynı boyutta tanelerden ve farklı formda farklı boyutta tanelerden oluşan kompozisyonlar yer almaktadır.

Kolyelerde aynı formda aynı boyutta tanelerden, aynı formda farklı boyutta tanelerden ve farklı formda farklı boyutta tanelerden oluşan kompozisyonlar bulunmaktadır.

Broşlarda tek parçadan oluşmaktadır.

Bileziklerde ise aynı formda aynı boyutta parçalardan aynı formda aynı boyutta tanelerden, aynı formda farklı boyutta tanelerden ve farklı formda aynı boyutta tanelerden oluşan kompozisyonlar yer almaktadır.

Tek parçadan oluşan ve farklı form ve boyutlarda tanelerin kullanılmasıyla oluşturulan kompozisyonlar tercih edilmektedir.

Yörede lületaşından üretilen takılarda yer alan birimlerin tamamı anti-naturalist bir üslupla şekillendirilmiştir. Takılarda lületaşının doğal renginin kullanılması tercih edilmiş olup sentetik boyalarla renklendirilen örnekler de yer almaktadır. Ayrıca süslemede sarı, mavi siyah ve beyaz renkli boncuklar kullanılmaktadır.

Yörede takılarda görülen motifler eski örneklerde yer alanların benzerleri olup yeni model üretimi yapılmamaktadır.

Eskişehir il merkezinde lületaşı atölyelerinin ve ustalarının sayısı hızla azalmaktadır. Evini bu kazançla geçindiremeyen ustalar bu işi bırakmaktadır. Günümüzde sayıları hızla azalan lületaşı ustaları bu hammaddenin bir süre sonra kullanılan bu ilkel yöntemlerle çıkartılamayacağı ve bu sanatın kaybolacağı inancını taşımaları endişe vericidir.

Lületaşının çağın gereklerine uygun ekonomik, teknik ve estetik olgunluğu erişmesi amacıyla 1989 yılında vali Bahaddin Güney tarafından 1989 yılında İl Özel İdaresi sanayi okulu hizmete açılmış ancak faaliyetini bir süre devam ettiren okul daha sonra kapanmıştır.

Eskişehir il merkezinde 1989 yılında lületaşı müzesi açılmış olup şu anda kültür sarayında faaliyet göstermektedir.

6.2. Öneriler

Lületaşı işlemeciliğinin tarihi çok eskilere dayanmakta olup bugün ne yazık ki değerini kaybetmiştir. Bu sanatı korumak ve canlandırmak toplumsal bir görev olmalıdır.

Eskişehir civarlarında bulunan lületaşının ilkel yöntemlerle çıkartıldığı ocaklar kapanmaya başlamıştır. Toprağın alt katmanlarından bu yöntemlerle çıkartılamayan taşların teknoloji kullanılarak çıkartılması sağlanmalıdır.

Lületaşı ve lületaşından üretilen ürünler incelenerek bilimsel çalışma yapılmalıdır. Ve bu ürünlerden oluşan bir katalog hazırlanmalıdır.

Yörede lületaşından üretilmiş eski ve yeni takı örneklerine ulaşarak bir takı kataloğu oluşturulmalıdır.

Lületaşı ustaları için takı tasarımı kursları düzenlenmeli ve bu sayıda çağdaş takılar üretilmelidir.

Üniversitelerin güzel sanatlar fakülteleri ve takı tasarımı bölümleri ile ortak çalışmalar yapılarak çağdaş tasarımlar ve uygulamalar hazırlanmalıdır.

Yöre halkını heveslendirmek ve kaliteyi arttırmak amacı ile "lületaşı kaynaklı turistik ürünler" konulu yarışmalar düzenlenmelidir.

Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde lületaşı işlemeciliği bölümü açılmalıdır.

Daha önceki yıllarda yörede açılan lületaşı okulunu tekrar canlandırıp faaliyete geçmesi sağlanmalıdır.

Yine bir süre devam ancak son birkaç yıldan bu yana düzenlenemeyen Lületaşı Beyaz Altın Festivali'nin yenileri düzenlenmeli, yurt içinde ve dışında tanıtım sağlanmalıdır. Bu sayede yabancı ülkeler ile yeni bağlantılar sağlanmalıdır.

Kitle iletişim araçları ile yurt içi ve yurt dışı tanıtıcı programlar hazırlanmalı, röportaj ve yazılara yer verilmelidir.

KAYNAKÇA**A- YAZILI KAYNAKLAR**

AKAR, Azade ve C. KESKİNER

1978 **Türk Süsleme Sanatlarında Desen ve Motif**, (Tercüman Sanat ve Kültür Yayınları: 2), İstanbul.

ALKILIÇGİL, İsmail

2000 "Lületaş Can Çekişiyor", **Sakarya Gazetesi**, 12 Ekim: 9, Eskişehir.

ANONİM

1993 **Çağlar Boyu Anadolu'da Kadın**, Mas Matbaacılık, İstanbul.

ANONİM

1993 **Dictionnaire Larousse Ansiklopedik Sözlük**, 4, 1414.

ANONİM

1997 **Dünyanın Hazinesi I**, İstanbul (Sabah Agostini Yayınları).

ANONİM

1998 **Dünyanın Hazinesi Mineral ve Değerli Taş Koleksiyonu 1**.

ANONİM

1999 **Eskişehir Turizm Envanteri**, Eskişehir İl Turizm Müdürlüğü.

ANONİM

1986 **Meydan Larousse Ansiklopedisi**, 8, 137, Meydan Yayınevi, İstanbul.

ANONİM

1993 **Türk El Sanatları**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, (Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Genel Müdürlüğü Yayınları: 202, Maddi Kültür Dizisi: 12), Ankara.

ANONİM

1983 **Yeni Hayat Ansiklopedisi**, 4, 2210, Hakan Ofset, İstanbul.

ANONİM

1985 **Yurt Ansiklopedisi**, 6, 1109, Polat Ofset, İstanbul.

ARSEVEN, Celal Esad

1950 **Sanat Ansiklopedisi**, 3, 1245, M.E.B. Basımevi, İstanbul.

ASLANAPA, Oktay

1984 **Türk Sanatı**, Evrim Matbaacılık, İstanbul.

BARIŞTA, H. Örcün

1998 **Türk El Sanatları**, (Kültür Bakanlığı Yayınları: 2168, Sanat Eserleri Dizisi: 192), Ankara.

BİROL, İnci ve Ç. DERMAN

1991 **Türk Tezyini Sanatlarında Motifler**, Kaş Matbaacılık, İstanbul.

BORAHAN, Oya

2000 "Tüm Taşlar Kıymetlidir", **Art Decor Dergisi**, Ocak: 120-124, İstanbul.

BULAT, Sema

2000 Erzurum Yöresinde Oltu Taşı İle Üretilen Kolyeler Üzerine Bir Araştırma ve Yeni Kolye Tasarımları, Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

DAĞILAN, M. Nazan Çetemen

1994 Lületaş. Anadolu Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir.

DIKMEN, Hülya

1985 Lületaşı İmalathanelerinin İç ve Dış Pazarlama Sorunları, Anadolu Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir.

ERGİL, Tülay

1989 "Antik Kúpeler", **Türkiyemiz Dergisi**, 65, Ekim: 42-47.

ERGİNSOY, Ülker

1978 **İslam Maden Sanatının Gelişmesi**, (Kültür Bakanlığı Yayınları), İstanbul.

ERGİNSOY, Ülker

"Anadolu Selçuklu Maden Sanatı", **Anadolu Selçuklu Mimarisinde Süsleme ve El Sanatları**, 153-178.

ETHEM, Mehmet Yaşar

1990 **A'dan Z'ye Kıymetli ve Yarı Kıymetli Taşlar (Süs Taşları)**, Ankara, Mars Matbaası.

İSTANBULLUOĞLU; Ari

1990 "Gümüş Sanatı", **Antik Dekor Dergisi**, 33, 68-74, İstanbul.

KAYALI, Halim Sait

1989 "Lületaşı (Eskişehir Taşı)'nın Dünü, Bugünü, Yarını", **Beyaz Altın, Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali Haberleri**, 28, (Eskişehir Yunus Emre Kültür ve Sanat Yayını), Eskişehir.

KIRTUNÇ, Erkan

1990 "Anadolu Kuyumculuğu Ürünlerinden Kemer ve Tepelikler", **Kültür ve Sanat Dergisi**, 2, 8 Aralık: 76-78, Ankara.

KIRZIOĞLU, Neriman Görgünay

- 1989 "Anadolu Türkmen Kadınlarında Baş Süslemeleri", **Kültür ve Sanat Dergisi**, 3, Ağustos: 20-23, Ankara.

KÜRKÇÜOĞLU, A. Cihat ve M. OYMAK

- 1991 "Şanlı Urfa Yöresi Kadın Takıları", **Kültür ve Sanat Dergisi**, 3, 12, Aralık: 52-55, Ankara.

KUŞOĞLU, M. Zeki

- 1989 "Lületaş Eskişehir Taşı", **Beyaz Altın, Eskişehir 2. Uluslararası Lületaş "Beyaz Altın" Festivali Haberleri**, 11-12, (Eskişehir Yunus Emre Kültür ve Sanat Yayını), Eskişehir.

- 1994a "Tılsımdan Takıya", **İlgi Dergisi**, 52, 44-48, İstanbul, (Yayın No: 279, Kültür Serisi: 84).

- 1994b **Türk Kuyumculuk Terimleri Sözlüğü**, Özener Matbaası, (Yayın No: 280, Kültür Serisi: 85), İstanbul.

- 1998 "Telkari", **Skylife Dergisi**, Şubat: 14-22, Hürriyet Ofset, İstanbul.

- 1999a "Savat/Niello", **Skylife Dergisi**, Mart: 22-40, Hürriyet Ofset, İstanbul.

- 1999b "Türk Bilezikleri", **Skylife Dergisi**, Haziran: 52-59, Hürriyet Ofset, İstanbul.

MERİÇ, Atanur

- 1993 "Ankara'nın Sanat Pazarı: Beypazarı'nda Gümüşün Bir Başka Öyküsü", "Telkari", **Kültür ve Sanat Dergisi**, 19, Eylül: 45-49, Ankara.

ÖNEY, Gönül

- 1976 **Anadolu Selçuklu Mimarisinde Süsleme ve El Sanatları**, (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sanat Dizisi: 33, İş Bankası Kültür Yayınları: 195).

ÖZBAĞI, Tevhide

- 1989 Ankara İl Merkezinde Yaşayan Kadınlarda Bulunan Geleneksel Gümüş Telkari Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

- 1993a "Geleneksel Kadın Takıları I", **Tüyes Dergisi**, 5, Ekim: 13-17.

- 1993b "Baş Süslemelerinde Kullanılan Anadolu Kadın Takıları", **Kültür ve Sanat Dergisi**, 20, Aralık: 50-53.

ÖZEL, Yücel

Halay, (Takı Katoloğu), Ankara.

PAYZIN, Sevim

- 1985 "Anadolu Takıları", **Antika Dergisi**, 1, Nisan: 44-47).

Sakarya Gazetesi Özel Eki

- 1998 "Lületaş Ya Da Beyaz Altın", Eskişehir.

SEÇKİNÖZ, Mine ve başk.

- 1986 **Türk Süsleme Resmi ve Süsleme Sanatları Tarihi**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

SİYAH, Cem

- 1989 "Lületaş Sektöründe Durum", **Beyaz Altın, Eskişehir II. Uluslararası Lületaş "Beyaz Altın" Festivali Haberleri**, 23-24, (Eskişehir Yunus Emre Kültür ve Sanat Yayını), Eskişehir.

SÖZEN, Metin ve U. TANYELİ

- 1986 **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, Ankara.

ŞAHİN, N. Bahadır ve başk.

1994 **Mineraller**, (Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü), Ankara.

TANSUĞ, Sabiha

1991 "Altınlı Başlıkların Dili", **Kültür ve Sanat Dergisi**, 3, 12, Aralık: 71-76, Ankara.

TEKİN, Cengiz

1973 **Lületaşının Ekonomik Analizi**, (Eskişehir Sanayi Odası Yayınları: 9), Ankara.

TEZEL, E. Banu

1995 Lületaşı, Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Lisans Tezi), Ankara.

TÜRE, Altan ve Y. SAVAŞÇIN

1986a "Anadolu Takıları IV", **Antika Dergisi**, 15, Haziran: 10-14.

1986b "Takı Malzemeleri ve Teknikleri - II", **Antika Dergisi**, 10, Kasım: 10-15.

ÜLGER, Nihal

1997 Ankara İli Beypazarı İlçesi Kuyumculuğunda Günümüzde Üretilen Gümüş Bilezik Örnekleri ve Yeni Tasarımlar, Gazi Üniversitesi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.

VITIELLO, Luigi

1995 **Modern Teknik ve Pratik Kuyumculuk**, (Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 2917, Yardımcı ve Kaynak Kitaplar Dizisi: 113), Ankara.

B- BİLDİRİLER

AYDOĞDU, H. Mazlum

- 1990 "Eskişehir Taşı - Özellikleri - Dünü - Bugünü Yarını", **Eskişehir III. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, Beyaz Altın Kongresi**, Eylül: 21-23, (Eskişehir Valiliği)

BAHADIR, Mahmut

- 1988 "Lületaşı İşletme Sanatının Geliştirilmesi Konusunda Bir Kaç Öneri", **I. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali "Beyaz Altın Semineri"** Notları, Ekim: 9, 10, Uğur Ofset, Eskişehir.

BOZKURT, M. Rıfat

- 1989 "Lületaşı (Eskişehir Taşı)", **Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"**, Eylül: 5-9, Uğur Ofset, Eskişehir.

ÇOBAN, Fazlı ve I. ECE

- 1990 "Eskişehir Bölgesindeki Tabakalı ve Yumrulu Sepiyolit Yatakların Oluşumu", **Eskişehir III. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, Beyaz Altın Kongresi**, Eylül: 6-11, Uğur Ofset, Eskişehir.

DİKMEN, Hülya

- 1988 "Lületaşının Türkiye Ekonomisine Katkıları Pazarlaması", **Eskişehir I. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"** Notları, Ekim: 11-20, Uğur Ofset, Eskişehir.

GÖBELEZ, Burhan

- 1989 "İkinci Sınıf Lületaşının Kullanım Şekilleri", **Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"**, Eylül: 15, 16, Uğur Ofset, Eskişehir.

GÖBELEZ, Burhan

1988 "Lületaşı Eşya Üretimi ve Pazarlamasında Karşılaşılan Zorluklar", **Eskişehir I. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"** Notları, Ekim: 7, Uğur Ofset, Eskişehir.

KARAMANLI, A. İhsan

1990 "Lületaşı - Meerschaum - Sepiolit Mineralinin Sanayide Kullanımı", **Eskişehir III. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, Beyaz Altın Kongresi**, Eylül: 12-14, Uğur Ofset, Eskişehir.

KAYABACI, İsrail

1990 "Eskişehir Civarındaki Lületaşı Yataklarının Jeolojisi ve Sorunları", **Eskişehir III. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, Beyaz Altın Kongresi**, Eylül: 5, Uğur Ofset, Eskişehir.

KONÇAK, Sedat

1988 "Lületaşının Tarihçesi", **Eskişehir I. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"** Notları, Ekim: 5, 6, Uğur Ofset, Eskişehir.

KUŞOĞLU, M. Zeki

1989 "Türk Desenleri ve Eskişehir Taşı", **Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"**, Eylül: 13, Uğur Ofset, Eskişehir.

SERTKAYA, Osman Fikri

1989 "Türkçe Tıp Metinlerinde "Lületaşı", **Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"**, Eylül: 17-19, Uğur Ofset, Eskişehir.

SIYAHİ, Cem

- 1989 "Eskişehir Taşı Üzerine Birkaç Söz", **Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"**, Eylül: 11, 12, Uğur Ofset, Eskişehir.

TUNALI, İsmail

- 1988 "Lületaşı Yapıtında Estetik Sorunlar", **Eskişehir I. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"** Notları, Ekim: 23, Uğur Ofset, Eskişehir.

UZKESİCİ, Tekin

- 1988 "Lületaşı Sektöründe Son Durum", **Eskişehir I. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"** Notları, Ekim: 21,22, Uğur Ofset, Eskişehir.

UZKESİCİ, Tekin

- 1989 "Lületaşında Dış Pazarlama ve Mamül Planlama", **Eskişehir II. Uluslararası Lületaşı, Beyaz Altın" Festivali, "Beyaz Altın Semineri"**, Eylül: 21-23, Uğur Ofset, Eskişehir.

ÜRERSOY, Talat

- 1990 "Bir Toprak Beyaz Taş", **Eskişehir III. Uluslararası Lületaşı "Beyaz Altın" Festivali, Beyaz Altın Kongresi**, Eylül: 15-20, Uğur Ofset, Eskişehir.

C. SÖZLÜ KAYNAKLAR

AKTAŞ, Raşit; 49 yaşında, ilkokul mezunudur. Çocukluğundan beri bu işle uğraşmaktadır. Yılmaz Pipo atölyesinde Lületaşı işlemecisi olarak çalışmaktadır.

AKIN, Fevzi; 1959 Kırcaali doğumlu, ortaokul mezunudur. Lületaşı satışı yaptığı bir mağazası vardır.

ARDA, Güler; 1962 Eskişehir doğumludur. Atölyelerden aldığı işlenmiş lületaşlarını dizayn ederek takıya dönüştürmektedir. Esnaf Sarayı - Güler hediyelik eşya mağazasının işletmecisidir.

ARDA, Yurdakul; 40 yaşındadır. Lize mezunu olup çocukluğundan beri bu işi yapmaktadır. Yılmaz Pipo atölyesinde lületaşı işlemecisi olarak çalışmaktadır.

AYAN, İsmail; 45 yaşında ilkokul mezunudur. 32 yıldan beri bu işle uğraşmaktadır. Lületaşı işlemeciliğini küçük yaşta ustalardan öğrenmiştir. Meerchoum Pipo atölyesinde lületaşı işlemeciliği yapmaktadır.

DEMİRAYAK, Recep; 46 yaşındadır. İlkokul mezunu olup çocukluğundan beri lületaşı işlemeciliği yapmaktadır. Yılmaz Pipo atölyesinde lületaşı ustası olarak çalışmaktadır.

DEMİRTAŞ, Ferruh; 1939 Seyitgazi, Sucattin doğumludur. Dayısından öğrendiği bu sanatı 12 yaşından beri sürdürmektedir. Şu anda evinde bulunan atölyesinde boş zamanlarını değerlendirmek için bu işle uğraşmaktadır.

EGE, Emre; 41 yaşında, ilkokul mezunudur. Yılmaz Pipo atölyesinde lületaşı işlemeciliği ile uğraşmaktadır.

KONÇAK, Aydın Lütfi; 1929 Eskişehir doğumludur. Ortaokul mezunudur. Çok küçük yaşlardan beri bu işle uğraşmaktadır. Lületaşı mamül satışı yapan Firma Aykon'un işletmeciliğini yapmaktadır.

SAGIM, Hasan; 51 yaşında, ilkokul mezunudur. Yılmaz Pipo atölyesinde lületaşı işlemecisi olarak çalışmaktadır.

SELVER, Ali; 1949 doğumlu olup ilkokul mezunudur. Çocukluğunda öğrendiği bu sanatı Yılmaz Pipo atölyesinde devam ettirmektedir.

ŞENGÜL, Hamdi; 36 yaşında, ilkokul mezunudur. Yılmaz Pipo atölyesinde lületaşı işlemecisi olarak çalışmasını sürdürmektedir.

TUNA, Kıymet, 42 yaşında, üniversite mezunudur. Eskişehir Arkeoloji Müzesi müdürüdür.

UÇAK, Mehmet; 61 yaşındadır. 16 yaşında başladığı bu işe Meerchoum Pipo atölyesinde lületaşı işlemeciliği yaparak devam etmektedir.

YAŞAR, İsmail; 1968 doğumludur. Yılmaz Pipo atölyesinde lületaşı işlemeciliği yapmaktadır.

YILMAZ, Muharrem; 41 yaşında ilkokul mezunudur. 27 yıldan beri lületaşı işlemeciliği ve Yılmaz Pipo adlı firmanın işletmeciliğini yürütmektedir. Aynı zamanda Lületaşı El Sanatları Odası Başkanlığı yapmaktadır. Bu görevini beş yıldan beri sürdürmektedir.

SÖZLÜK

Basak : Lületaşı ocaklarında çalışanların kuyuya rahat inip çıkmaları için yapılan merdiven.

Karat : Süs taşları ağırlık birim (200 mg)'dir (Ethem, 1990: 101).

Mineral: Yer kabuğundan çıkartılan cisim demektir (Ethem, 1990: 102).

Motif : Kendi başına bir bütün olmakla birlikte, süslemenin bütünü oluşturarak desenin bütün özelliklerini bir araya toplayan en küçük parçası (Seçkinöz, 1986: 12).

Mühre : Tezhip sanatında kağıtlar aherlendikten sonra cilalamak ve perdahlamak amacıyla kullanılan yuvarlak veya kalın cam (Akar, Keskiner, 1978: 29).

Mühür : Üzerinde ad, belgi, bezek, ayet, hadis, güzel sözler yazılmış altın, gümüş, pirinç ve değerli taşlar üzerine ters olarak oyulmuş kişinin ayırıcı alameti olarak kullanılan yüzük boyun, zincir ve kösteğine asılı bulunan kişinin her zaman yanında taşıdığı küçük nesne (Kuşoğlu, 1994: 114).

Opok : En ince kesitte bile şeffaf olmayan ışığı en fazla emen mineral (Ethem, 1990: 102).

Saydamlık: Şeffaflık (Ethem, 1990: 102).

Sertlik : Bir mineralin şeklini muhafaza etmek için dışarıdan uygulanan bir kuvvete karşı gösterdiği mukavemet, direnme (Ethem, 1990: 102).

Yontma: Keski, bıçak ve benzeri aletlerle taşta kabaca şekil verme (Ethem, 1990: 103).

EKLER

EK - 1. GÖRÜŞME FORMU

EK - 2. GÖZLEM FİŞİ

EK - 3. TASARIMLAR

EK - 4. UYGULAMALAR

EK - 1
GÖRÜŞME FORMU

Kaynak Kişi Bilgileri:

- 1- Adı, Soyadı :
- 2- Doğum Yeri, Yılı :
- 3- Öğrenim Durumu :
- 4- Medeni Durumu :
- 5- Geçimini Ne ile Sağladığı :
- 6- Bu Sanatı Kimden Ne Zaman Öğrendiği :
- 7- Ailede Bu Sanatla İlgilenen Kişiler Var mı? :
- 8- Açık Adresi :

Yöredeki El Sanatı ile İlgili Sorular:

- 1- Lületaşını nereden temin ediyorsunuz?
- 2- Lületaşını ne zaman ve nasıl temin ediyorsunuz?
- 3- Lületaşını satın alırken hangi özelliklerine dikkat ediyorsunuz?
- 4- İyi kalite bir lületaşında bulunması gereken özellikler nelerdir?
- 5- Lületaşını satın alırken ne kadar fiyat ödüyorsunuz?
- 6- Lületaşından hangi ürünler üretiliyor?
- 7- Bu ürünlerin üretiminde hangi araç ve gereçleri kullanıyorsunuz?
- 8- Bu ürünlerin üretiminde hangi teknikleri kullanıyorsunuz?
- 9- Lületaşı ile takı üretiminde hangi araç ve gereçleri kullanıyorsunuz?
- 10- Lületaşı ile takı üretiminde hangi teknikleri kullanıyorsunuz?
- 11- Lületaşı bir ürünü ne kadar zamanda üretiyorsunuz?
- 12- Lületaşı ile bir ürün çalışırken esinlendiğiniz, yararlandığınız modeller var mı?
- 13- Sipariş üzerine üretim yapıyor musunuz?
- 14- Ürettiğiniz lületaşı ürünleri nasıl pazarlıyor sunuz?
- 15- Ürettiğiniz lületaşı ürünleri hangi bölgelere pazarlıyor sunuz?
- 16- Lületaşı ve lületaşı ile üretilen mamüllerin tanıtımı yapılıyor mu?
- 17- Yapılan tanıtımlar yeterli mi?
- 18- Lületaşı işçilerinin ve zanaatkarlarının bağlı bulunduğu bir kuruluş, dernek ya da kooperatif var mı?
- 19- Talepten memnun musunuz?
- 20- Bu meslekten kazancınız hangi düzeydedir?

EK - 2
GÖZLEM FİŞİ

Örnek No :

Fotoğraf No :

Çizim No :

İlgili Koleksiyon :

Koleksiyonun Açık Adresi :

İnceleme Tarihi

1.İnceleme :

2.İnceleme :

3.İnceleme :

Ürünün Yapılış Tarihi :

Ürünün Cinsi :

Ürünün Boyutları

En :

Boy :

Yükseklik :

Çap :

Çevre Genişliği :

Lületaşı Parçaların Formu :

**Sentetik ve Cam
Boncukların Formu** :

Kullanılan Araçlar

Üretimde :

Süslemede :

Kullanılan Gereçler

Üretimde :

Süslemede :

Uygulanan Teknikler

Üretim Tekniği :

Süsleme Tekniği :

Kullanılan Renkler

Zeminde :

Süslemede :

Seçilen Konu :

Birimlerin Biçimlendirilmesi :

Kompozisyon :

Kaynak Kişi Künyesi :

Adı- Soyadı :

Doğum Yeri-Yılı :

Öğrenim Durumu :

Mesleği :

Açık Adresi :

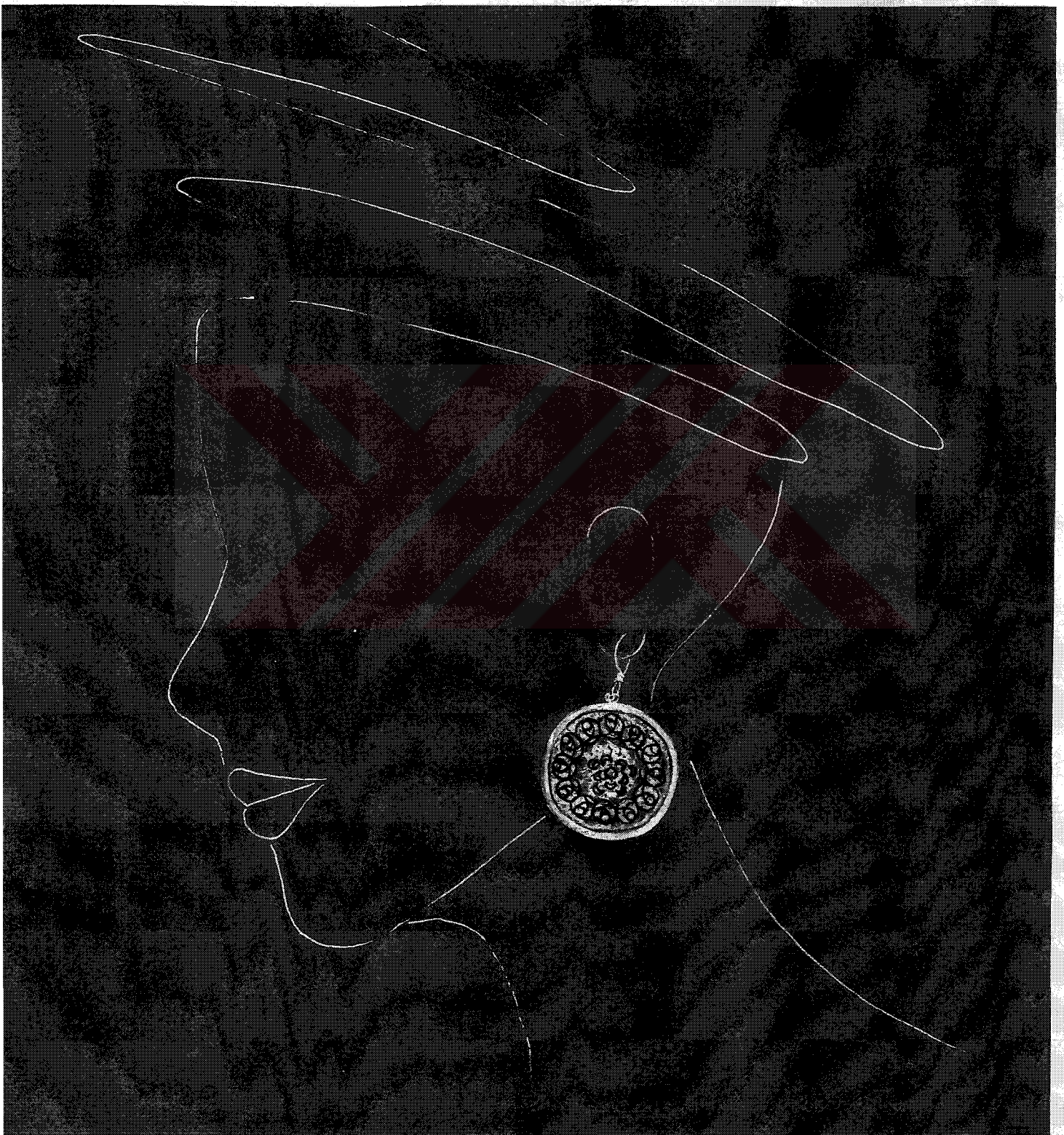

Çizim No:

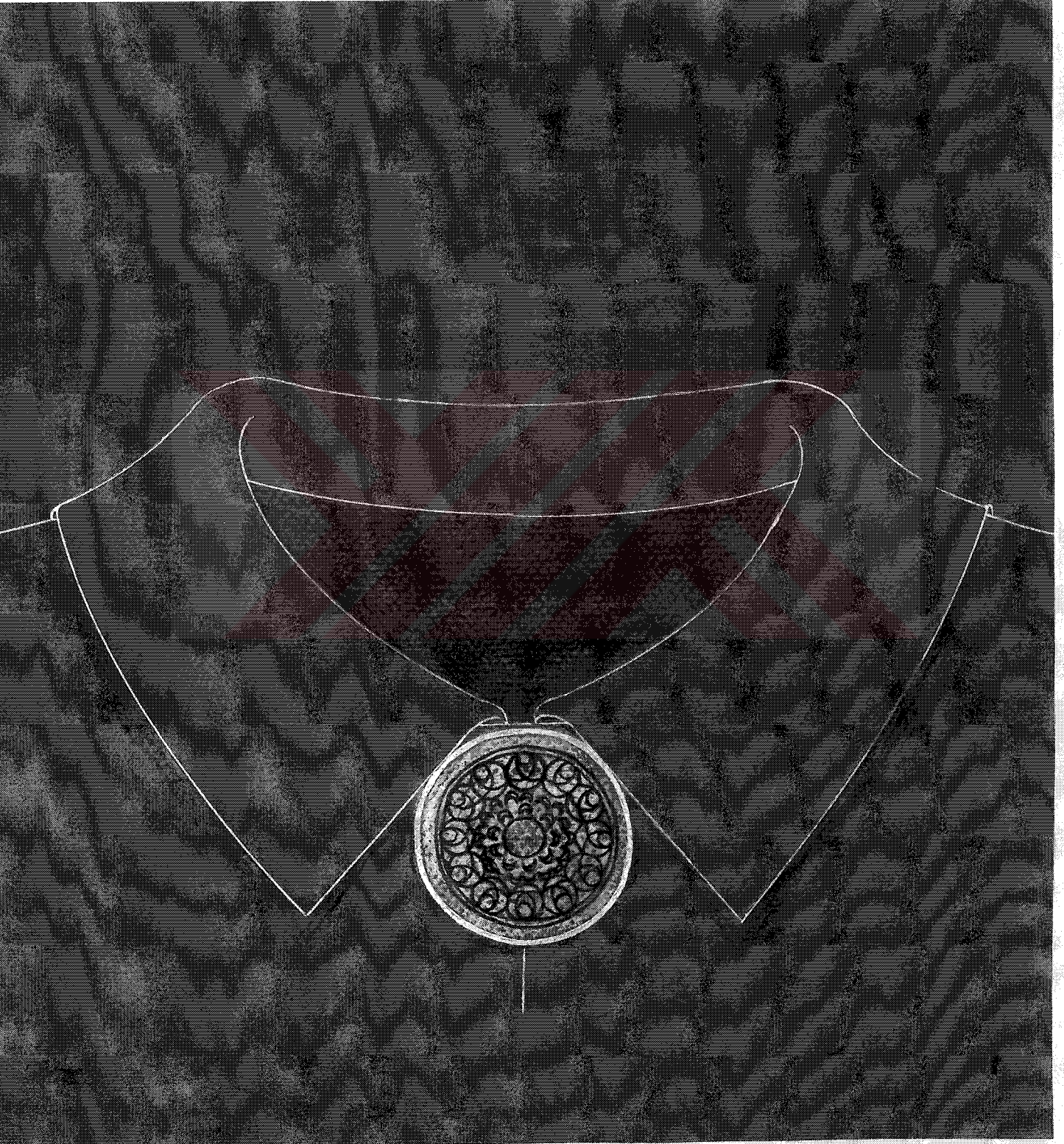
EK - 3
TASARIMLAR

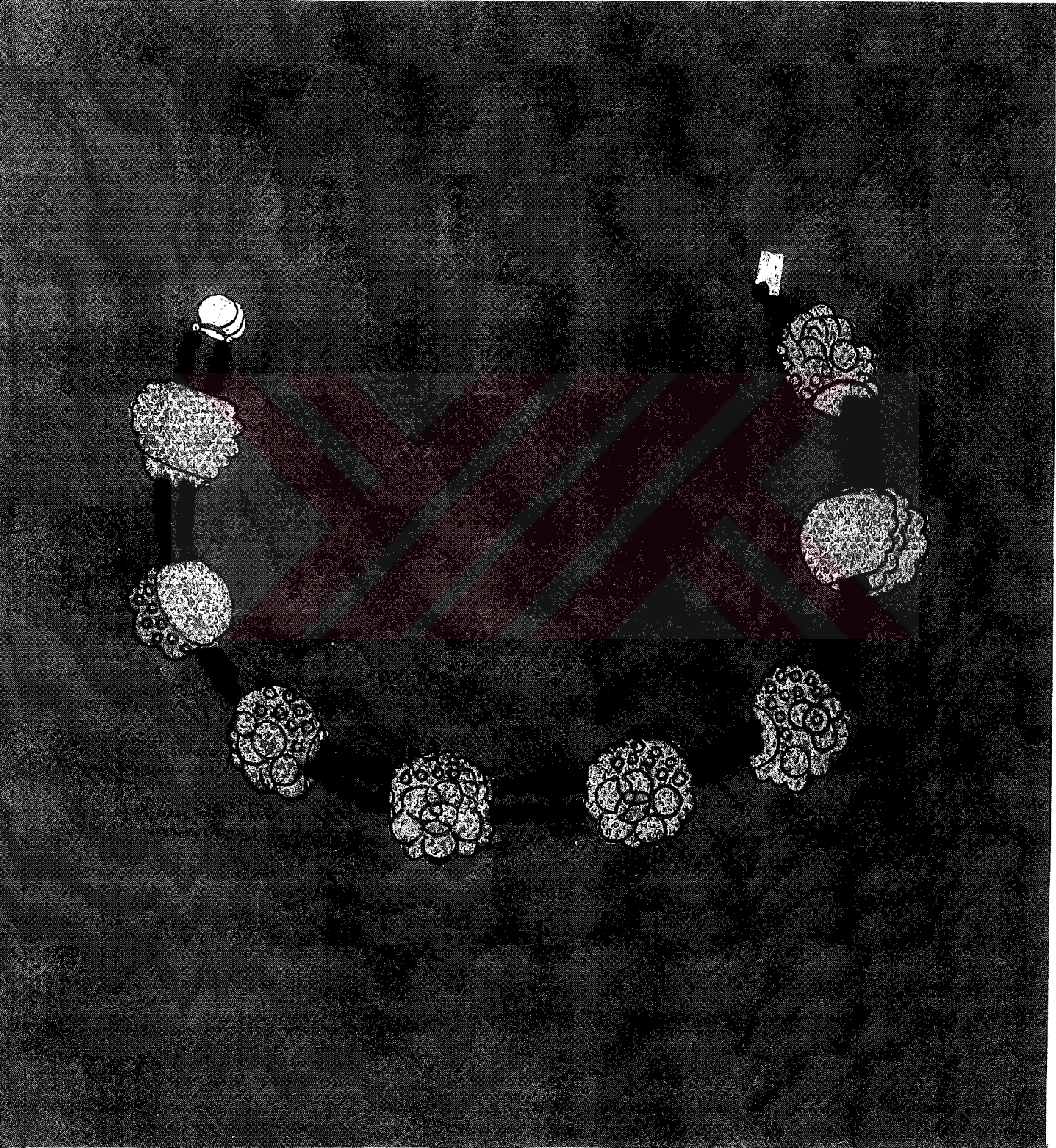
TASARIM - 1

TASARIM - 2

TASARIM - 3

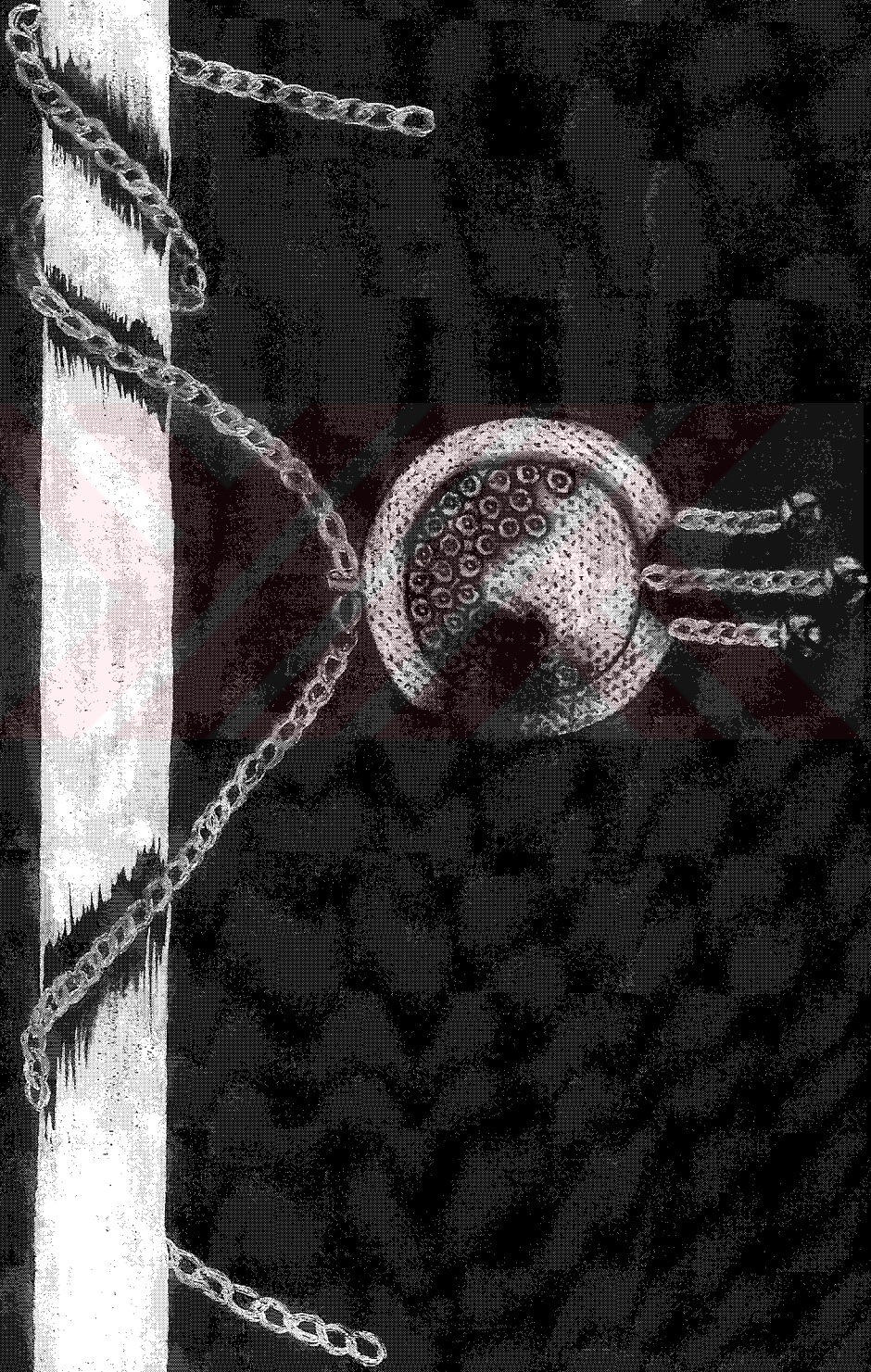
TASARIM - 4

TASARIM - 5

TASARIM - 6

TASARIM - 7

TASARIM - 8

TASARIM - 9

TASARIM - 10

EK - 4
UYGULAMALAR

ÜRÜN TANITIM FORMU

Ürün No	: 1
Fotoğraf No	:
Ürünün Cinsi	: Küpe
Ürünün Boyutları	
Çap	: 2.1 cm'dir.
Yükseklik	: 1.2 cm'dir.
Kullanılan Gereçler	: Lületaşı ve gümüş kullanılmıştır.
Kullanılan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma tekniği kullanılmıştır.
Süsleme Tekniği	: Kazıma ve freze ile süsleme teknikleri kullanılmıştır.
Ürünün Maliyeti	
Lületaşı	: 500.000 TL.
Gümüş	: 8.000.000 TL.
Toplam	: 8.500.000 TL.

Genel Özellikleri : Form tasarıma uygun şekilde hazırlanmış ve yörede kullanılan motiflerle süslenmiştir. Küpe dairesel formlu lületaşından meydana gelmektedir. Merkez etrafında sıralanan hilal biçimindeki motifler dokuz adet çiçek motifi ile çevrilmiştir. Küpenin dış kenarında gümüş bir çerçeve yer almaktadır. Küpe klips ile tamamlanmaktadır. Takıda lületaşının doğal rengi tercih edilmiştir.

Hazırlayan : Emel ERKAPLAN

ÜRÜN TANITIM FORMU

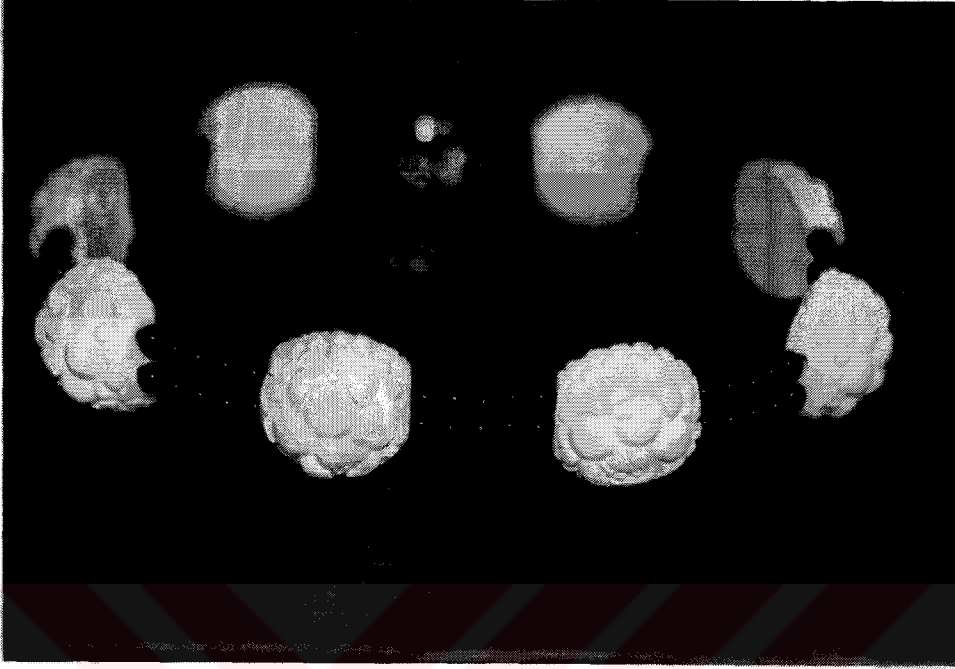

Ürün No	: 2
Fotoğraf No	:
Ürünün Cinsi	: Broş (Yaka iğnesi)
Ürünün Boyutları	
Çap	: 5 cm'dir.
Yükseklik	: 2 cm'dir.
Kullanılan Gereçler	: Lületaşı ve gümüş kullanılmıştır.
Kullanılan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma tekniği kullanılmıştır.
Süsleme Tekniği	: Kazıma ve freze ile süsleme teknikleri kullanılmıştır.
Ürünün Maliyeti	
Lületaşı	: 500.000 TL.
Gümüş	: 12.000.000 TL.
Toplam	: 12.500.000 TL.

Genel Özellikleri : Form tasarıma uygun şekilde hazırlanarak yörede kullanılan motifler uygulanarak süslenmiştir. Lületaşının doğal rengi kullanılmıştır. Dairesel formlu olan lületaşı takının merkezinde yer alan yuvarlak motifin etrafında hilal biçimindeki motiflerin yan yana tekrarından meydana gelen bir bölüm yer almaktadır. Bu bölümün çevresini saran onbir adet çiçek motifi yer almaktadır. Broş en dışta gümüş bir çerçeve ile çevrelenmektedir.

Hazırlayan : Emel ERKAPLAN

ÜRÜN TANITIM FORMU

Ürün No	: 3
Fotoğraf No	:
Ürünün Cinsi	: Kolye
Ürünün Boyutları	
Genel Boyutu	: 35,5 cm'dir.
Lületaşı Parçaların Eni	: 2 cm'dir.
Lületaşı Parçaların Boyu	: 2.2 cm'dir.
Kullanılan Gereçler	: Lületaşı, yeşim taşı ve kolye klipsi kullanılmıştır.
Kullanılan Teknikler	
Üretim Tekniği	: Yontma tekniği kullanılmıştır.
Süsleme Tekniği	: Freze ile süsleme tekniği kullanılmıştır.
Ürünün Maliyeti	
Lületaşı	: 1.000.000 TL.
Yeşim Taşı	: 2.000.000 TL.
Klips	: 500.000 TL.
Toplam	: 3.500.000 TL.
Genel Özellikleri	: Üzeri çiçek motifleri ile süslenmiş sekiz lületaşı parçanın aralarına iki sıra yeşim taşı dizilerek oluşturulan kolye misina üzerine geçirilmiştir. Lületaşının doğal renginin kullanılması tercih edilmiştir.
Hazırlayan	: Emel ERKAPLAN